

กฎหมายอาญาลำหรับประชาชน

ตอนที่ ๓๒ ถึง ตอนที่ ๖๗

โดย

นายหยุด แสงอุทัย

พิมพ์เป็นอภินิพนธ์ในการณาปนกิจศพ

นางเจียม ไตเจริญ

ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส

วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๘

กฎหมายอาญาลำหรับประชาชน

ตอนที่ ๓๒ ถึงตอนที่ ๖๗

โดย

นายหยุด แสงอุทัย

พิมพ์เป็นอนิพนธ์นาการในการณาปนกิจศพ

นางเจียม โตเจริญ

ณ สุสานหลวงวัดเทพศิรินทราวาส

วันจันทร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๘๘

คำนำ

ด้วยนางเจียม โศจรณี มารดาภรรยานายนิตย์
แสงอทัย น้องชายของข้าพเจ้าเมื่อยังมีชีวิตอยู่ได้เป็น
ผู้หมอบอุปการคุณแก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างมาก ท่านผู้นี้ได้มี
หัวใจแก่ข้าพเจ้าตลอดมา เช่นเวลาเดินทางจากบางพล
เข้ามาจังหวัดพระนคร ก็มาอาหารที่ท่านประกอบขึ้นเอง
มาให้ข้าพเจ้าเสมอ ถึงเวลาที่ท่านไม่ได้เข้ามาในจังหวัด
พระนครด้วยตนเอง ท่านก็ยังได้ให้คนนำอาหารมาให้แก่
ข้าพเจ้าเหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีอุปการคุณแก่ข้าพเจ้า
โดยประการอื่นอีก นับว่าท่านได้มีหัวใจแก่ข้าพเจ้าเป็น
อย่างดี และได้มีความสนใจในความเป็นอยู่ทุกข์สุขของ
ข้าพเจ้าด้วย นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้มีใจบุญสุนทาน ทำ
กุศลกรรมในทางพระพุทธศาสนาและในทางสังคมสง-
เคราะห์อย่างอนตตลอดมา ฉะนั้น เมื่อท่านวายชนม์ลง
ข้าพเจ้าจึงได้คิดที่จะกระทำบุญกุศลเป็นการกตัญญูกต-
เวทีสอนองคุณท่านผู้วายชนม์ และในการทำบุญกุศลนี้
ข้าพเจ้าใคร่จะให้เป็นที่เกิด จาก นาน้ำพิก นาน้ำแรง ของ

ข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าจึงจัดให้พิมพ์หนังสือกฎหมายอาญา
สำหรับประชาชนและชุมชนนิยาศีวิตที่ข้าพเจ้าได้แต่ง
ขึ้น เพื่อ แสดง ทาง วิทยุกระจายเสียง เป็นพระลภแก่การ
ฉนปนักิจของท่าน เพราะหนังสือนี้แม่ทางราชการและ
ข้าพเจ้าเองจะได้พิมพ์ขึ้นเป็นส่วนตัวจ่ายแจกไปแล้ว ก็
ยังไม่ เป็นการ เพียงพอ กับความ ต้องการ ของ ประชาชน
ข้าพเจ้าจึงคาดว่า หนังสือทั้งสองนี้คงจะเป็นประโยชน์
แก่ท่านที่เคารพ ซึ่งได้ให้เกียรติมาในงานฉนปนักิจนี้บ้าง
ไม่มากนักน่อย

ขออุศลบุญราษในการพิมพ์หนังสือทั้งสองนี้ให้
แพร่หลาย จงเป็นวิบากผลแก่นางเจียม โตเจริญ ตาม
คติวิสัยในสัมปรายภพโน้น เทอญ.

๒ ๗ ๑ ๑๑๕ ๑ ๒๑

(หยุด แสงอุทัย)

สำนักแนะนำทางกฎหมายและประนอมข้อพิพาท

อาคาร ๘ ถนนราชดำเนิน

๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๘

นางเจียม ไตเจริญ

ชาติฯ พ.ศ. ๒๔๒๕

มรณะ พ.ศ. ๒๔๕๗

ประวัติ

ของ

นางเจียม โตเจริญ

ด้วยท่านเจ้าภาพในการฃาปนกิจศพของคุณโยมเจียม โต
เจริญ ได้ขอรับให้อาตมาภาพเขียนประวัติให้ โดยที่อาตมาภาพ
ได้มีความคุ้นเคยกับท่านผู้นั้นเป็นอย่างดี และประกอบกับท่านผู้
วายชนม์ได้เป็นผู้มัจฉศรัทธาประกอบกองการกุศลเป็นเนืองนิตย์
จึงยินดีรับเขียน ประวัติของท่านให้ด้วยความเต็มใจ

ประวัติของคุณโยมเจียม โตเจริญ มีดังต่อไปนี้

คุณโยมเจียม โตเจริญ เป็นลูกหญิงคนเดียวของนายยังจ้
และนางสายบัว สุวรรณศรี เกิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ.
๒๔๒๘ ตรงกับวันพุธ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓๒ ปีจอ บ้านตำบลบาง
พลใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีพี่น้องร่วม
บิดามารดาด้วยกัน ๕ คน คือ

๑. นายทอง สุวรรณศรี
๒. นายตาง สุวรรณศรี
๓. นายยูกต สุวรรณศรี

๕. คุณโยมเจียม โตเจริญ

๕. นายชวด สุวรรณศรี

สายโลหิต.

คุณโยมเจียม โตเจริญ ได้ทำการสมรสกับนายบ้อ โต
เจริญ มีบุตรและธิดาด้วยกัน ๓๓ คน ตามลำดับดังนี้—

๑. นายถวิล โตเจริญ (ถึงแก่กรรม)
๒. นายแสงวง โตเจริญ
๓. นายไสว โตเจริญ
๔. เด็กหญิง โตเจริญ (ถึงแก่กรรมแต่เยาว์วัย)
๕. นางถนอมฤดี แสงอุทัย (ภรรยา นาย นิตย์แสงอุทัย)
๖. นายสงวน โตเจริญ
๗. เด็กชาย (ฝาแฝดถึงแก่กรรมแต่เยาว์วัยทั้งคู่)
๘. นางสอาดศรี โชติภพนิช (ภรรยา นาย วิรุฬห์ โชติภพนิช)
๙. เด็กชายประจวบ โตเจริญ (ถึงแก่กรรมแต่เยาว์วัย)
๑๐. เด็กหญิงแจ้ว โตเจริญ (ถึงแก่กรรมแต่เยาว์วัย)

คหปตานี้

การครองเรือนชนคัมภีร์ทตเรียกกันว่า “พ่อ” หรือ “แม่” ของเรือนหรือเรียกกันง่าย ๆ ว่า “พ่อบ้านแม่เรือน” นั้น ไม่ใช่เป็นเรื่องเล็กน้อย นักปราชญ์ได้กำหนดคุณธรรมบังคับใจเป็นพิเศษว่า—

“คนฉลาด เมื่อมองเห็นความหมายของความหมดสิ้นไปแห่งยาหยอศตทา เห็นการก่อรังของตัวปลอดก เห็นการระดมหน้าหวานของตัวผิง ก็สมควรเป็นคนครองเรือนได้”

คุณโยมเจียม โตเจริญ เป็นคนมีความขยันหมั่นเพียร ได้ช่วยเหลือส่ามในการประกอบอาชีพมาตลอดเวลาที่มิชดอยู่ด้วยกันเหมือน “มือขวา” กับ “มือซ้าย” ช่วยกันสร้างหตุฐานแห่งครอบครัวให้เป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้น เหมือนก้อไฟทองโตจากไม้ขีดก้านเดียว และต่อมา แม่เมื่อส่ามได้ถึงแก่กรรมไปแล้วก็ก็ยังดำรงอาชีพ และฐานะของครอบครัวให้เป็นปึกแผ่นและมีความเจริญยิ่งขึ้นตามรอยเดิม ในด้านการอบรมลูก ๆ ก็ได้แต่ดงความสามารถ ด้วยการอบรม ด้วยตนเองมาตลอดเวลาจนเจริญด้วยมาทุกคน ตอนนั้น โตทำหน้าที่ทั้ง “พ่อบ้าน” และ “แม่

เรือน” โดยตัวคนเดียว ซึ่งได้สร้าง “หมมฺญคุณ” ไว้แก่ลูกๆ
อย่างใช้กันไม่รู้จักหมด.

คุณโยมเจียม โตเจริญ มีความคิดที่ทันสมัย และนิยมความ
ก้าวหน้า นอกจากจะต้องควบคุมคือด้วยการอาชีพ และชีวิต
ภายในครอบครัวแล้ว ยังคิดถึงการสาธารณูปโภค ที่จะให้มี
แสงสว่างแก่ประชาชนในท้องถิ่นตำบลที่ยู่ก็ มีความคิดก้าว
หน้ามุ่งต่อความเจริญของท้องถิ่นเป็นเบื้องหน้า จึงได้เป็นผู้ริเริ่ม
ขอตั้งปทานตั้งการไฟฟ้าชนในตำบลบางพลัดใหญ่ เมื่อพ.ศ.๒๔๘๒
เมื่อได้รบแล้ว ก็ได้ขอเพื่อต่อสถานที่ของราชการ สถานที่ตำรวจ
ที่ว่าการอำเภอ และต่อวัดบางพลัดใหญ่กลาง วัดบางพลัดใหญ่
ใน โดยอุทิศเป็นสาธารณกุศล และ สาธารณประโยชน์
ซึ่งมิได้คิดเอาผลประโยชน์ใดๆ เลย.

ดวงหน้าที่น่ารัก

“คนหลายหน้าเป็นคนทศกัมภ์ไม่ได้” แต่คนที่ปฏิบัติหน้าที่โดย
สมบูรณ์ทุก ๆ หน้าที เป็นคนที่น่าเคารพรัก คุณโยมเจียม
โตเจริญ แม้จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของทั้ง “พ่อบ้าน แม่เรือน”

อย่างหนัก แต่หน้าที่ของพุทธศาสนิกชน ก็เป็นภาระ ชุรมิให้
 บกพร่อง ได้บำเพ็ญกุศลต่างตาม และทวดอยู่เป็นนิตย์ ได้
 มาตราเป็นประจำทุกวันมิได้ขาด ทงวัดบางพลีใหญ่กลาง วัด
 บางพลีใหญ่ใน รักษาที่ดินเทศน์เป็นประจำตามโอกาส ใน
 ด้านการสืบอายุพระศาสนา ก็ได้จัดการอุปสมบทให้แก่ผู้มาขอ
 อุปการะนับเป็นจำนวนสิบ ๆ องค์ขึ้นไป การบำเพ็ญกุศลพิเศษ ก็
 ได้ทอดกฐิน ถวายผ้าป่าเป็นประจำในหน้าเทศกาล เกี่ยวกับการ
 สร้างถาวรวัตถุ ได้เคยเป็นหัวหน้าในการเรียราย และบริจาค
 เงินของตนเองออกสร้างพระอุโบสถวัดบางพลีใหญ่กลาง และ
 วัดบางพลีใหญ่ในทั้งสองวัด เมื่อก่อนจะตั้งเจ้าเมืองนครฯ ก็ได้
 เป็นหัวหน้าชักชวนผู้อื่น และบริจาคเงินด้วยตนเอง สร้างศาลา
 การเปรียญวัดบางปลา ซึ่งก็ยังสร้างค้างคาอยู่จนทุกวันนี้

ในด้านสาธารณกุศล และสาธารณประโยชน์ ได้เคยจัด
 สร้างถนนหนทาง และถึงน้ำ บ่อน้ำมาหลายแห่ง

เพ็ญกลางเดือนสิบสอง

วันเกิด เรียกกันว่าวันเกิด คือวันของตัวเอง ที่คนเราจะ
 ต้องคิดถึงตัวให้มาก คุณโยมเจียม โศเจริญ ถัดวันเกิดเป็นเรื่อง

ถ้าคุณที่สัมพันธ์กับชีวิต ตามคติของพระพุทธรู้ว่าถ้าเกิดมา
 เป็นมนุษย์เป็นของยากมาก ต้องอาศัยบุญบารมีที่ได้
 สะสมเป็นทุนมามากพอควร การไม่ทำบุญต่อเพื่อให้เกิดในคติ
 ทดียง ๆ ขึ้นไป ก็เหมือนไม่รักตัวเอง และเหยียดหยามความ
 เป็นคนของตัวเอง คุณโยมเจียม โตะเจริญจึงทำบุญวันเกิดเป็น
 ประจำทุก ๆ ปี จนถึงแก่กรรม ในการทำบุญนั้น ได้จัดการ
 เติงอาหารแก่ญาติ และคนคุ้นเคยกันให้อิ่มหนำสำราญ ทั้งกาย
 และใจ คือมีเทศน์ให้ฟัง ตัวเองก็ตั้งออกตังใจฟัง ตั้งใจทำบุญ
 ด้วยจิตศรัทธาเต็มใจจริง ๆ ฟังเทศน์กันแล้ว ก็เติงอาหาร
 หนึ่งอ้อมก่อนกลับบ้าน วันทำบุญวันเกิดนั้น เป็นวันชมหนุ่มลูก
 หาดานญาติมิตรอย่างพร่งพร้อมทุกปี จึงเป็นวันทมความสุข
 สบายวันหนึ่งของท่าน

รวีไม่ตร

การบอกบุญ ไม่ว่าจะชนิดไหนวิธีใดจากใคร ๆ จะได้รับ
 การต้อนรับไม่มากก็น้อยอย่างเข้มขันเสมอ

การขอความช่วยเหลือเด็กเหมือนกัน จากเพื่อนบ้านใกล้
 เรือนเคียงขวานาที่จน ๆ ยังไม่เคยทำให้ใครผิดหวังเลย คำว่า

“แม่นาย” จึงเรียกกันเต็มปากเต็มคำโดยทั่วไป

การแจกอาหารคาวหวานในวันเกิด แก่ผู้ทุกข์ยาก และผู้ทุกข์ใจให้ความอุปการะ ได้ทำมาเป็นประจำทุกปี บางปีก็แจกตลอดทั้งสองฟากคลองทศเดียว

ปลูกต้นไม้บุญ

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งเป็นปีที่คุณโยมเจียม โตเจริญได้ทำบุญอายุ ครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ได้บริจาคทรัพย์ให้เป็นทุนบำรุงโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อเก็บดอกผลสำหรับการพยาบาลคนไข้ เป็นจำนวนเงิน ๓,๐๐๐.๐๐ บาท จึงได้รับเกียรติเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ของสภาภราชาชาติไทย

การส่งเสริมนโยบายของรัฐบาล และการคิดถึงอาชีพในอนาคตของประชาชน ก็เป็นสิ่งที่ท่านเอาใจใส่อย่างมาก ทั้ง ๆ ที่เนื้อที่ของตัวท่านมีราคา และได้ผลประโยชน์ดี ก็ได้ขายกรรมสิทธิ์ให้แก่กรมสหกรณ์ที่ดิน จนปรากฏว่ามีสหกรณ์นิคมบางพลัดชื่อ “เจริญวัฒนา” ขึ้นในปัจจุบันนี้

ณ

ทงปลูกทงฝัง

คุณโยมเจียม โตะเจริญ เป็นคนรักงาน และถ่องานเป็นค่า และกำไรของชีวิต ตั้งที่ทานเป็นห่วงที่สุด คือความเป็นบักแผ่น แนนหนาแห่งชีวิตครองเรือนของพวกตูก ๆ แม้ในบ่นปลายของชีวิต ท่านก็ยังได้ชวนชววยในการประกอบอาชีพ เพื่อความดำรงอยู่ด้วยดีแห่งฐานะ

คุณโยมเจียม โตะเจริญ เป็นมารดาที่ดีของตูก เป็นเหมือนตวงตวงที่ระดมหน้าหวานไว้ในรัง และมดงามที่เก็บอาหารไว้ในตูกฝน จึงเป็นผู้เพียบพร้อมทั้งสมบัติภายในและภายนอก โดยที่ เป็นผู้ยึดหลักธรรมของพระพุทธองค์ เป็น ข้อปฏิบัติอย่าง มั่นคง จึงเป็นผู้ไม่ประมาทต่ออวยและชีวิต ได้จัดการแบ่งส่วนแบ่งทรัพย์สินสมบัติให้แก่พวกตูก ๆ โดยสมควรอย่างเรียบร้อย การตายของท่าน จึงเรียกได้ว่า “นอนตาหลับ”

ที่สุดแห่งชีวิต

คุณโยมเจียม โตะเจริญ ได้เริ่มป่วยกระเสาะกระแสะด้วยโรคหัวใจอ่อน มาตั้งแต่ค่นปี ๒๕๑๗ และได้มาพักรักษาตัวอยู่ที่

ญ

บ้านฆมน เริงสำพานเทศบาล ๕ อำเภอบางกอกน้อย จังหวัด
ธนบุรี ซึ่งเป็นบ้านของนางถนอมฤดี แต่งอภัย เมื่อวันที่ ๒๗
กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ ขณะที่มาพักรักษาตัวอยู่นั้น พวดกต ๆ ได้
พยายามจัดหาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทั้งแผนปัจจุบันและโบราณาร่วม
กันรักษาอย่างติดต่อมา แต่ไม่สามารถจะต่อสู้กับ “เรื่องของ
กรรมดา” ได้ อาการป่วยของท่านจึงมีแต่ทรุดเรื่อยมา
เมื่อมาจุราษผู้เป็นใหญ่เห็นชีวิตของสัตว์โลกได้คุณค่าชีวิตไป
ตามวาระ แพทย์ทั้งหมดความสามารถที่จะรักษา พวดกต ๆ
และญาติก็จนปัญญาที่จะป้องกันไว้ได้ คุณโยมเจียม โศเจริญ
จึงถึงแก่กรรมด้วยอาการอันสงบในคืนวันราตรีอย่างอบอุ่นของ
พระรัตนตรัย ท่ามกลางดวงหน้าทึนของไม้ด้วยหน้าตาของพวดกต ๆ
และญาติ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๗ มิถุนายน ๒๔๙๗ ตรงกับวันขึ้น ๖
ค่ำ เดือน ๗ ปีมะเมีย เวลา ๙.๔๕ น. รวมอายุได้ ๖๗ ปี ๖ เดือน
กับ ๒๗ วันพอดี

พระ: ปร. วิสุทธิคุณ
พระประสิทธิ์ศีลคุณ

๒๕ มกราคม ๒๔๙๘

วัดประยุรวงฆาวาส ธนบุรี

ล ำ ร บ ำ ญ

ต ๑ ต๑นท	เรื่อง	หน้า
ต๑น ๓๒	ความผิดฐานการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิด (ต่อ)	๑
ต๑น ๓๒	ความผิดฐานยุ้งดำธารณชนให้กระทำความผิด	๗
ต๑น ๓๓	ความผิดฐานการใช้ให้บุคคลอื่นกระทำความผิด (ต่อ)	๑๓
ต๑น ๓๔	ความผิดฐานรับอาสำจะกระทำความผิด	๑๘
ต๑น ๓๔	ความผิดฐานหมิ่นประมาท	๒๓
ต๑น ๓๕	ความผิดฐานหมิ่นประมาท (ต่อ)	๓๐
ต๑น ๓๖	ความผิดฐานหมิ่นประมาท (ต่อ)	๔๐
ต๑น ๓๗	ความผิดฐานหมิ่นประมาท (ต่อ)	๕๐
ต๑น ๓๗	ความผิดฐานดบประมาท	๕๕
ต๑น ๓๘	ความผิดฐานดบประมาท (ต่อ)	๕๘
ต๑น ๓๘	ความผิดฐานการกดำวเท้ำงค๑นยตรวจกระแวน แแต่แ้ำงความเท้ำจ	๗๐
ต๑น ๔๐	ความผิดฐานแ้ำงความเท้ำจ (ต่อ)	๗๘
ต๑น ๔๐	ความผิดฐานเบ้กความเท้ำจ	๘๔
ต๑น ๔๑	ความผิดฐานเบ้กความเท้ำจมีโทษสูง	๘๘

ตอนที่

เรื่อง

หน้า

ตอน ๔๓ ตีรูปเกณฑ์ความผิดฐานเบียดความเท็จ ๘๒

ตอน ๔๓ ความผิดฐานร้องเรียนหรือฟ้องเท็จ ๘๖

ตอน ๔๒ ตีรูปความผิดฐานพูดเท็จ ๘๘

ตอน ๔๒ ความผิดฐานกระทำพยานเท็จ ๑๐๓

ตอน ๔๓ ตีรูปความผิดฐานกระทำพยานเท็จ ๑๐๗

ตอน ๔๓ ความผิดฐานใส่ความหรือพยานเท็จ ๑๑๐

ตอน ๔๔ การพาให้การยุติกรรมผิดทาง ๑๑๖

ตอน ๔๕ การพาให้การยุติกรรมผิดทาง (ต่อ) ๑๒๘

ตอน ๔๖ ความผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจับข้อความเท็จ ๑๓๕

ตอน ๔๖ ความผิดฐานฉ้อโกง ๑๓๘

ตอน ๔๗ ความผิดฐานฉ้อโกง (ต่อ) ๑๔๖

ตอน ๔๗ เหตุเพิ่มโทษความผิดฐานฉ้อโกง ๑๕๓

ตอน ๔๘ ความผิดฐานชื้อของเชื่อโดยเจตนาไม่ชำระ

ราคา ๑๕๕

ตอน ๔๘ เหตุเพิ่มโทษความผิดฐานฉ้อโกง ๑๕๘

ตอน ๔๘ ฉ้อโกง โดยเอาเปรียบคนที่อ่อนอายุ หรือ

วิกลจริต ๑๖๐

ตอน ๔๘	ข้อโกงโดยบังเอิญมิให้ทรัพย์สินถูกริบ ยึด หรืออายัด	....	....	....	....	....	๑๖๒
ตอน ๔๘	ความผิดฐานข้อโกงที่เกี่ยวกับทางศาล	....	....	....	....	....	๑๖๓
ตอน ๔๘	ความผิดฐานข้อโกงขายของโดยหลอกลวง	....	....	....	....	....	๑๗๑
ตอน ๕๐	ความผิดฐานข้อโกง (ต่อ)	....	....	....	....	....	๑๗๒
ตอน ๕๐	ข้อโกงในการขายของ	....	....	....	....	....	๑๗๘
ตอน ๕๑	ความผิดฐานทำให้เสื่อมเสียอสังหาริมทรัพย์	....	....	....	....	....	๑๘๓
ตอน ๕๒	ความผิดฐานทำให้เสื่อมเสียอสังหาริมทรัพย์ (ต่อ)	....	....	....	....	....	๑๘๓
ตอน ๕๓	เหตุฉกรรจ์ความผิดฐานทำให้เสื่อมเสียอสังหาริมทรัพย์	....	....	....	....	....	๒๐๔
ตอน ๕๓	ความผิดฐานเจ้าพนักงานบังคับให้ส่งทรัพย์สิน	....	....	....	....	....	๒๐๘
ตอน ๕๔	รูปความผิดฐานทำให้เสื่อมเสียอสังหาริมทรัพย์	....	....	....	....	....	๒๑๒
ตอน ๕๔	ความผิดฐานเป็นพนักงานบังคับให้ส่งทรัพย์สิน	....	....	....	....	....	๒๑๔
ตอน ๕๔	ความผิดฐานราษฎรบังคับเจ้าพนักงาน	....	....	....	....	....	๒๑๘
ตอน ๕๕	รูปความผิดฐานราษฎรบังคับเจ้าพนักงาน	....	....	....	....	....	๒๒๑
ตอน ๕๕	ความผิดฐานกรรโชก	....	....	....	....	....	๒๒๖
ตอน ๕๖	ความผิดฐานกรรโชก (ต่อ)	....	....	....	....	....	๒๒๘
ตอน ๕๖	ความผิดฐานกรรโชก ซึ่งทรัพย์สิน	....	....	....	....	....	๒๓๒

ตอนที่ ๕๗	ความผิดฐานกรรโชกชิงทรัพย์ (ต่อ)	.... ๒๓๗
ตอนที่ ๕๗	ความผิดฐานปล้นทรัพย์	.... ๒๔๓
ตอนที่ ๕๗	ความผิดฐานขู่เข็ญโดยไม่เป็นกรรม	.... ๒๔๒
ตอนที่ ๕๘	ความผิดเกี่ยวกับการเปิดเผยความลับ	.... ๒๔๕
ตอนที่ ๕๘	ความผิดฐานเปิดเผยความลับสำหรับความ ปลอดภัยของประเทศ (ต่อ)	.... ๒๕๗
ตอนที่ ๖๐	ความผิดฐานเจ้าพนักงานเปิดเผยความลับ	.... ๒๖๒
ตอนที่ ๖๐	ความผิดฐานคนธรรมดาเปิดเผยความลับ	.... ๒๖๘
ตอนที่ ๖๑	ความผิดฐานเบียดหรือเอาหนังสือหรือ โทรเลขไป	.... ๒๗๒
ตอนที่ ๖๑	ความผิดฐานเจ้าพนักงานในกรมไปรษณีย์ กระทำผิด	.... ๒๗๓
ตอนที่ ๖๒	ความผิดฐานเจ้าพนักงานในกรมไปรษณีย์ กระทำผิด (ต่อ)	.... ๒๘๓
ตอนที่ ๖๒	ความผิดฐานเบียดเผยความลับส่วนตัว	.... ๒๘๒
ตอนที่ ๖๓	ความผิดฐานเปิดเผยความลับส่วนตัว	.... ๒๘๐
ตอนที่ ๖๓	ความผิดฐานแต่งดงสนธิขัดขอบเจ้าพนักงาน	.... ๒๘๕
ตอนที่ ๖๕	ความผิดฐานแต่งดงสนธิขัดขอบเจ้าพนักงาน	.... ๒๘๘

ตอนที่

เรื่อง

หน้า

ตอน ๖๔	ความผิดฐานให้สินบนล่วงหน้า	๓๐๒
ตอน ๖๔	ความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน	๓๐๕
ตอน ๖๕	ความผิดฐานให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน	๓๐๗
ตอน ๖๕	เหตุเพิ่มโทษความผิดให้สินบน	๓๑๒
ตอน ๖๕	ความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน	๓๑๓
ตอน ๖๖	ความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน	๓๑๔
ตอน ๖๗	ความผิดฐานเจ้าพนักงานรับสินบน	๓๒๓

บทความ

เรื่อง กฎหมายอาญาลำหรับประชาชน

โดย

นายหยุด แสงอุทัย

รองประธานกรรมการสาขาทางนิติธรรม สำนักวัฒนธรรม
ทางระเบียบประเพณี สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ
บรรยายทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ตอนที่ ๓๒

(วันศุกร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๗)

ในตอนที่แล้วมา ข้าพเจ้าได้กล่าวว่ การใช้ให้บุคคลอื่น
กระทำผิดนั้น ถ้าผู้ถูกใช้กระทำผิดตามที่ใช้ ผู้ใช้จะต้องรับผิดชอบ
ในทางอาญาเต็มมือว่าได้กระทำผิดด้วยตนเอง ฉะนั้นการใช้
ให้ผู้อื่นกระทำผิด จึงอาจเป็นความผิดที่มีโทษหนักก็ได้ เบาก
ได้ แล้วแต่ว่าความผิดที่ผู้ให้ผู้อื่นกระทำนั้นจะมีโทษหนักหรือ
เบา เช่นถ้าใช้ให้เขาไปฆ่าคนตาย ก็อาจมีโทษถึงประหาร
ชีวิต ถ้าใช้ให้เขาไปทำร้ายร่างกาย โทษก็เบาตงมา ดังน

การใช้ให้กระทำความผิดทำได้ง่าย

เป็นต้น ข้าพเจ้าได้กล่าวด้วยว่า การใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดทำได้ง่าย เพราะเป็นแต่เพียงออกปากใช้และเขาทำตามที่ใช้ เราถามความผิด และจะต้องรับโทษเสมือนเรากระทำความผิดด้วยมือของเราเอง ทว่าทำใ้ได้ง่ายน่นนอกจากการพูดจะง่ายกว่าการทำแล้ว ยังเป็นเพราะผู้ใช้มักจะอยู่ห่างจากสถานที่ที่กระทำความผิดไม่ได้รับความหวาดเสียวจากการกระทำความผิด และเมื่อบุคคลไม่ใ้กระทำความผิดด้วยตนเอง ก็มักจะไม่มีความรู้สึกเกรงกลัวต่อการที่จะมาพบเห็นการกระทำความผิดด้วย โดยปกติผู้ให้ให้กระทำความผิดไม่ทราบเสียด้วยซ้ำว่า การกระทำความผิดที่ตนให้ให้กระทำนั้นจะเกิดขึ้นในขณะใด เพราะผู้รับใช้จะต้องเดอกโอกาสที่จะกระทำความผิดตามที่เขาสะดอก และทันทีที่ผู้รับใช้ได้กระทำความผิด ทันใดนั้นผู้ให้ก็มีความผิดฐานเป็นผู้ให้ให้กระทำความผิด และต้องรับผิดในทางอาญาเสมือนว่าได้กระทำความผิดด้วยตนเอง

อนึ่ง ในตอนที่แล้วมาข้าพเจ้าได้กล่าวด้วยว่า อาจมีภรรยาที่ถูกใช้ให้กระทำความผิดเกิน ไปกว่าที่ผู้ให้ มีเจตนาจะใช้ เช่น ใช้ให้ไปตัดศีรษะ ผู้รับใช้กลับไปฆ่าคนตาย ใช้ให้ไปลักทรัพย์ ผู้รับใช้อาจไปปล้นทรัพย์ บัญหาจึงมีว่าผู้ให้จะต้องรับผิดเท่าใด ซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวด้วยว่า ผู้ให้ต้องรับผิดเพียงทมิ เจตนาจะใช้เท่านั้น เช่นถ้าใช้ให้ไปลักทรัพย์ ผู้ถูกใช้ไปปล้น

โดยปกติผู้ใช้ต้องรับผิดชอบเจตนาใช้

ทรัพย์สิน ผู้ใช้ต้องรับผิดชอบทางอาญาฐานใช้ให้ไปดักทรัพย์สินเท่านั้น
ในกรณีที่ผู้ใช้ให้ไปทำผิดเกินไปกว่าที่ผู้ใช้ และผู้ใช้ปล่อยให้รับผิดชอบ
ตามไปด้วยก็คือ กรณีที่กฎหมายเพิ่มโทษให้สูงขึ้น เพราะผล
ที่เกิดขึ้นรุนแรงโดยไม่คำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำเลย เช่น
ความผิดฐานวางเพลิงเผาทรัพย์สิน ถ้าเป็นเหตุให้คนตาย กฎหมาย
เอาโทษสูงถึงประหารชีวิต แม้ผู้วางเพลิงจะไม่มีเจตนาที่จะให้
คนตาย กรณีที่กฎหมายเพิ่มโทษให้สูง เพราะผลแห่งการ
กระทำรุนแรงนี้ ผู้ใช้ให้กระทำผิดก็ต้องปล่อยให้รับผิดชอบสูงตาม
ไปด้วย และเป็นหน้าที่ของผู้ใช้ให้กระทำผิด ที่จะต้องตั้งวง
ล่วงหน้าว่า ตนอาจรับโทษหนักกว่าที่ตนมีเจตนาใช้ เช่น ผู้ใช้ให้
วางเพลิงเผาทรัพย์สิน จะต้องคาดหมายล่วงหน้าไว้ว่า ตนอาจต้อง
รับโทษประหารชีวิต ถ้าหากเผอิญการวางเพลิงตามที่ตนใช้ให้
กระทำนั้นจะทำให้คนตาย นอกจากนั้นจะต้องระวังด้วยว่า ใน
เรื่องวางเพลิงเผาทรัพย์สิน คนตายไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่อยู่ในอาคาร
ที่ถูกวางเพลิง ถ้าการตายเกิดจากการวางเพลิงแล้ว เช่น บ้าน
ที่ถูกเพลิงไหม้พังมาทับคนเดินถนนตาย ผู้วางเพลิงและผู้ใช้ให้
วางเพลิงก็อาจมีโทษถึงประหารชีวิตเช่นเดียวกัน ฉะนั้นการ
ใช้ให้กระทำผิดจึงอาจนำผลร้ายมาสู่ผู้ใช้ได้มาก

ถ้าหวั่นหวาด ขำพเจ้าจะชอกดาวถึงการใช้ให้กระทำผิดอยู่

ผู้ใช้ต้องมีโทษแม้ผู้ถูกใช้จะไม่กระทำผิด

ดังที่กล่าวมาแล้ว คอการ ใช้ให้กระทำผิดคนต่างกับการเป็นผู้สมัคร
 กตาวคอกการเป็นผู้สมัครซึ่งได้แก่การช่วยอุปการะการกระทำผิด
 ก่อนหรือขณะกระทำผิดนั้น ถ้าคอกการเขาไม่กระทำผิดเลย หรือ
 กระทำผิดโดยไม่อาศัยความอุปการะช่วยเหลืออนนเลย ผู้สมัคร
 ไม่ต้องรับผิดชอบในทางอาญา เช่น ก. ให้ ข. ยืมอาวุธปืนไปฆ่า ค.
 ถ้า ข. ไปฆ่า ค. โดยใช้อาวุธปืนนั้น ก. ก็เป็นผู้สมัครในการฆ่า
 คนตาย ในทางที่กตากับกนถา ข. ไม่ใช่อาวุธปืนทยมจาก ก. นน
 ฆ่า ค. แต่ใช้มัดของตัวเองฆ่า ค. ตายกต หรือ ข. กตบใจเดี่ยว
 จึงไม่ฆ่า ค. กต ก. ก็ไม่ผิดฐานผู้สมัครในการฆ่าคนตายเลย
 เพราะการช่วยอุปการะของ ก. คือการให้ยืมอาวุธปืน ไม่ได้เป็น
 การอุปการะแก่การกระทำผิดแต่อย่างใด ขอนต่างกับผู้ใช้
 ให้กระทำผิด กตาวคือผู้ใช้ให้กระทำผิดนั้น แม้ผู้ถูกใช้จะไม่
 กระทำผิดตามที่ใช้ ไม่ว่าจะไม่กระทำผิดเพราะไม่ยอมทำหรือ
 ยังไม่มีโอกาสที่จะกระทำผิด ในบางกรณีผู้ใช้ก็อาจผิดได้ โดย
 กฎหมายลักษณะอาญากำหนดไว้เป็นความผิดพิเศษ คือพ้อออก
 ปากใช้ก็เป็นความผิดแล้ว กรณีที่เพียงแต่ใช้ให้ผู้อื่นเป็นความ
 ผิดน่มอยส์ต้องกรณีคอกกรณใช้เจาะจงตัวกรณีหนึ่ง กรณี
 ประกาศยงสำธารณชนให้กระทำผิดคอกกรณหนึ่งซึ่งจะได้กล่าว
 เป็นกรณีๆ ไปตามลำดับ

ความผิดฐานไขผู้อื่นกระทำความผิด

กรณีไขเจาะจงตัวผู้กระทำเป็นคนๆ ไป นั้น กฎหมาย
ลักษณะอาญาเอาผิดต่อเมื่อได้ไขด้วยอุบายเดียวกันอย่างใด
ให้กระทำความผิดอันมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าปีหนึ่งลงมา ซึ่ง
แสดงว่าการไขให้กระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ คือความผิดที่มีโทษ
ไม่ถึงจำคุก ๑ ปี กฎหมายลักษณะอาญาไม่เอาโทษ เข้า
ลักษณะที่ว่ากฎหมายไม่คำนึงถึงเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ หยาบหยาบ
ตัวอย่างเช่นถ้า ก. ไขให้ ข. คดีรัชชะ ค. การคดีรัชชะมีโทษ
จำคุกไม่ต่ำกว่า ๑ ปี ฉะนั้นแม้ ข. จะไม่คดีรัชชะ ค. เพียงที่ ก.
ไข ข. ให้คดีรัชชะ ค. ก. ก็ยังมีความผิด ซึ่งกฎหมายลักษณะ
อาญาบัญญัติไว้เป็นความผิดพิเศษ ซึ่งมีโทษหนึ่งในสี่ของโทษ
ที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ไข แต่ศาลจะจำคุกเกินกว่าสามปี
ไม่ได้ แต่ถ้า ก. เป็นแต่ไขให้ ข. ตบหน้า ค. การตบหน้ามีโทษ
จำคุกต่ำกว่า ๑ ปี ฉะนั้นถ้า ข. ไม่ตบหน้า ค. ก. ก็ไม่ผิดเลย
การที่กฎหมายเอาผิดกับการไขให้กระทำผิดที่มีโทษจำคุกไม่ต่ำ
กว่าปีหนึ่งลงมา แม้ผู้ไขจะไม่ทำตามที่ไขนั้น ก็โดย
ประสงค์จะตัดไฟที่ตนตม คือกฎหมายประสงค์จะไม่ให้มีการไข
ให้กระทำความผิดที่สำคัญ ๆ เสียทีเดียว ฉะนั้นเพียงที่ไขก็
เอาผิด แต่ถ้าผู้ถูกไขได้กระทำความผิดตามที่ไข ผู้ไขก็มีโทษ
เสมือนว่าได้กระทำผิดด้วยตนเองดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

การบอกเลิกการใช้ทำให้ผู้ใช้พ้นโทษ

เมื่อข้าพเจ้าจากดาวมาถึงคอนน ข้าพเจ้าก็อยากจะฝากปัญหาให้คิดสักข้อหนึ่ง ซึ่งยังไม่ได้เคยคิดกันในประเทศไทย กล่าวคือถ้าผู้ใช้ให้กระทำผิดกذبใจ เขาจะบอกเลิกการใช้ได้หรือไม่ เช่น ก. ใช้ให้ ข. ไปฆ่า ค. ภายหลัง ก. กذبใจ จึงเรียก ข. มาบอกเลิกโดยบอกว่า ก. ไม่ประสงค์จะให้ ข. ฆ่า ค. ต่อไปแล้ว แต่ ข. ไม่ฟังคำห้าม คงไปฆ่า ค. จนได้ ก. จะมีความผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นฆ่าคนตาย และมีโทษเสมือน ก. ได้ฆ่า ค. ตายด้วยตนเองหรือไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่าในเรื่องนี้เหมือนยกเบรื่องพยายามกระทำความผิด ถ้าผู้ใช้ขยับยั้งด้วยใจตนเอง บอกเลิกการใช้ ภายหลังการบอกเลิกแล้วผู้ถูกใช้ยังคงไปกระทำความผิด ผู้ใช้ก็ไม่ต้องรับผิดชอบในอาญาฐานใช้ให้กระทำผิดอีก เพราะต้องถือว่าเมื่อผู้ใช้ได้บอกเลิกการใช้ คือห้ามมิให้ผู้ถูกใช้กระทำความผิดตามที่ได้ใช้ต่อไปแล้ว ฉะนั้นจึงคงถือว่า ผู้ถูกใช้ได้กระทำความผิดโดยพลการของตนเอง และผู้ถูกใช้ผู้เดียวจะต้องรับผิดชอบในทางอาญา สำหรับตัวผู้ใช้ที่บอกเลิกการใช้แล้วนั้น คงมีความผิดพิเศษตามที่ดาวมาข้างตนน ถ้าความผิดที่ใช้ให้ทำมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า ๓ ปี ผู้ใช้จึงจะมีผิด ซึ่งมีโทษจำคุกอย่างสูงเพียง ๓ ปีเท่านั้น และเป็นความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลที่จะรอกการลงโทษได้ด้วย ฉะนั้นผู้ทพลาดลงไปโดยใช้ให้

ขุยงสาธาณชนให้กระทำผิดยอมมีโทษ

บุคคลอื่นกระทำความผิดนั้น ควรจะรีบบอกเลิกการไว้เสียโดยเร็วที่สุด ก่อนหน้าผิดกฏไว้จะได้ตงมือกระทำผิด เพื่อผู้ไว้จะได้รับโทษเพียงเล็กน้อย

เมื่อกนซาพเจ้าได้กล่าวว่ การไว้ให้ผู้อื่นกระทำผิดแต่ผู้ถูกไว้ไม่ได้กระทำผิดตามที่ไว้ในบางกรณี กฏหมายลักษณะอาญาก็เอาโทษ โดยกำหนดให้เป็นความผิดพิเศษนั้น มีกรณีสองกรณีคือ กรณีไว้เจ้าจริงตัวกรณีหนึ่ง และกรณีประกาศภาคัยยงสาธาณชนให้กระทำผิดอีกกรณีหนึ่ง ซาพเจ้าได้กล่าวถึงกรณีไว้เจ้าจริงตัวให้กระทำผิดมาแแล้ว ซึ่งเป็นกรณีตามตัวอย่างเรื่อง ก. ไร่ ข. เจ้าจริงตัวให้ฆ่า ค. ดังกล่าวมาข้างต้นต่อไปซาพเจ้าจะได้กล่าวกรณีที่เป็นการประกาศัยยงสาธาณชนให้กระทำผิดต่อไป

ความผิดฐานประกาศัยยงสาธาณชนให้กระทำผิดนั้น ถ้าปรากฏว่ามีคนใดคนหนึ่งกระทำผิดตามที่ได้ประกาศัยยง ผู้ไว้ก็มีควมผิดฐานไว้ให้ผู้อื่นกระทำผิด เช่น ก. บิดประกาศว่าถ้าใครฆ่า ค. ตาย ก. จะให้เงินหนึ่งพันบาท ภายหลัง ข. ทราบประกาศจึงไปฆ่า ค. ตาย ก. ซึ่งเป็นผู้ประกาศัยยงสาธาณชนให้ฆ่าคนตาย ก. ก็มีโทษเต็มอันได้ฆ่าคนตายโดยตนเอง แม้ ก. จะไม่รู้จัก ข. ผู้ตงมือฆ่า ค. เลย เพราะ ก. เป็นผู้ประกาศแก้สา-

๘ ขยุงสาธารณชนให้กระทำผิดเป็นความผิดพิเศษ
สาธารณชนให้ฆ่า ข. ซึ่งเรื่องนกเหมอนกรณไซ้ผู้นให้กระทำผิด
ในเรื่องอื่น ๆ

ถ้ารับกรณทัมการยุงให้สาธารณชนกระทำผิดนั้น ถ้า
ไม่มีการกระทำผิดตามที่ยุง กฎหมายลักษณะอาญาได้กำหนด
ให้เป็นความผิดพิเศษ แต่ความผิดที่ยุงให้สาธารณชนกระทำ
นั้น จะต้องเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนลงมา
โทษสำหรับความผิดนกฎหมายลักษณะอาญาอาจ โทษหนึ่งใน
ตามของความผิดที่ไซ้ แต่ห้ามมิให้ศาลจำคุกเกินห้าปี.

ท่านจะเห็นได้ว่า ความผิดฐานประกาศยุงสาธารณชนให้
กระทำผิด แต่ไม่มีผู้กระทำผิดตามที่ยุงนั้น มีโทษสูงกว่า
โทษสำหรับการไซ้เจาะจงตัวให้ผู้อื่นผู้ใดกระทำผิด แต่ไม่มี
ใครกระทำผิดตามที่ไซ้ ทั้งนี้เพราะการประกาศยุงสาธารณชน
นั้นเป็นการกระทำที่ออกอาจมาจากว่า เท่ากับเป็นการทำทายนอำนาจ
ของบ้านเมือง ในสมัยก่อน ๆ ไม่มีประเทศใดจะนึกฝันว่า จะมี
ใครกล้าประกาศยุงสาธารณชนให้กระทำผิด เพราะการยุง
สาธารณชนให้กระทำผิดนั้น จะต้องทำโดยเปิดเผย ภายหลังได้
เกิดมกรณชน คอมชาวเบตเยมคนหนึ่ง ขอตรฐเน ได้ประกาศ
ตัวเองที่จะฆ่าบัสมาร์ก ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรของประเทศ
เยอรมัน ประเทศเยอรมันจึงขอให้ประเทศเบตเยมลงโทษ

การใช้เจาะจงตัวต่างกับประกาศแก่สาธารณชน ๕

ปรากฏว่าประเทศเบตเยียมไม่มีกฎหมายที่จะดงโทษได้ เพราะไม่มีใครนึกว่าจะมีผู้กล้าหาญทำเช่นนั้น ต่อมาประเทศเบตเยียมจึงให้ออกกฎหมายเอาโทษผู้ประกาศยุ้งให้ตำรวจชนกระทำความผิด และผู้ทรบอว่าจะทำผิด และประเทศอื่นก็ได้เอาเยี่ยงอย่างต่อมา

ได้กล่าวมาแล้วว่า การประกาศยุ้งสาธารณชนให้กระทำความผิดกฎหมายนั้น และไม่มีผู้ใดกระทำความผิดตามที่ยุ้งกฎหมายลักษณะอาญาถือเป็นความผิดพิเศษ ต่อเมื่อความผิดที่ยุ้งสาธารณชนกระทำนั้นหมักกำหนดโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนลงมา ซึ่งหมายถึงโทษหนักต่างกับกรณีการใช้เจาะจงตัวซึ่งกฎหมายกำหนดโทษของความผิดที่ใช้ให้ทำต้องไม่ต่ำกว่าหนึ่งปีตงมา ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า มีบางกรณีที่ใช้เจาะจงตัวบุคคลให้กระทำความผิด แต่ผู้ถูกใช้ไม่ทำกฎหมายลักษณะอาญาไม่เอาโทษ แต่ถ้าเป็นการประกาศแก่สาธารณชนให้กระทำความผิดอย่างเดียวกัน ผู้ยุ้งแก่สาธารณชนก็จะมีโทษ เช่น ก. ใช้ให้ช. หมั้นประมาณ ค. ข. ไม่กระทำความผิดที่ใช้ ก. ไม่มีความผิดเพราะโทษฐานหมั้นประมาณจำคุกไม่ถึงหนึ่งปี แต่ถ้า ก. ประกาศแก่สาธารณชนให้หมั้นประมาณ ข. ก. ก็มีความผิด

ผู้ประกาศของแก่สาธารณชนควรกลับใจเสีย

ความผิดฐานยุยงให้สาธารณชนเป็นความผิดที่ทำได้ง่ายเหมือนกัน เพราะอาจกระทำโดยตั้งใจไปผิดหรือทำเป็นประกาศคิดไว้ในที่สาธารณชนต่าง ๆ หรือโดยการขยายเสียง ดังนี้เป็นต้น

ในเรื่องการประกาศยุยงให้สาธารณชนกระทำความผิดนั้น ผู้ประกาศของอาจกลับใจได้เช่นเดียวกัน โดยประกาศถอนการยุยงนั้นเสีย ในกรณีเช่นว่านผู้ททราบประกาศบอกเด็กแต่ด้วยยังชนกระทำผิด ก็ต้องรับผิดทางอาญาแต่ผู้เดียว ผู้ประกาศแก่สาธารณชนห้ามความผิดด้วยไม่ คงมีผิดตามที่กฎหมายลักษณะอาญากำหนดไว้เป็นความผิดพิเศษ คือจำคุกไม่เกินห้าปีเท่านั้น ซึ่งเป็นความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลอาจรอการลงโทษได้ ฉะนั้นก่อนที่จะจับบทความนี้ ข้าพเจ้าใคร่จะกล่าวว่ ถ้าหากท่านพลาดพลั้งไปโดยท่านใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการใช้โดยเจาะจงตัว หรือประกาศยุยงให้สาธารณชนให้ทำผิดต่อกฎหมาย ท่านก็ควรจะกลับใจเสียให้เร็วที่สุด และบอกเด็กการใช้ให้กระทำความผิดเสีย ก่อนหน้าที่จะมีผู้กระทำความผิดตามที่ท่านใช้หรือท่านประกาศยุยงนั้น ถ้าท่านทำเช่นนั้นท่านจะรับโทษเบา และศาลอาจรเมตตา โดยรอการลงโทษให้ท่านก็ได้

ตอนที่ ๓๓

(วันศุกร์ที่ ๒๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖)

ในตอนที่ได้มา ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิด มีข้อที่น่าสังเกตอยู่ข้อหนึ่งคือ การใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดและเขาทำตามที่ใช้ก็เป็นผิด ถ้าเขาไม่ทำตามที่ใช้หากเป็นการใช้ให้กระทำความผิดที่มีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าปีหนึ่งหรือถ้าเป็นเรื่องประกาศใช้แก่สาธารณชนมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือนก็เป็นผิดเหมือนกัน และแยกได้เป็นสองกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิด ถ้ามการกระทำผิดตามที่ใช้ ถอดเสมือนว่าผู้ใช้ได้กระทำความผิดโดยตนเอง ตัวอย่าง เช่น ก. ใช้ให้ ข. ไปฆ่า ค. ถ้า ข. ฆ่า ค. ตาย ก. มีความผิดเสมือน ก. ได้ไปฆ่า ค. ด้วยตนเอง แต่ถ้าผู้กระทำความผิดตามที่ใช้ไม่ว่าจะยังไม่ทำความผิดเพราะเหตุใด เช่น ไม่ตกลงรับจะกระทำความผิด หรือตกลงรับจะกระทำความผิดแล้ว แต่ยังไม่มีโอกาสที่จะกระทำความผิด ถ้าความผิดที่ใช้ให้ทำนั้นกำหนดโทษไม่ต่ำกว่า ๑ ปี กฎหมายลักษณะอาญากับบัญญัติไว้เป็นความผิดพิเศษ และวางโทษไว้ ๑ ใน ๔ ของโทษที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดที่ใช้ให้กระทำ แต่ค่าลดโทษจำคุกเกินกว่าสามปีไม่ได้ เช่น ก. ใช้ ข. ไปดักยิง ค.

กรณีการใช้ให้กระทำผิดที่ ก.ม. เอาโทษ

แม่ ข. ไม่ยอมทำ ก. กับความผิดตามที่กล่าวแล้ว เพราะเพียง
ท้อออกปากใช้ก็เป็นผิดอยู่แล้ว การที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า
เพียงท้อออกปากใช้ให้กระทำความผิดโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า ๑ ปี
ถึงมากที่สุดเป็นความผิดนั้น ก็เพื่อจะตัดไฟที่ต้นลม ไม่ให้บุคคล
ออกปากใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดด้วย

(๒) ในกรณีประกาศแก่สาธารณชนเป็นเชิงขยงหรือ
สัญญาบนบาน เพื่อให้กระทำผิดอาญา ถ้าหากมีผู้หนึ่งผู้ใด
กระทำตามที่ใช้ ผู้ประกาศแก่สาธารณชนเป็นเชิงขยงหรือ
สัญญาบนบานนั้น ย่อมมีผิดเสมือนกับได้กระทำความผิดด้วยตนเอง
เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ก. บิดประกาศมีข้อความว่า ถ้า
ใครฆ่า ค. ตาย จะให้รางวัลหนึ่งหมื่นบาท ต่อมา ข. ทราบ
ประกาศจึงฆ่า ค. ตาย นอกจาก ข. เองจะมีความผิดฐานฆ่าคน
ตายแล้ว ก. ผู้บิดประกาศเป็นเชิงขยงหรือสัญญาบนบานนั้น
ย่อมมีความผิดฐานฆ่าคนตาย เสมือนดัง ก. ฆ่า ค. ด้วยตน
เองอีกด้วย ทั้งนี้ไม่ว่า ข. จะไปตกลงกับ ก. เสียก่อนแล้ว
จึงไปฆ่า ค. หรือ ข. เชื่อใจ ตามที่ ก. ประกาศว่า ก. จะไม่บิด
พลิ้วในเรื่องค่าจ้าง และไปฆ่า ค. ตายก่อนหน้าที่จะได้พบกับ ก.
ในกรณีที่มีการประกาศแก่สาธารณชนเป็นเชิงขยงหรือสัญญา
บนบานเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดกระทำความผิดแล้ว แต่ยังไม่มีการกระทำ

กรณีการประกาศยงให้ทำผิดซึ่ง ก.ม. เอาโทษ

ผิดเกิดขึ้นน กฏหมายลักษณะอาญาบัญญัติเป็นความผิดพิเศษเหมือนกัน กล่าวคือ ถ้าความผิดที่ประกาศแก่ข้าราชการชนเป็นเชิงยงหรือสัญญาบบานเพื่อให้กระทำผิดนั้น มีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือน กฏหมายก็เอาโทษหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะจำคุกผู้ประกาศแก่ข้าราชการชน เป็นเชิงยง หรือสัญญาบบานเกินกว่า ๕ ปีไม่ได้ ซึ่งเป็นกรณีแสดงว่าในกรณีที่ยังไม่มีการกระทำผิดตามที่ใช้ กฏหมายเห็นว่าการประกาศแก่ข้าราชการชนเป็นเชิงยงหรือสัญญาบบานนั้น มีลักษณะรุนแรงกว่าการใช้เจาะจงตัว เพราะเป็นการแสดงว่าผู้ใช้ได้มีความออกอาจมาก จนถึงกับไม่กลัวอาญาแผ่นดิน กล่าวประกาศยงหรือสัญญาบบานแก่ข้าราชการชนซึ่งจะต้องกระทำโดยเปิดเผยทีเดียว ส่วนเหตุผลที่กฏหมายเอาโทษกับการประกาศเป็นเชิงยงหรือสัญญาบบานแก่ข้าราชการชนให้กระทำผิด แม้จะยังไม่ผลกระทำผิดตามที่ประกาศไว้เป็นพิเศษนั้น ก็เพราะประสงค์จะตัดไฟที่ตนถมเช่นเดียวกัน

ในที่สุด ข้าพเจ้าได้กล่าวว่ แม้กฏหมายลักษณะอาญาจะเอาผิดกับที่รออกปากใช้ให้ผู้อื่นกระทำผิดทง ๆ ที่ผู้ถูกใช้ยังไม่ได้กระทำผิด แต่ผู้ที่ให้ผู้อื่นกระทำผิดไปแล้ว ควรจะกตบใจเสียในเวตาอันเร็วที่สุด เพราะถึงแม้การกระทำเพียง

ผู้ชี้ให้กระทำผิดควรกลับใจเลิกชี้เสีย

ออกปากชี้ กฎหมายจะเอาผิดกม โทษเล็กน้อย ตรงกันข้าม
ถ้าปล่อยให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นตามที่ชี้ ผู้ชี้จะต้องได้รับ
โทษเต็มองค์กระทำผิดด้วยตนเองทีเดียว เช่น ชี้ให้ผู้อื่นไปฆ่า
คนตาย ก็ผิดเต็มองค์กับฆ่าคนตายด้วยมือตนเอง และอาจได้
รับโทษถึงประหารชีวิต การที่ชาวต่างประเทศเช่นนี้ เพราะปรากฏ
ว่า มนุษย์เกิดมามีอารมณ์โกรธเคืองขึ้นมา ก็ชี้ให้ผู้อื่น
อื่นกระทำผิดอาญา แต่เมื่อหาโยโกรธหรือหนักถึงบาปบุญคุณโทษ
แล้ว ก็อาจไม่ยอมให้ผิดชี้ให้กระทำผิดต่อไป สำหรับบุคคลที่
พดงพาดไปเช่นนั้น ไม่ควรปล่อยให้เรื่องเลยตามเลย ควรจะ
เรียกผิดชี้เข้ามาบอกเด็กการชี้ให้กระทำผิดนั้นเสีย หรือถ้าเป็น
กรณีท้ประกาศแก้ตำราเรียนเป็นเชิงขยงหรือสัญญาบนบาน
ก็ควรประกาศเด็กการขยงหรือสัญญาบนบานนั้นเสีย เพราะถ้า
ผิดชี้ได้ทราบการบอกเด็กชี้ให้กระทำผิดแล้ว ยังชนกระทำ
ผิดออกก็ถือว่าผิดชี้ได้กระทำผิดโดยพดการของตนเอง
และผิดชี้ผู้เดียวเป็นผู้รับผิดชอบในทางอาญา ผู้ชี้ท้บอกเด็กการ
ชี้แล้วนั้น หากต้องรับผิดชอบทางอาญาด้วยไม่ว่า ก. ชี้ ข. ให้
ฆ่า ค. ภายหลัง ก. กลับใจจึงเรียก ข. มาพบ แล้วกล่าวบอก
เด็กการชี้ให้ฆ่า ค. นั้นเสีย ถ้าภายหลัง ข. ช้ฆ่า ค. จนได้
ข. ก็กระทำผิดโดยพดการของตนเอง ข. จึงมีผิดฐานฆ่าคน

การบอกเลิกการใช้ผลประโยชน์ผู้ถูกใช้ทราบ

ตายแต่ฝ่ายเดียว ส่วน ก. ไม่มีผิดฐานฆ่าคนตายด้วย เพราะ ก. ได้บอกเลิกการใช้ให้ฆ่าคนตายให้ ข. ทราบแล้ว ก่อนหน้า ที่ ข. จะลงมือฆ่าคนตาย หาก ข. ไม่เชื่อเอง

ถ้าสำหรับชนชาวเขาออกดำดงถึงเรื่องการใช้ให้กระทำผิด คือ ไปอีกสักเล็กน้อย คือ การบอกเลิกการกระทำผิดนั้น ผู้ถูกใช้จะต้องทราบการบอกเลิก ผู้ใช้จึงจะไม่ต้องรับผิดชอบสำหรับการกระทำผิดตามที่ใช้ ถ้าผู้ถูกใช้ไม่ทราบการบอกเลิก ผู้ใช้ ยังต้องรับผิดชอบในทางอาญาอย่างเดิม ตัวอย่าง ก. ใช้ ข. ไปฆ่า ค. ภายหลัง ก. กลับใจ ก. จึงเขียนจดหมายบอกเลิกการใช้ และให้คนใช้นำไปให้ ข. คนใช้นำจดหมายนั้นไปมอบไว้ที่บ้าน ข. ในขณะที่ ข. ไม่อยู่บ้าน ถ้า ข. ได้ฆ่า ค. ตายแล้วก่อนทราบการบอกเลิกตามจดหมายของ ก. ก. ก็ยังมีผิดเสมือนได้ฆ่า ค. ด้วยตนเอง เพราะการใช้ของ ก. เป็นเหตุให้ ข. ฆ่าคนตาย ข. หาได้ทราบการบอกเลิกการใช้ของ ก. ไม่เมื่อ ข. ได้กระทำผิดตามที่ ก. ได้เคยใช้ให้กระทำผิดไว้แต่เดิม ก. ก็ต้องรับผิดชอบฐานฆ่าคนตายด้วย เพราะเมื่อ ข. ไม่ทราบการบอกเลิกการใช้ของ ก. ก็ต้องถือว่า ข. กระทำผิดตามที่ ก. ใช้ และ ก. ต้องรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำของ ข. ด้วย

ข้อควรระวังกรณีจากกฎหมายลักษณะอาญาได้ถือว่าการใช้

การใช้ให้กระทำผิดเล็กน้อยก็ต้องมีโทษ

ให้ผู้อื่นกระทำผิดเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเป็นต้นเหตุแห่งการกระทำผิดโดยตรง และแทนที่ตนเองจะกระทำผิดคนเดียว ยังชักชวนให้ผู้อื่นกระทำผิดแทนตนเสียอีก ฉะนั้นถ้ามีการกระทำผิดตามที่ชี้แจง แม้การกระทำผิดนั้นจะเล็กน้อยเพียงเท่าใด เช่น ไซให้เปิดบหนาม้อน ผู้ไซก็ควรรับผิดชอบด้วยเสมอ คือตามตัวอย่างดังกวดาวต้องรับโทษเสมือนคบหนาม้อนด้วยตนเอง

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะจบเรื่องการใช้ให้ผู้อื่นกระทำผิด ข้าพเจ้าขอให้ท่านระลึกถึงข้อความที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในคราวก่อน คือมาบางกรณีที่มีไซอาจต้องรับผิดชอบเกินกว่าที่ตนมีเจตนาจะใช้ก็ได้ ในเมื่อความผิดนั้นกฎหมายกำหนดเหตุเพิ่มโทษให้สูงขึ้น โดยไม่ได้คำนึงถึงเจตนา เช่นวางเพลิงเผาทรัพย์โดยปกตอาชรมโทษจำคุกตลอดชีวิต แต่ถ้าวางเพลิงนั้นเป็นเหตุให้คนตาย ผู้วางเพลิงก็มีโทษถึงประหารชีวิต และผู้ไซให้วางเพลิงย่อมพดอยรับโทษถึงประหารชีวิตตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะกฎหมายกำหนดเหตุเพิ่มโทษไว้โดยไม่ได้คำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำ เช่นตามตัวอย่างเรื่องไซให้ผู้อื่นวางเพลิงเผาทรัพย์ ผู้ไซจะต้องตั้งวรณอยู่เสมอว่าตนอาจรับโทษสูงกว่าที่ตนเจตนาใช้ก็ได้ และผู้ไซให้วางเพลิงเผาทรัพย์ ก็ควรคาดหมายว่าตนอาจรับโทษถึงประหารชีวิตได้ ในเมื่อการวางเพลิงตามที่ตน

ผู้ใช้อาจรับผิดชอบมากกว่าที่ตนใช้

ใช้นั้นจะทำให้คนตาย ไม่ว่าผู้ตายจะเป็นผู้อยู่ในอาคารที่ตอ
 ว่างเพลิง หรือเป็นเจ้าของพนักงานดับเพลิง หรือเป็นคนสัญจร
 ไปมา ทั้งนี้เพราะถามคนตายอันเป็นผลเกิดจากการวางเพลิง
 กฎหมายกำหนดให้เป็นเหตุเพิ่มโทษหนักขึ้น โดยเอาโทษถึง
 ประหารชีวิต โดยไม่ได้คำนึงว่าผู้ตอว่างเพลิงเองก็ผู้ใช้ก็ได้
 ได้คาดหมายล่วงหน้าได้หรือไม่ จะมีคนตายเพราะการวาง
 เพลิงนั้น ฉะนั้นผู้ใช้และผู้วางเพลิงจึงต้องรับโทษถึงประหาร
 ชีวิตดังกล่าวแล้ว

สำหรับฉนั้น ข้าพเจ้าจะกล่าวถึงความผิดออกความผิดหนึ่ง
 คือความผิดฐานรับอาสำจะกระทำความผิด การที่บุคคลรับ
 อาสำจะกระทำความผิดให้แก่บุคคลอื่นนั้น โดยปกติไม่มี
 โทษ จะมีโทษต่อเมื่อได้รับอาสำจะกระทำผิดโดยเห็นแก่สิน
 จ้างรางวัล และความผิดที่รับอาสำจะมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า
 ห้าปี ตัวอย่างเช่น ก. รู้ว่า ข. โกรธ ค. ก. จึงไปรับอาสำ
 ว่าคนจะตีศีรษะ ค. ให้ แม้การตีศีรษะจะเป็นความผิดฐานทำ
 ร้ายร่างกายบาดเจ็บ ซึ่งมีโทษจำคุกกว่าห้าปี ก. ก็ไม่มีความ
 ผิด จะต้องปรากฏว่า ก. รับอาสำนั้น ก. ได้กระทำไปโดย
 เห็นแก่สินจ้างรางวัล เช่น ก. พดกับ ข. ว่า ถ้า ข. จะให้เงิน
 ก. ห้าพันบาท ก. รับอาสำจะตีศีรษะ ค. ให้เป็นต้น การรับ

การอาสาว่าจะทำผิดอาจเป็นความผิดได้

อาสาโดยเห็นแก่เงินจ้างรางวัลตนเป็นผิดทันทีโตมการรับอาสา โดยเห็นแก่เงินจ้างรางวัลนั้น ส่วนการรับอาสาและการให้สินจ้างรางวัลตนจะเกิดโดยการริเริ่มของฝ่ายใดไม่สำคัญ เช่น ก. รู้ว่า ข. โกรธ ค. ก. จึงไปหา ข. ขอรับอาสาว่าตนจะค้ำชระ ค. ให้ ถ้า ก. จะให้รางวัลแก่ตนหนึ่งพันบาท ย่อมเป็นความผิดฐานรับอาสาว่าจะกระทำผิด อย่างเดียวกับ ข. เรียก ก. มา และพูดว่า ถ้า ก. รับอาสาจะไปค้ำชระ ค. ให้ ข. จะให้เงินหนึ่งพันบาท และ ก. ตอบตกลง ซึ่งตามตัวอย่างทงดองน ก. ผิดฐานรับอาสาไปกระทำผิดทงนนั้น ส่วน ข. เองซึ่งเป็นฝ่ายที่จะให้สินจ้างรางวัล ก็ไม่ใช่จะไม่มีโทษ ข. คงมีโทษฐานใช้เจาะจงตัวให้ผู้อื่นกระทำความผิดดังกล่าวมาแล้วข้างต้นน การที่จะให้สินจ้างรางวัลนั้นจะทำให้ผู้รับอาสาผิดความผิดนี้ ไม่จำเป็นจะต้องเจาะจงจำนวนสินจ้างรางวัลกันแน่นอนว่าเท่าใด ถ้าเพียงแต่ริเริ่มระหว่างผู้รับอาสาและผู้จ้างว่าจะมีการให้สินจ้างรางวัลในการกระทำผิด ถ้าความผิดนั้นมีโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า ๑ ปี ผู้รับอาสา ก็มีผิดแล้ว

โทษของความผิดฐานรับอาสาว่าจะไปกระทำผิดโดยเห็นแก่เงินจ้างรางวัลและความผิดที่รับอาสาว่าจะทำมีโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งถึงมากคอก ๑ ใน ๔ ของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความ

ผิดที่อาสาว่าจะกระทำ แต่ศาลจะลงโทษจำคุกผู้รับอาสาว่าจะ
 กระทำผิดเกินกว่าสามปีไม่ได้ การที่กฎหมายลงโทษการรับ
 อาสาว่าจะกระทำผิด ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้กระทำผิดตามที่รับอาสา
 คือเพียงทรมอบอาสาโดยเห็นแก่เงินจางรางวัลเอาผิดแถมหนี้ ก็
 เพราะประสงค์จะตัดไฟที่ตนถมเช่นเดียวกัน เพราะผู้รับอาสาได้
 เป็นคนเหตุใหม่การใช้ให้กระทำผิด ทั้งนี้เองจากบางทมผู้อยาก
 จะกระทำผิด แต่ไม่กล้ากระทำผิดด้วยตนเอง จึงรอโอกาสหาผู้
 ที่จะใช้อยู่ เมอมผู้รับอาสาขึ้นมา ก็ตัดสินใจที่จะใช้ให้กระทำผิด
 ฉะนั้นถ้าผู้รับอาสาได้รับอาสาโดยเห็นแก่เงินจางรางวัล และ
 ความผิดที่รับอาสาโทษไม่ต่ำกว่าหนึ่งปี กฎหมายจึงเอาโทษ
 ในกรณีที่ผู้รับอาสาได้กระทำผิดจริง ๆ ตามที่รับอาสา
 ผู้รับอาสาและผู้สัญญาจะให้เงินจางรางวัลก็มีความผิด และ
 ต้องรับโทษสำหรับความผิดที่ตนกระทำนั้นเช่นเดียวกับผู้ใช้และ
 ผู้ใช้ให้กระทำผิดดังกล่าวข้างต้น.

ตอนที่ ๓๔

(วันศุกร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๖)

ในตอนแรกที่มาเข้าพบเจ้าได้กล่าวว่า นอกจากกฎหมาย
 ทัศนะอาญาจะเอาโทษกับกรณีทมบุคคลใช้ให้บุคคลอื่นกระทำ

เกณฑ์ความผิดฐานรับอาสาว่าจะทำผิด

ความผิดแล้ว กฎหมายลักษณะอาญาจึงเอาผิดกับการรับอาสา จะกระทำด้วยเหมือนกัน แต่จะเอาผิดต่อเมื่อเขาเกณฑ์สองประการคือ

(๑) การรับอาสาอันได้กระทำไปโดยเห็นแก่ค่าจ้างรางวัล

และ

(๒) ความผิดที่รับอาสาว่าจะทำนั้นจะต้องมีกำหนดโทษจำคุกไม่ต่ำกว่าหนึ่งปี ซึ่งหมายความว่า ถ้าเป็นการรับอาสาว่าจะกระทำผิดโดยไม่เห็น แก่สินจ้างรางวัล ก็ไม่ เป็น ความ ผิด หรือแม้จะเป็นการรับอาสาว่าจะกระทำผิดโดยเห็นแก่สินจ้างรางวัล แต่ถ้ามความผิดที่รับอาสาว่าจะกระทำนั้นเป็นความผิดเล็กน้อย ซึ่งมีโทษไม่ถึงจำคุกหนึ่งปี เช่นรับอาสาจะไปตบหน้าผอนให้ หรือรับอาสาจะไปกตเวทิตาประมาทผอน ซึ่งความผิดทั้งสองนั้นมีโทษจำคุกไม่ถึงหนึ่งปี ผู้รับอาสาจะไม่มีความผิด ทั้งนี้เพราะกฎหมายเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ๆ น้อย ๆ

ท่านผู้ฟังคงจะได้สังเกตเห็นว่า ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วสองคราวถึงความผิดเฉพาะอย่าง คือการใช้ให้ผอนกระทำผิด แต่ยังไม่มีการกระทำผิดตามที่ใช้ และการรับอาสาว่าจะกระทำผิด แต่ยังไม่ได้กระทำผิดตามรับอาสาไว้ และความผิดที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นความผิดที่กระทำโดยทางอ้อมทางนอ กการที่ข้าพเจ้า

การกระทำผิดโดยทางวาจาทำได้ง่าย

๒๑

ได้กล่าวถึงความผิดที่กระทำโดยทางวาจา ก่อน ก็เพราะ ข้าพเจ้าเห็นว่า การกระทำผิดโดยทางวาจา นั้นทำได้ง่าย เพราะเพียงแค่ว่าพูดออกมาเป็นความผิดเสียแล้ว ต่างกับความผิดที่กระทำโดยทางกริยา ซึ่งจะต้องใช้กำลังใจมาก กว่าที่จะกระทำผิดได้สำเร็จ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการที่บุคคลควบคุมความวาจาของตนมิให้กล่าวออกมาให้เป็นความผิดอาชญาชน ไม่ใช่การกระทำที่ง่ายเลย ข้าพเจ้าเคยได้ยินคำสอนหลายแห่งที่กล่าวถึงด้วยคำหยาบประมาณผู้อื่น โดยผู้กล่าวเองไม่รู้สึกตัวว่าได้กระทำผิดอาชญาเข้าไปให้แล้ว และแม่ศรีของข้าพเจ้าเองในบางโอกาสก็รู้สึกว่าคำพูดที่พูดออกมาอาจเป็นผิดฐานหมิ่นประมาทได้ และมารู้สึกตัวได้ก็ต่อเมื่อได้พูดออกไปแล้ว จึงได้แต่เสียใจที่พูดลงไปพูดออกมา ทั้งนี้เพราะการพูดด้วยความวาจา นั้นกระทำได้รวดเร็วไม่สู้จะระมัดระวังคิด มีหลายคนที่เมื่อพูดออกมาแล้วจึงคิดซนได้ และเสียใจที่พูดไปเสียแล้ว ฉะนั้นเรื่องใดที่เราพูดได้ เรื่องใดที่เราพูดไม่ได้จึงเป็นข้อสำคัญสำหรับชีวิตของเรา

สำหรับฉัน ข้าพเจ้าจะขอพูดถึงเรื่องหมิ่นประมาทก่อน เพราะเป็นความผิดที่มักเกิดขึ้นบ่อย ๆ และความคิดเห็นของคนธรรมดา กับหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายก็แตกต่างกัน สัมมติว่าคนคนหนึ่งคนใด ท่านพบบุตรของเพื่อนบ้านสนทนากับชาย

หมิ่นในทีละคนคนทำนองซู่ซ่าว ท่านอาจคิดว่าท่านอาจเถ่าให้ใคร ๆ ฟังก็ได้ งามตรของเพื่อนบ้านมีความประพฤติไม่ดี เพราะท่านเห็นด้วยตาของท่านเอง แต่กฎหมายก็ไม่ยอมให้ท่านเถ่าสักคนฟังได้ เพราะสิ่งที่ท่านพบเห็นนั้นเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น เป็นเรื่องที่เมื่อพูดให้แพร่หลายไปแล้วจะทำให้บุตรของเพื่อนบ้านของท่านเสียชื่อเสียง หรืออาจทำให้คนทั้งหลายดหมิ่นหรือเกลียดชังเขา ฉะนั้นถ้าท่านนำไปเถ่าต่อไปที่อาจมีผลฐานหมิ่นประมาทได้ แต่การที่กฎหมายไม่ยอมให้บุคคลกล่าวถึงเรื่องที่จะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียงหรือทำให้ผู้อื่นดกลดหมิ่นหรือเกลียดชังนั้น ถ้าท่านพิจารณาใคร่ครวญดูให้ดี ท่านจะเห็นว่า เป็นความจำเป็น เพราะการพูดเช่นนั้นอาจทำลายความสงบเรียบร้อยของประเทศได้ โดยผู้ที่ได้รับความเสียหายในชื่อเสียงอาจผูกใจเจ็บและคิดแก้แค้น แต่นอกจากนั้นก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่บุคคลจะเก็บเอาเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นมากกล่าวให้เขาเสียชื่อเสียงหรือให้คนทั้งหลายดหมิ่นหรือเกลียดชังเขา

โดยที่กล่าวด้วยอ้อมเดือนดอญ ฉะนั้นกฎหมายจะเอาเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทก็ต่อเมื่อได้กล่าวต่อหน้าคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป เช่น ก. กล่าวต่อหน้า ข. และ ค. ซึ่งอยู่พร้อมหน้ากัน หรือกล่าวต่อคนต่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เช่น ก. กล่าวแก่

เกณฑ์ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ช. ครึ่งหนึ่ง แลวงหาข้อความอันเดียวจนหนนมากดาวแก่ ค. ออกครึ่งหนึ่ง ตามทกดาวมาแลวงแล้ดงว่า ถ้ากดาวเพียงหนเดียว แตะกดาวคดคอดก ก็ไม่เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท ส่วนข้อความทกกฎหมายห้ามไม่ให้กดาวน ใต้แกชอความทเมอกดาวไปแล้วอาจทำให้ผู้ถูกกดาวถึงเสียชื่อเสียง หรืออาจทำให้คนทงหลายคหมนหรือเกลยคชงเขาได้ ชาวเจ้าชอยย่นกดับไปถึงคดออย่างเมอตะก การทเวากดาววบตรชงเพอนบ้านชงเราไปแอบสันทนากัยผู้ชายในเวตาดกตางคนในทตบตาคคนในทำนองช้ดาวนน ยอมทำให้หญิงนเสียชื่อเสียง หรืออาจทำให้คนอื่นคหมนหรือเกลยคชงหญิงนได้ ฉะนนแม่จะเป็นความจริงกฎหมายก็ไมยอมให้เรากดาวได้ ถ้าเราชนกดาว เรากมีผิด ส่วนคดออย่างเรอชงการกดาวถอยคำทอาจทำให้ผู้อื่น เกลยคชงผู้ทเรากดาวถึง ชงจะทำให้เรามีความผิดฐานหมิ่นประมาทเหมือนกัน กคือ เรารู้ว่า ก. เป็นคนฉ้อโกงเงิน ช. ถ้าเราเอช้รชงชง ก. ไปโพนททา คนทงหลายยอมอาจเกลยคชง ก. เรากมีผิดฐานหมิ่นประมาทได้เหมือนกัน รวมความว่าถ้าเรากดาวถอยคำใดๆ ชงเมอกดาวไปแล้วอาจทำให้เขาเสียชื่อเสียง หรืออาจให้คนทงหลายคหมนหรือเกลยคชงเขา แตะเรากดาวค่อหน้าบุคคลตงแต่ต้องคนชนไป หรือกดาวแก่บุคคลนบแต่ต้องคนชนไป เรากมีความ

เกณฑ์ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ให้เขาเสียหายชื่อเสียงได้ เราก็มผิดฐานหมิ่นประมาทได้ แต่ทงนจะ
เป็นผิดกตอเมื่อเรากตอหนาบคคตตงแต่ต้องคนชนไป เช่น
กตอหนาบ ก. และ ข. ซงนงอยดวยกน หรือกตอชอความ
อยางเดยวกนทละคน แกบคคตตงแต่ต้องคนชนไป เช่นฉน
กตอแก ก. รังชนกตอแก ข. ดวยชอความอยางเดยวกน ถา
เรากตอแกบคคตคนเดยวเพยงครงเดยว แมชอความทกตอ
อาจทาให้อนเลยชอเลยง หรืออาจกตอหมิ่นหรือเกดยคชง
เรากไม่มความผิด ทงนแต่ตงวากฎหมายบัจจุบันยงไม่บองกน
ชอเลยงชองบคคตได้ เพราะ ก. อาจบอ ก. แดว ข. อาจบอ ค.
แเดว ค. อาจบอ ก. ตอ ๆ ไปได้โดยไม่มผิด อนงค้วาตอชง
กตอหนาบคคตตงแต่ต้องคนชนไป หรือกตอทละคนตอ
บคคตตงแต่ต้องคนชนไปน “ต้องคน” ในทนหมายความตง
คนต้องคนทเขาใจถอยคัทกตอ ถาเป็นฉนใหญ่คนหนง เป็นเด็ก
ชงยงไม่รภาษาอกคนหนง หรือกตอภาษาไทยตอหนาบคนไทย
คนเดยว นอกนนเป็นคนคางคาวทไม่เขาใจภาษาไทยเดยว ถไม่
ถอวากตอหนาบคนตงแต่ต้องคนชนไป

ความผิดฐานหมิ่นประมาทนไม่ช้เกดชนเฉพาะ การกตอ
ชอความตงบคคตทยงมชวคชอชอชอชอ แมบคคตทตายไปแเดว
เรากกตอชอความทอาจทาให้อตตายเลยชอเลยงหรืออาจทาให้

ผู้ตายถูกกดกดหมิ่นหรือเกลียดชังไม่ได้ ถ้าเรากล่าวถึงผู้ตาย
 แล้วจนหมดทศวรรษเป็นการหมิ่นประมาทผู้ตาย เราเกิดความผิด
 ฐานหมิ่นประมาทเหมือนกัน โดยด่ามี ภรรยา หรือบพพการ
 หรือผู้สืบสันดาน เช่นบุตร หลาน เหลน ของผู้ตายอาจฟ้องเอง
 เช่นบิดา มารดาหรืออาจารย์ร้องทุกข์เพื่อให้พนักงานอัยการฟ้อง
 เราได้ ที่เป็นเช่นนั้นไม่ใช่กฎหมายประสงค์จะรักษาเกียรติยศชื่อ
 เสียงของผู้ที่อยู่ แต่เป็นเพราะการหมิ่นประมาทผู้ตายอาจมีผล
 กระทบกระเทือนบุคคลที่ยังอยู่อันเป็นด่ามีภรรยา บิดามารดา
 บุรุษ ตายาย หรือบุตรหลานเหลนของผู้ตายได้

อนึ่ง การกล่าวหมิ่นประมาทไม่จำกัดกล่าวถึงบุคคลคน
 เดียว อาจกล่าวถึงบุคคลที่เป็นกลุ่มก้อน เช่นกล่าวถึงพระภิกษุ
 ทงวัด หรือข้าราชการทงอำเภอใด เพราะการกล่าวเช่นนั้น
 อาจทำให้บุคคลทุกคนดังกล่าววนเสียชื่อเสียงหรืออาจถูกกดกด
 หมิ่นหรือถูกเกลียดชังได้ เช่นกล่าวถึงพระภิกษุทงวัดคนท
 อาหารในเวลาดึกดึก หรือข้าราชการทงอำเภอถิ่นนั้นบด ย่อม
 เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท แต่การกล่าวถึงบุคคลบางคนใน
 หมู่ใดหมู่หน่ง หรือคณะใดคณะหน่ง โดยผู้ฟังไม่ทราบว่ามีมา
 ถึงผู้ใด เช่นพูดว่าข้าราชการบางคนในอำเภอถิ่นนั้นบด ไม่เจาะ
 จงตัวว่าผู้ใดถิ่นนั้นบด คำกล่าวเช่นนั้นแม้จะไม่เป็นความจริงก็หา

ผู้ที่อาจถูกหมิ่นประมาทได้

เป็นหมิ่นประมาทไม่ เพราะไม่อาจทำให้ผู้ใดเสียหายชื่อเสียง หรือ ถูกดุด่าหมิ่นหรือถูกเกลียดชังได้ แต่ในทางวัฒนธรรมทาง นครธรรม ถ้าไม่จริงก็ไม่ควรจะกล่าว

นอกจากนั้นบุคคลเช่นกระทรวงทบวงกรม หรือห้างหุ้น-
ถ่วงบริษัทที่เป็นบุคคลก็อาจถูกหมิ่นประมาทได้ ได้เคยมีคว-
อย่างทหนึ่งต่อพมพฉบบหนึ่งหมิ่นประมาทกรมอากาศยาน และ
ศาลกพิพากษาลงโทษ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าบุคคลกัมเกยรตยค
ชอเสียงอย่างบุคคลธรรมดา การหมิ่นประมาทนั้นบุคคลคือการ
กล่าวถึงบุคคลด้วยข้อความใดๆ อันอาจทำให้บุคคล
เสียหายชื่อเสียงหรืออาจถูกดุด่าหมิ่นหรืออาจถูกเกลียดชัง ถ้า
บุคคลดังกล่าวต้องคนชนไปคราวเดียวกัน หรือกล่าวต่อบุคคล
กล่าวต่อหน้าด้วยข้อความอย่างเดียวกันแต่ละคนดังกล่าว
ไป ย่อมเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท

เมื่อท่านฟังถึงตอนนั้น ท่านอาจเข้าใจว่ากฎหมายบีบปาก
ไม่ให้บุคคลกล่าวถึงบุคคลอื่นในทางที่ไม่ดีไม่งามแต่เพียงคนเดียว คือ
ถ้ากล่าวไปแล้วอาจทำให้เขาเสียหายชื่อเสียง หรืออาจทำให้เขาถูก
ดุด่าหมิ่นหรือเกลียดชังแล้วถูกกล่าวไม่ได้เสียเลยทีเดียว ไม่ว่าจะ
ข้อความที่กล่าวจะเป็นความจริงหรือไม่ ก็แม้จะเป็นความจริง
ก็เห็นด้วยตาของตนเอง หรือได้ยินด้วยหูของตนเอง ก็กล่าว

ข้อยกเว้นที่ยอมให้หมิ่นประมาทได้

ไม่ได้เป็นการบิดปากมิให้บุคคลพูดอะไรถึงผู้อื่นแต่เพียงอย่างเดียว แต่ความจริงกฎหมายไม่ได้เคร่งครัดถึงเพียงนั้น โดยกฎหมายข้อยกเว้นอยู่สองประการ กล่าวคือ

(๑) ยอมให้กล่าวได้ในบางเรื่องเมื่อเป็นการ แสดงความคิดเห็นและ

(๒) ยอมให้กล่าวได้บางเรื่องในเมื่อเป็นความจริง

ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงการกล่าวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตใจ คือไม่ใช่อาศัยการแสดงความคิดเห็นชนบงหนากกล่าวข้อความใด ๆ อันอาจทำให้บุคคลอื่นเสียหายหรืออาจก่อกวนหรือก่อกวนเกิดขึ้นก่อน การกล่าวแสดงความคิดเห็นโดยไม่มีผิดฐานหมิ่นประมาทนั้น เฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการแสดงความชอบธรรมของผู้กล่าว ซึ่ง

หมายความว่า การกล่าวแสดงความคิดเห็นใด ๆ อันจะแสดงให้เห็นว่าผู้กล่าวเป็นฝ่ายถูก เช่นเราทำงานในห้างค้าขายด้วยดียกย่องผู้อื่น ค่อมามการตกทรัพย์ในห้างค้าขายหนีไป และนายห้างสงสัยว่าเราจะเป็นผู้เอาทรัพย์ไป เราอาจแสดงความคิดเห็นได้ว่า เราไม่ได้ตกทรัพย์นั้นเลย ความจริงน่าจะสงสัย นาย ก. มากกว่าเรา เพราะเมื่อเราออกจากห้างร้าน นาย ก.

บอกตำรวจให้ทราบล่วงหน้าเพื่อช่วยคุ้มครองป้องกันเรา หรือ เราอาจบอกคนในบ้านของเราทราบว่า ถ้า ก. เข้ามาในบ้านของเรา ให้ช่วยกันระมัดระวังอย่าให้ ก. ทำร้ายเราได้ การที่เรากล่าวถึง ก. ว่าคิดร้ายต่อเราเช่นนี้ย่อมทำให้ ก. อาจเสียชื่อเสียง หรืออาจทำให้คนทั้งหลายดุด่าหรือเกลียดชัง ก. ได้ เพราะเท่ากับกล่าวถึง ก. เป็นคนไม่ดี เป็นคนที่จะทำร้ายผู้อื่น ซึ่งถ้าเป็นกรณีที่เราแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตแล้ว กฎหมายก็ควรจะยอมให้เรากล่าว เพราะเรามีประโยชน์ได้เสียในการที่จะป้องกันตัวเราเอง

ตอนที่ ๓๕

(วันศุกร์ที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖)

ในตอนที่แล้วมาข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ว่า ถ้าเรากล่าวข้อความเกี่ยวกับผู้อื่นอาจทำให้เสียชื่อเสียงหรืออาจทำให้คนทั้งหลายดุด่าหรือเกลียดชังเขาได้ แม้จะเป็นความจริงเราก็กด่าไม่ได้ กฎหมายไม่ประสงค์จะให้บุคคลกล่าวถึงข้อความที่อาจทำให้ผู้อื่นเสียหาย เพราะการยอมให้บุคคลกล่าวถึงบุคคลอื่นในทางที่ไม่ดีงามอันอาจทำให้เขาเสียหายดังกล่าวอาจทำร้ายความสงบ

ต้องกล่าวแก่สองคนจึงหมิ่นประมาท

๓๑

เรียบร้อยของประเทศได้ โดยผู้ถูกกล่าวถึงซึ่งต้องเสียชื่อเสียง หรือถูกคนดหมิ่นหรือเกลียดชังไปอาจแค้นเคืองและอาจคิด พยาบาท อันกฎหมายจึงห้ามไม่ให้กล่าว เช่นเราเห็นมากับตา ของเราเองว่า ก. นอ โกง ข. เราก็จะนำมากล่าวต่อไปไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องส่วนตัวของ ก. อย่างไรก็ดีโดยที่กล่าวเตือน ตอยคนอาจจจำผิด ๆ ถูก ๆ ฉะนั้นถ้าเป็นการยื่นปากคำต่อคำ คือกกล่าวต่อคน ๆ เดียว กฎหมายยังไม่เอาโทษ กฎหมายเอา โทษเฉพาะใน ๒ กรณี คือ

(๑) กล่าวต่อหน้าคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป เช่นเรากล่าว ต่อหน้า ก. และ ข. พร้อม ๆ หน้ากันว่า ค. เป็นคนโกง หรือ

(๒) เป็นการกล่าวต่อคน แต่กล่าวข้อความอย่างเดียวกันแก่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เช่นกล่าวต่อ ก. ว่า ค. เป็น คนโกงคราวหนึ่ง แล้วกล่าวต่อ ข. ว่า ค. เป็นคนโกงอีกคราว หนึ่ง กฎหมายเอาโทษเมื่อกล่าวต่อคนที่สองนี้ ฉะนั้นในตอน ทั้มาแต่ข้าพเจ้าจึงได้กล่าวว่ากฎหมายลักษณะอาญาฉบับ ปัจจุบันยังไม่เป็นเครื่องมือคุ้มครองป้องกันเกียรติยศชื่อเสียง ใดเพียงพอ เช่น ก. อาจกล่าวต่อ ข. ครึ่งเดียว ข. อาจกล่าว ต่อ ค. ครึ่งเดียว ค. อาจกล่าวต่อ ง. ครึ่งเดียว ซึ่งอาจทำให้

คำกล่าวอย่างไรเป็นหมิ่นประมาท

เรื่องแพร่หลายไปได้โดยไม่หมด

ถ้าสำหรับฉัน ข้าพเจ้าจะขอขยายเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย คือ
ข้อความที่เป็นหมิ่นประมาทนั้น จะต้องเป็นข้อความที่เมื่อดำ
ไปแล้วอาจมีผลอย่างไรอย่างหนึ่งใน ๓ ประการ ดังต่อไปนี้:—

- (๑) อาจทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง
- (๒) อาจทำให้คนทั้งหลายดุด่าหมิ่นเขา หรือ
- (๓) อาจทำให้คนทั้งหลายเกลียดชังเขา

ถ้าข้อความนั้นอาจมีผลอย่างไรอย่างหนึ่งใน ๓ ประการ
นั้น หมายความว่าไม่ต้องถึงกับเสื่อมเสียชื่อเสียงหรือถึงกับคน
ทั้งหลายดุด่าหมิ่นหรือเกลียดชังเขาจริง ๆ ก็เพียงพอที่จะเกิด
ขึ้นได้ดังกล่าว ก็เป็นความผิดแล้ว ทั้งนี้ต้องเอาความรู้ถึง
ความคิดของบุคคลธรรมดาเป็นเกณฑ์ คือต้องพิจารณาว่าบุคคล
ธรรมดาที่โดยนัยข้อความอย่างนั้น จะรู้ถึงความเท็จจริง
ข้อเท็จจริงใดหรือไม่ คำว่า “เสื่อมเสีย” นั้น หมายความว่า คำ
หรือราคาหมิ่นประมาทเพื่อนมนุษย์ด้วยกันในทางสังคม และศีล
ธรรม อย่าง ก. ประพฤติผิด ก. ก้มหน้าหรือราคาเป็นอย่าง
ในทางสังคมและศีลธรรม โดยมีคนเขานับถือคบค้าสมาคมด้วย
ถ้าเรากล่าวข้อความอย่างไรที่ทำให้คำหรือราคาของ ก. ในทาง
สังคมหรือศีลธรรมลดน้อยลงไป เช่นกล่าวถึงความประพฤติ

ความหมายของการทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง

ของ ก. ซึ่งเป็นทรงเกี้ยวของสังคมหรือศีลธรรม เช่นกล่าววา
ก. เป็นผวรายดกทวีพหุหรือไม่ซอด้คยคอยคิดแต่จะคดโกง คำ
กตาวเช่นนกอาจทำให้ ก. เด้อยชอเส้อยงเพราะอาจทำให้ค่าหรือ
ราคาท ก. มตอสังคมตดน้อยลงไป ล้วนชอความที่เม้อกต่างไป
แต้อาจทำให้คนทงหลายตลกตหมนผตลกต่างดั่ง ไคนน หมาย
ถึงชอความซงเม้อกต่างไปแดง ผู้โดยนไตพงอาจขาดความ
เคารพนบถอผตลกต่าง ตามที่ผตลกต่างควรจะได้รับในฐานะ
นหนๆ เช่นถาเรากต่างวา พระภิกษุ ก. วิกผู้หญิง ย่อมอาจทำให้
พระภิกษุ ก. ตลกตหมนได้ เพราะพระภิกษุที่เคร่งครัดในพระ
ธรรมวินัยย่อมจะไม่วิกผู้หญิง เม้อคากต่างของเราอาจทำให้
บุคคลขาดความเคารพนบถอในพระภิกษุ ก. เราคมผตฐานหมน
ประมาท แต่ถาเรากต่างดั่ง ข. ซงเป็นฆราวาสว่า ข. วิกผู้หญิง
คากต่างของเราย่อมไม่หมนประมาท ข. เพราะการที่บุคคลซง
ไม่ใช่เป็นพระภิกษุวิกผู้หญิงน ไม่ทำให้คนทงหลายขาดความ
เคารพนบถออย่างใด ล้วนชอความที่เป็นหมนประมาทก้อย่าง
หนงคอคากต่างทอาจทำให้คนทงหลายเกดยดซงนิน ต้อง
พิจารณาตามความวิธกนคคคของบุคคลธรรมดาเช่นเด้อยกน
อย่างคนเป็นโรคเรอน ถ้าพิจารณาในด้านมนุษยธรรมแดง
ควรเป็นคนที่น่าสงสาร บุคคลนนไม่ได้กระทำผิดอย่างใด เขา

กล่าวอย่างใดไม่เป็นหมิ่นประมาท

เป็นผู้เคราะห์ร้ายที่โตคิดโรคคิดต่ออันร้ายแรง แต่ผู้เป็นโรค
เรือนเป็นผู้ตั้งกรรมงกฤษฎี ฉะนั้นถ้าเราคิดว่า ก. เป็นโรคเรือน
ไม่ว่าจะเป็นความจริงหรือไม่ เราก็มักมีความผิดฐานหมิ่นประมาท
เพราะคำกล่าวของเราอาจทำให้คนทั้งหลายเกลียดชัง, ก. ได้

ในที่สุดข้าพเจ้าได้กล่าวในตอนท้ายแล้วว่า แม้กฎหมาย
จะวางหลักไว้ว่า บุคคลกล่าวข้อความใด ๆ ถึงบุคคลอื่นซึ่ง
อาจทำให้เขาเสียหายหรือ อาจทำให้คนทั้งหลายหมิ่น หรือ
เกลียดชังเขาแล้ว และถ้ากล่าวต่อหน้าบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
หรือกล่าวแก่บุคคลที่ละคนนับแต่สองคนขึ้นไป ย่อมเป็นผิดฐาน
หมิ่นประมาทไม่ว่าจะเป็นข้อความจริงหรือเท็จนั้น กฎหมาย
ก็ยังมขอยกเว้นไว้สองประการ ซึ่งเป็นการผ่อนผันให้บุคคล
กล่าวได้โดยไม่เป็นความผิด กล่าวคือ

(๑) เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตในบางกรณี

(๒) เป็นการกล่าวข้อความตามที่เห็นจริงในบางกรณี

ขอยกเว้นอันเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตนี้

๖ กรณีดังต่อไปนี้คือ:-

(๑) เป็นการแสดงความคิดเห็น โดย สุจริต ในการ

แสดงความชอบธรรมของผู้กล่าว คือเป็นการกล่าวที่แสดง

ว่าผู้กล่าวเป็นฝ่ายถูก เช่นมีคนสงสัยเราว่าเราจะเป็นผู้กระทำผิด

ถ้ากล่าวในการแสดงความชอบธรรมก็กล่าวได้ ๓๕

ฐานลักทรัพย์ เราอาจแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตได้ว่า ควรจะลงโทษ ก. มากกว่าเรา เพราะ ก. มีโอกาสที่จะลักทรัพย์มากกว่าเรา โดยที่ในวินาทีของหาย เราได้กลับบ้านพร้อมกับบุคคลหลายคน ถ้าเราเอาของไป ก็คงจะมีผู้พบเห็น และเมื่อเราไปแล้ว ก. ก็ยังอยู่ในห้องที่ของหายนั้น แม้อายุค่าที่เราค่าอาจทำให้ ก. เสียชื่อเสียง กฎหมายก็ยอมให้เราค่าได้ เพราะเราจำเป็นต้องแสดงความคิดเห็นได้ว่า ในกรณีดังกล่าว ผู้กระทำต้องเดือดเนื้อร้อนใจระหว่างการรักษาเกียรติยศชื่อเสียง ของเรากับการรักษาเกียรติยศชื่อเสียงของผู้อื่น ถ้าเราเดือดเนื้อร้อนใจทางการรักษาเกียรติยศของเราโดยการแสดงความคิดเห็น โดยสุจริต กฎหมายจึงไม่เอาผิดแก่เรา มิฉะนั้นเราจะไม่มีโอกาสแสดงความชอบธรรมของเราได้

(๒) เป็นการแสดงความเห็นโดยสุจริตในการ

ป้องกันตน ซึ่งหมายความว่าป้องกันผู้กล่าวให้พ้นจากภยันตราย เช่นถ้าเรามีความคิดเห็นโดยสุจริตว่า ก. คิดจะทำร้ายเรา เราอาจนำความไปแจ้งต่อตำรวจเพื่อให้คุ้มครองป้องกันหรือบอกให้คนที่อยู่บ้านเดียวกับเราให้คอยระวัง ก. อย่าให้ ก. ทำร้ายเราได้ แม้ค่ากล่าวของเราอาจทำให้ ก. เสียชื่อเสียง กฎหมายก็ไม่เอาผิด เพราะเราจำเป็นต้องกล่าวเพื่อป้องกันตัว

๓๖ การกล่าวในการป้องกันตนหรือประโยชน์อันชอบก.ม.

ของเรา และแม้ความเชื่อของเราที่ว่า ก. จะมาทำร้ายเราจะไม่เป็นความจริง เราเข้าใจผิดไปเอง เราก็คงไม่มีความผิดสักนิด เพราะกฎหมายต้องให้โอกาสแก่บุคคลที่จะ แสดงความคิดเห็น โดยสุจริตที่จะป้องกันตนได้

(๓) เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตเพื่อ ป้องกันประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมาย คำว่า “ประโยชน์อัน

ชอบด้วยกฎหมาย” หมายความว่า ประโยชน์ที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือศีลธรรม กฎหมายยอมยอมให้บุคคลแสดงความคิดเห็น โดยสุจริตเพื่อป้องกันประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายได้ เช่น พ่อค้ายอมแสดงความคิดเห็น โดยสุจริตแก่ผู้จัดการ ร้าน ของเขา ได้ว่า ก. ซึ่งเป็นผู้เคี้ยาของเขา มีฐานะการเงินไม่น่าไว้วางใจ ต่อเหตุมต่อการล้มละลาย ขอขอยอมให้ ก. ขอเชือดสินค้าออกไปอีก การกล่าวเช่นนั้นแม้อาจทำให้ ก. เสียชื่อเสียงก็ไม่ใช่ผิดฐานหมิ่นประมาท เช่นเดียวกับนายจ้างยอมแสดงความคิดเห็น โดยสุจริตเป็นการตักเตือนได้ว่า ลูกจ้างทะเลาะต่อหน้าต่อหน้าอย่าง ร้ายแรง ทำให้นายจ้างต้องขาดทุน แม้คำกล่าวอาจทำให้ลูกจ้างเสียชื่อเสียง แต่ไปอาจไม่มีผู้ใดจะจ้างลูกจ้างคนนั้นอีก นายจ้างก็ไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท เพราะเป็นการกล่าว ป้องกันประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำนึงถึงประโยชน์

เจ้าพนักงานกล่าวรายงานตามหน้าที่ยอมกล่าวได้ ๓๓

ขอแหว จะเห็นได้จากกฎหมายลักษณะอาญาเป็นแต่เพียงวาง
หลักเรื่องหมิ่นประมาทไว้เขมงวด แต่ถ่าพิจารณาต่อช้อยกเว้น
เท่าทักถ่าวแหวจะเห็นว่ ในกรณทบคคตล้สมควร จะพดถง
บคคตอณ เช่นเพอแถ้ดงควมชอบธรรมของทณ เพอบองทณ
ทณหรือเพอบองทณประโยชนอณชอบด้วยกฎหมายดงถ่าวแหว
กฎหมายลักษณะอาญาก้ไม่เอาผิด

(๕) เจ้าพนักงานกล่าวความในรายงานตามตำแหน่ง

หน้าที่ของตน ทงนเพอถ้ถนบถ้ถนให้เจ้าพนักงานปฏิบคทหน้าท
โดยเที่ยงธรรม แหวโดยไม้อองหวดคถดวเพอควมเจริญของ
ราชการแหวประโยชนถ้ถนรวม เช่นผู้บงคบบัญชาอ้อมรายงาน
ควมผิดของผู้อยไต่บงคบบัญชาไปให้ผู้บงคบบัญชาชนเห็นอ
ชนไปได้ พน้กงานถ้บถ้ถนหรือถ้บถ้ถนคถ้ออาญาอ้อมรายงานผล
ของการถ้บถ้ถนหรือถ้บถ้ถนคถ้ออาญาแก่ผู้บงคบบัญชา ได้โดย
ไม่ผิด ซ้อถ้ถ้ถนคถ้อ คอถ้ถนการแถ้ดงควมคิถเห็นของเจ้า
พนักงานผู้ถ่าวโดยถ้ถ้ถนถ่าน ถถ่าวคถ้อถ่าเจ้าพนักงานถ้อเอา
รายงานตามถ้ถ้ถนถ่านหน้าเพอถถ่าวหมิ่นประมาท ผู
อณ เจ้าพนักงานก้ควมผิด

กล่าวสรรเสริญและติเตียนโดยสุภาพก็กล่าวได้

(๕) กล่าวสรรเสริญและติเตียน บุคคล หรือ สิ่งใด ๆ

โดยสุภาพอันเป็นวิสัยสาธารณชนย่อมกล่าวกัน ซึ่งหมาย

ความว่าคนธรรมดาเขากด่าดสรรเสริญหรือติเตียนกันอย่างไร ก็กล่าวอย่างนั้นได้โดยไม่มีผิด บุคคลใดที่เกี่ยวข้องกับ สาธารณชนมาก เช่นนักการเมือง ดาราภาพยนตร์ ตัวตลก นักประพันธ์ ก็ย่อมจะต้องมีผลกด่าดถึงมากเป็นธรรมดา ถ้าเป็น คนธรรมดาสามัญ เขากด่าดถึงน้อยดงหน่อย บุคคลที่ตัวตลก ย่อมสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยสุจริตว่า บทประพันธ์นั้น แต่งไม่ดีหรือมีข้อความผิดศีลธรรมไม่น่าอ่าน แม้ด้อยค่า ดังกล่าวจะทำให้ตัวตลกหรือนักประพันธ์อาจเสียชื่อเสียงได้ก็ไม่มีผิด ขอยกเว้นข้อนี้แต่ดงว่าเราสามารถวิพากษ์วิจารณ์บุคคล หรือสิ่งใด ๆ โดยเที่ยงธรรม ตามที่คนธรรมดาเขากด่าดกัน ย่อมไม่เป็นความผิด ข้อสำคัญก็คือต้องเป็นการแสดงความคิดเห็นของเขาโดยสุจริตเท่านั้น

(๖) การที่โฆษณาหรือการที่กล่าวถึงการที่ดำเนินอยู่

ในโรงศาลใด ๆ หรือในที่ประชุมอันใด และกล่าวแต่โดย

สุภาพ การที่ยอมให้แสดงความคิดเห็นโดยสุจริตในเรื่องนี้

กล่าวถึงสิ่งที่โฆษณาในการประชุมก็กล่าวได้

๓๕

เพราะเป็นเรื่องที่โฆษณาโดยเปิดเผยอยู่แล้ว การที่นำมากล่าว
โดยสุภาพก็ย่อมจะไม่นำความเสียหายมาให้ผู้ที่ถูกกล่าวถึงแต่
อย่างใด เช่นผู้ที่ไปนั่งฟังการพิจารณาในศาลย่อมนำเอาคำ
พยานที่ให้การในศาลมากล่าวต่อไปได้โดยสุภาพโดยไม่มีความผิด
สรุปความว่า ในเรื่องหมิ่นประมาท เราต้องถือเป็นหลัก
ไว้ก่อนว่า เราจะกล่าวถึงบุคคลอื่นซึ่งอาจทำให้เขาเสียหาย
หรือคงทำให้คนหมิ่นหรือเกลียดชังเขาไม่ได้ ไม่ว่าจะข้อความที่
กล่าวจะเป็นจริงหรือเท็จ เว้นแต่จะเขาขอยกเว้น ๖ ประการ
ดังกล่าวข้างตน

ตอนที่ ๓๖

วันศุกร์ที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

ในคราวที่แล้วมาข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความผิดฐานหมิ่นประมาท ซึ่งเป็นความผิดที่กระทำโดยทางวาจา และเป็นความผิดที่บุคคลกระทำได้ง่าย เพราะการระงับคำพูดย่อมยากกว่าระงับการกระทำ บุคคลมักจะกล่าวถ้อยคำออกมาโดยไม่ได้ไตร่ตรองให้รอบคอบ และเมื่อก้าวไปแล้วจึงรู้สึกเสียใจในภายหลัง และได้คิดว่าไม่ควรกล่าวคำเช่นนั้นออกมาเลย ข้าพเจ้าได้แสดงให้เห็นว่า กฎหมายลักษณะอาญาวางไว้เป็นเหตุว่า จะพุดถึงบุคคลอื่นไปในทางที่อาจทำให้เขาเสียชื่อเสียงหรืออาจทำให้คนทั้งหลายดหายนามหรือเกิดยศซึ่งเขาไม่ได้ แม้จะเป็นความจริง ก็อ้อมจะเป็นเรื่องที่เรายุ่งยากกับหรือได้เห็นมากับตาของเราเอง เรากพุดให้เขาเสื่อมเสียเช่นนั้นไม่ได้ เมื่อพิจารณาเฉพาะเพียงเท่านั้นจะทำให้ท่านผู้ฟังรู้สึกหวาดกลัว กล่าวคือท่านจะพุดอะไรชวนให้เป็นผิดฐานหมิ่นประมาททางนั้น แต่ความจริงกฎหมายลักษณะอาญาจะเอาผิดฐานหมิ่นประมาทก็ต่อเมื่อกล่าวต่อหน้าบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป หรือกล่าวต่อหน้าบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป นอกจากนั้นยังได้วางข้อยกเว้นไว้อีก ๒ ประการซึ่งเป็นการกล่าวได้โดยไม่มีโทษคือ

ข้อยกเว้นที่การกล่าวไม่เป็นหมิ่นประมาท

๔๑

ก. การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตในบางกรณีประการ
หนึ่ง

ข. การกล่าวความจริงในบางกรณีออกประการหนึ่ง

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแต่ถึงข้อยกเว้นประการที่ ๑ เกี่ยวกับ
การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตว่ากรณีอยู่ ๕ กรณี ก่อนที่
จะผ่านไปข้าพเจ้าขอสรุปอีกครั้งหนึ่งดังต่อไปนี้

๑. เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตในการ

แสดงความชอบธรรม คือแสดงว่าผู้กล่าวเป็นฝ่ายถูก เช่น
คนเขาสงสัยว่าเราดักทรัพย์ เราอาจแสดงความคิดเห็นโดย
สุจริตใจของเราได้ว่า ควรสงสัยคนอื่นมากกว่าเรา

๒. เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตในการต่อสู้

ป้องกันตนคือให้เราพ้นอันตราย เราอาจแสดงความคิดเห็นได้
เช่นเราเชื่อว่านายแดงจะมาทำร้ายเรา เราอาจบอกตำรวจเพื่อ
ให้ตำรวจคุ้มครองป้องกันเราได้ แม้จะเป็นการหมิ่นประมาท
นายแดง เราก็ไม่ผิด

๓. เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตในการป้องกัน

ประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหมายความว่าตราบิโด
ที่เรามีประโยชน์อันไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมที่จะแสดง

ข้อยกเว้นที่การกล่าวไม่เป็นหมิ่นประมาท

ความคิดเห็นของเราโดยสุจริต เรากล่าวได้ เช่นเราอาจห้ามคนขายของในร้านของเราไม่ให้ขายเสื้อแก่นาย ก. ซึ่งเราทราบว่าเป็นคนปล้นปล่อง ซอของไปแถมก็จะมีชำระราคา แม้การที่เรากล่าวเช่นนั้นจะทำให้ นาย ก. อาจเสียชื่อเสียง เราก็ไม่มีผิดฐานหมิ่นประมาท

๔. เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานกล่าวความในรายงานตาม

ตำแหน่งหน้าที่ ทรง เพื่อสนับสนุนให้เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยเที่ยงธรรม และกล่าวแสดงความคิดเห็นได้อย่างตรงไปตรงมาโดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกฟ้องร้อง เช่นตำรวจยอมรับรายงานความประพฤติของบุคคลที่ชวนให้สงสัยว่าจะเป็นผู้ใดกระทำผิดอาญาต่อผู้บังคับบัญชาได้ ถ้าเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตแล้ว แม้จะเป็นการทำให้บุคคลดังกล่าวอาจเสียชื่อเสียง ตำรวจก็ไม่มีความผิด

๕. เป็นการกล่าวสรรเสริญหรือติเตียนบุคคลหรือสิ่ง

ใด ๆ โดยสุภาพ. อันเป็นวิสัยสาธารณชนย่อมกล่าวกันซึ่งหมายความว่าคนธรรมดาเขาตำหนิชมกันอย่างไร ก็กล่าวเช่นนั้นโดยสุภาพได้โดยไม่มีผิด เช่นผู้ไปตดตกร ย่อมกล่าวติเตียนบทบาทที่ตดตกรแสดงได้โดยสุภาพ แม้การติเตียน

ข้อยกเว้นที่การกล่าวไม่เป็นหมิ่นประมาท

หนอาจทำให้จดครเสียดคล้อง กฎหมายก็ไม่เอาผิด

เมื่อคำนึงถึงข้อยกเว้นเรื่องการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต
ใน ๕ กรณีดังกล่าว ย่อมเห็นได้ว่าในกรณีที่จำเป็นและสมควร
ที่บุคคลจะแสดงความคิดเห็น กฎหมายก็ยอมให้กล่าวได้เหมือน
กัน แต่ต้องเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต และเมื่อต้อง
ด้วยข้อยกเว้น ๕ ข้อที่กล่าวมานี้ ถึงแม้ว่ากล่าวนั้นจะไม่เป็น
ความจริง ก็ไม่เป็นความผิดอาญา ตัวอย่างเช่นตำราจรรยา
ผู้บังคับบัญชาโดยสุจริตว่า ทางสืบสวนปรากฏว่า ก. เป็นผู้ร้าย
ปล้นทรัพย์ แม้ความจริงจะปรากฏว่า ก. ไม่ใช่ผู้ร้ายปล้นทรัพย์
แต่ตำราจรรยาไม่มีความผิด แต่ถ้าเมื่อใดไม่ใช่เป็นการแสดงความคิด
เห็นโดยสุจริต เป็นแต่ได้ถือโอกาสกล่าวแสดงความคิดเห็น
ในรายงานเพื่อหมิ่นประมาทผู้อื่น เมื่อนั้นก็เป็นผิดฐานหมิ่นประ
มาท เช่น พดตำรวจ ก. โกรธกับ ข. จึงแต่งรายงานผู้บังคับ
บัญชาว่า ข. เป็นผู้ร้าย ทง ๆ ที่พดตำรวจ ก. รู้ว่าไม่เป็นความ
จริง พดตำรวจ ก. ย่อมมีผิดฐานหมิ่นประมาท

ถ้าหัวหน้าเขาจะขอ กล่าวถึงข้อยกเว้นประการที่สอง
ซึ่งเป็นกรณีบางกรณีที่กฎหมายไม่เอาโทษเฉพาะเมื่อผู้กล่าว
สามารถสืบพยานได้ว่าคำกล่าวเป็นความจริง จะเห็นได้ว่าข้อย
กเว้นประการที่สองที่จะกล่าวต่อไป นี้หนักแน่นเหมือนข้อยก

ส่วนในเรื่องแสดงความคิดเห็นโดยสัจจิตดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เพราะช้อยกเว้นประการที่สองเป็นเรื่องตอด้บพยานให้ศาลเชื่อว่าเป็นความจริง ซึ่งผู้กล่าวอาจด้บไม่ได้ก็ได้ มีความจริงถมไปที่เราไม่ด้บมารณำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ให้ผอนเชื่อถอได้ แม้เราจะเห็นมากับตาหรือฟังมากับหูของเราเอง ฉะนั้นถ้าผู้ใดช้อยกกล่าวถอยคำห่มประมาท โดยคิดว่าคงจะไม่มีโทษเพราะด้บมารณำด้บความจริงได้ ผนนกกล่าวโดยการเลี้ยงภยของตนเอง คอถาศักจนให้ศาลเชื่อว่าเป็นความจริงไม่ได้ เช่นมีพยานรู้เห็นเพียงคนเดียว แต่พยานได้ตายไปเสียก่อนเป็นต้น ผู้กล่าวจะตอด้บถกถงโทษฐานห่มประมาท ช้อยกเว้นประการที่สองคือช้อยกเว้นในเมื่อด้บพยานให้ศาลเชื่อว่าเป็นความจริงได้นหมตงตอไปน

๑. เมื่อศาลพิจารณาเห็นว่าขอความทกลาวนน ผู้

กล่าวม้เจตนาจะให้เป็นสาธารณประโยชน์ ซึ่งจะช้อยก
 เวนนกคอเมื่อขอความทกลาวนนในตอด้บของม้นเองก็เป็นสาธารณ
 ประโยชนประการหนึ่ง และตงผู้กล่าวเองก็เจตนาที่จะให้เป็น
 สาธารณประโยชน์ออกประการหนึ่ง เช่นหนังสือพมพอาจตงช่าว
 ได้ว่า ผู้รบเหมาด้บร่างถนนเอกอนหินเด็ก ๆ ผิดขนาดมากอด้บร่าง
 ช้อยกเป็นการกล่าวเพื่อสาธารณประโยชน์ เพราะถนนเป็นตงท

สาธารณชนใช้เดินกันทั่วไป ทั้งเป็นการก่อกวนโดยเจตนาให้เป็น
สาธารณประโยชน์ด้วย เพราะการก่อกวนเช่นนี้ย่อมจะทำให้ทาง
ราชการเริ่มสงสัยว่าได้มีการใช้หินก้อนเล็ก ก่อสร้างถนน
หรือไม่ตามเขียนข้อความลงในหนังสือพิมพ์กึ่งท้องถิ่น
ประมาณระดับความจริงได้ผู้เขียนก็ไม่โทษ

๒. เมื่อเป็นการกล่าวโทษเจ้าพนักงานว่า ได้กระทำ

ผิดในตำแหน่งหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรกล่าว
โทษเจ้าพนักงานได้ เป็นการป้องกันมิให้เจ้าพนักงานทุจริต ข้อ
ที่ควรสังเกตมีว่า ขอยกเว้นข้อนี้เป็นกรวยอมให้กล่าวได้ทั่ว ๆ
ไป โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้กล่าวเองมี ประโยชน์ได้เสียเป็นพิเศษ
หรือไม่ เช่นเราอยู่จังหวัดพระนคร อาจกล่าวโทษนายอำเภอ
ที่บริหารราชการอยู่จังหวัดเชียงใหม่ หากว่ากระทำผิดในตำแหน่ง
หน้าที่ที่จังหวัดเชียงใหม่ได้ ทั้ง ๆ ที่การกระทำผิดในตำแหน่ง
หน้าที่ของเจ้าพนักงานที่จังหวัดเชียงใหม่ไม่เกี่ยวข้องกับเราเลย
ข้อสำคัญก็คือ ก่อนที่จะกล่าว เราต้องแน่ใจว่าจะมีพยานหลักฐาน
เพียงพอที่จะพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าเป็นความจริงได้ อนึ่งการ
กล่าวโทษเจ้าพนักงานว่ากระทำผิดในตำแหน่งหน้าที่นั้น มตเหตุ
ชักจูงใจอย่างใดไม่สำคัญ เช่นแม้จะกล่าวเพราะโกรธเคืองกับ
เจ้าพนักงานเป็นส่วนตัวก็ไม่ใช่ข้อสำคัญ เพราะกฎหมาย

ประสงค์จะสนับสนุนให้กล่าวโทษเจ้าพนักงานที่กระทำผิดในตำแหน่งหน้าที่ เพราะการกล่าวเช่นนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ข้อสำคัญคือขอให้พิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงเท่านั้น

๓. เป็นกรณีใดที่ขอให้ศาลพิจารณาว่าถ้อยคำ

หมิ่นประมาทเป็นความจริงหรือไม่ ข้อยกเว้นข้อ ๓. น. เป็น

กรณีใดที่ตัวเองเป็นฝ่ายขอให้ผู้กล่าวหาพิสูจน์ความจริง เพื่อเป็นการชกฟอกข้อเท็จจริงของเขา เท่ากับใจตัวเองเป็นฝ่ายที่ประสงค์จะให้พิสูจน์ความจริง ฉะนั้นถ้าหากผู้กล่าวหาสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นความจริงแล้ว กฎหมายก็ให้ศาลยกเว้นโทษให้แก่ผู้กล่าวหาอย่างเช่น ก. เห็น ข. ดกทรพยของ ค. ก. จึงได้กล่าวหาความผิดของหน้าคนหลายคน ซึ่งเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท ถ้า ข. เองกลับเป็นฝ่ายอ้างว่าตนมิได้ดกทรพยและขอให้ ก. พิสูจน์ความจริง ถ้า ก. ดับพยานให้ศาลเชื่อว่า ข. ดกทรพยจริงได้ กฎหมายก็ยกโทษให้ ก.

ในกรณีสามกรณีที่มีการสืบความจริงดังกล่าวมาข้างบนนี้ ถ้าสืบความจริงได้กฎหมายยกโทษให้ทีเดียว แต่ถ้าสืบความจริงไม่ได้ กฎหมายกลับเอาโทษหนักจนกว่ากรณีที่ไม่ได้สืบความจริงเลย

ข้อยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาทอย่างอื่น

๔๗

ตามที่กล่าวไว้ ข้อยกเว้นในเรื่องหมิ่นประมาทมีสองประการ คือ การแสดงความคิดเห็นโดยเสรีในบางกรณีประการหนึ่ง และการกล่าวข้อความซึ่งสามารถพิสูจน์ความจริงได้ในบางกรณีประการหนึ่ง เป็นข้อยกเว้นของกฎหมายลักษณะอาญา แต่นอกจากนี้มีข้อยกเว้นตามกฎหมายจารีตประเพณีอีกประการหนึ่ง คือกรณีที่เขาอนุญาตให้หมิ่นประมาท ในเรื่องนั้นได้ คำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ ในคดีเรื่องนายถักพาหญิงไปในทางซั่ว หญิงได้ยินยอมให้ชายเขียนจดหมายถึงบิดามารดาของหญิงมีข้อความหมิ่นประมาทหญิงว่า หญิงเป็นคนประพฤติกว้างไม่ดีมาก่อน เพื่อให้บิดามารดาหมดอาลัยในหญิงคำตัดสินว่าเมื่อเขาอนุญาต ชายก็ไม่มีผิดฐานหมิ่นประมาท

นอกจากข้อยกเว้นที่ให้กล่าวได้ในบางกรณีดังกล่าวมาแล้ว ยังมีกรณีกฎหมายให้ออานาจกล่าวได้ โดยไม่เป็นผิด ฐานหมิ่นประมาทอีก ๒ กรณี ซึ่งเป็นกรณีที่ให้ออานาจให้กล่าวได้แต่โดยผู้ใดจะนำไปฟ้องร้องว่ากล่าวในทางใด ๆ ไม่ได้ทั้งสิ้น ซึ่งมีดังต่อไปนี้

๑. ตามรัฐธรรมนูญ ตำราชักัดภานุแทนราชฎรยอมนร

แจ้งแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมของ

ข้อยกเว้นความผิดฐานหมิ่นประมาท

สภา ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะไปฟ้องร้องว่ากล่าว
 ในทางใดไม่ได้ ทั้งนี้เพราะการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเป็น
 เรื่องสำคัญ ควรจะให้ได้มาซึ่งความจริงมากที่สุด จึงควรให้
 สมาชิกกล่าวถ้อยคำใดๆ โดยไม่ต้องหวาดกลัว แต่ถ้าสมาชิก
 กล่าวถ้อยคำพาดพิงไปถึงบุคคลภายนอกโดยไม่จำเป็น ประธาน
 สภาผู้แทนราษฎรก็มีอำนาจที่จะห้ามปราม อนึ่งบุคคลที่สภาผู้
 แทนราษฎรเชิญมาชี้แจงแสดงความคิดเห็นตลอดจนผู้ทบทวนพราย
 งานการประชุมตามคำสั่งของสภา ก็ได้รับเอกสิทธิ์เช่นเดียวกัน
 นอกจากนั้นกรรมาธิการและบุคคลที่สภาผู้แทนราษฎร และคณะ
 กรรมาธิการเชิญมาก็ได้รับเอกสิทธิ์ที่จะไม่ถูกฟ้องร้องว่ากล่าว
 ในทางใด ๆ ในการทชแจงแสดงความคิดเห็นหรือออกเสียงลง
 คะแนนเหมือนกัน เมื่อรัฐธรรมนญได้ให้เอกสิทธิ์เช่นฉนั้นแล้ว
 ถึงขอความทักท้วงจะเป็นหมิ่นประมาทก็ฟ้องร้องว่ากล่าวมิได้

๒. กฎหมายลักษณะอาญา เองก็ให้อำนาจไว้ในเรื่องที่

เกี่ยวกับบรรทัด กล่าวคือคำให้การและการชี้แจงซึ่งข้อความ
 หรือทนายของข้อความกล่าวด้วยวาจาจากต ด้วยหนังสือคดีในเวตา
 พิจารณาคดีในโรงศาลนั้น ย่อมไม่มีความผิดฐานหมิ่น
 ประมาท ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ข้อเท็จจริงได้เต็มพิกพม แต่ถ้า
 ความหรือทนายความใช้การต่อผู้คดีชนบงหนากกล่าวถ้อยคำ

วิธีการบอกกันการเสียชื่อเสียง

หมิ่นประมาทผู้อื่นโดยไม่เกี่ยวข้องของบุคคลใด ก็เป็นความผิด นอกจากกฎหมายยังให้อำนาจศาลที่จะไม่รับข้อความเช่นนั้นไว้ในสำนวน หรือจะบังคับให้ถอน หรือให้แก้ไขข้อความเป็นประการใดก็ได้

อนึ่ง ในเรื่องความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้น กฎหมายลักษณะอาญาขมวดกรทจะบอกกันเกียรติยศของผู้ถูกหมิ่นประมาทไว้ อีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือ โจทก์อาจร้องขอให้ศาลสั่งจับหรือทำลายหนังสือซึ่งมีข้อความเป็นฐานหมิ่นประมาท ในคดีนั้นเสียได้ หรือจะขอให้ศาลประกาศคำพิพากษาในคดีนั้นทั้งหมดหรือแค่ ส่วนใดส่วนหนึ่งในหนังสือพิมพ์ และคิดเอาค่าประกาศแก่ผู้กระทำผิดก็ได้ ซึ่งถ้าศาลเห็นสมควรก็ให้อำนาจดังได้ตามที่โจทก์ขอ

ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดต่อส่วนตัว ถ้าเจ้าทุกข์ยอมความคดีก็เป็นอันเลิกกันได้ และเรายอมเห็นบ่อยๆ ที่เมื่อจำเลยได้ยอมชมาโจทก์มักจะขอให้เลิกคดี และคดีได้เสร็จไปเพราะเหตุนี้เป็นอันมาก

อนึ่ง ความผิดฐานหมิ่นประมาทดังกล่าวมานั้น ถ้ากระทำต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมราชินี รัชทายาทหรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือต่อพระราชาธิบดี พระมหาราชหรือรัชทายาทแห่งต่างประเทศ หรือประธานาธิบดีต่างประเทศ ผู้กระทำก็ต้องมีโทษสูงกว่าหมิ่นประมาทต่อบุคคลธรรมดา.

ตอนที่ ๓๗

วันศุกร์ที่ ๒๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๕๖

ในตอนที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความผิดฐานหมิ่นประมาท ซึ่งเป็นกรรณคดีอันบุคคลต่งแต่ละคนชนไป หรือกล่าวถึงคนแก่บุคคลต่งแต่ละคนชนไปถึงผู้อื่น ซึ่งจะทำให้เขาอาจเสียชื่อเสียง หรืออาจทำให้คนทั้งหลายดหมนหรือเกลียดชังเขาโดยข้าพเจ้าได้กล่าวถึงแม้คำกล่าวจะเป็นความจริงก็กล่าวไม่ได้ เพราะต้องถือเป็นเหตุว่า บุคคลไม่ควรจะกล่าวถึงเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นในทางไม่ดีไม่งาม ทั้งนี้ขอยกเว้นอยู่สองประการ กล่าวคือ เป็นการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตในกรณี ๕ กรณี ซึ่งได้กล่าวมาแต่ประการหนึ่ง หรือเป็นการกล่าวข้อความซึ่งผู้กล่าวสามารถสืบพยานให้ศาลเชื่อได้ว่าเป็นความจริงออกประการหนึ่ง ข้าพเจ้าได้กล่าวเห็นว่า ขอยกเว้นประการที่สองในเรื่องกรณีสืบความจริงได้ เป็นขอยกเว้นที่ไม่หนักแน่นเหมือนกรณียกเว้นประการที่หนึ่งเรื่องการแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต เพราะมีความจริงลงไปที่เราเห็นด้วยตา หรือได้ยินด้วยหู หรือจับต้องมาด้วยมือของเราเอง แต่เราไม่สามารถพิสูจน์ให้บุคคลอื่นที่ไม่ได้รู้อะไรหรือจับต้องด้วยเชื่อถือได้ ฉะนั้น

เมื่อใดกล่าวความจริงไม่มีโทษ

ผู้กล่าวหมิ่นประมาทผู้อื่น โดยเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงให้ศาล
เชื่อได้นั้น ย่อมกล่าวไปโดยการเสี่ยงภัยของตนเอง กล่าวคือ
ถ้าเผชิญศาลไม่เชื่อว่าเป็นความจริง ผู้กล่าวจะต้องมีความผิด
ฐานหมิ่นประมาท หรือจะกล่าวออกอย่างหนึ่งก็คือ สำหรับ
ข้อยกเว้นประการที่สี่ เรื่องการกล่าวความจริงนั้น จะต้อง
เข้าเกณฑ์สองประการ กล่าวคือ

(๑) คำกล่าวนั้นโดยตัวของมันเองก็เป็นความจริงแท้
ถ้าปรากฏว่าเป็นความเท็จ แม้ผู้กล่าวเชื่อโดยสุจริตใจว่าถ้อยคำ
ของตนเป็นความจริง ย่อมไม่เพียงพอจะทำให้ผู้กล่าวได้รับ
ยกเว้นโทษ และ

(๒) ผู้กล่าวสามารถจะพิสูจน์ความจริงนั้นให้ศาลเชื่อ
ว่า คำกล่าวของตนเป็นความจริงด้วย ฉะนั้น ถ้าผู้กล่าวเผชิญ
เคราะห์ร้าย เช่น พยานสำคัญที่จะพิสูจน์ความจริงมีคนเดียว
แต่ได้ตายไปแล้วก่อนที่จะนำไปสืบพยาน จนผู้กล่าวไม่สามารถ
พิสูจน์ความจริงได้ ผู้กล่าวก็ต้องมีโทษฐานหมิ่นประมาท

โดยที่บุคคลมักจะเข้าใจผิดว่า ข้อความใดที่เป็นความ
จริงแล้วบุคคลย่อมกล่าวได้ทุกเรื่องโดยไม่ผิดกฎหมาย ฉะนั้น
ก่อนที่ข้าพเจ้าจะจบเรื่องหมิ่นประมาท ข้าพเจ้าขอสรุปเรื่อง
การกล่าวความจริงออกครึ่งหนึ่ง กล่าวคือ มักมีเพียงสาม

กรณีเท่านั้นซึ่งกฎหมายยอมให้กล่าวความจริงได้ โดยกำหนดว่า ถ้าพิสูจน์ให้ศาลเชื่อว่าเป็นความจริงได้ กฎหมายลักษณะอาญาจะยกโทษให้ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

กรณีที่ ๑ ได้แก่กรณีที่ศาลพิจารณาเห็นว่าผู้กล่าวได้กล่าวฉ้อโกง ผู้กล่าวมีเจตนาที่จะให้เป็นข้าราชการประโยชน์ ซึ่งหมายความว่า คำกล่าวนั้นในตัวของมันเองก็เป็นข้าราชการประโยชน์อีกประการหนึ่ง และผู้กล่าวเองก็เจตนาที่จะให้คำกล่าวของตนเป็นข้าราชการประโยชน์อีกประการหนึ่ง เช่น หนังสือพิมพ์ทราบว่ามีร้านขายอาหารแห่งหนึ่งปรองอาหารสกปรก อันอาจนำเชื้อโรคมาสู่ผู้บริโภค หนังสือพิมพ์อาจนำไปตงเบนข่าวเพื่อเตือนประชาชนไม่ให้ไปซื้ออาหารจากร้านขายอาหารนั้นไปบริโภคได้ ถ้าผู้เขียนข่าวลงในหนังสือพิมพ์ปกปิด และผู้นั้นสามารถพิสูจน์ความจริงให้ศาลเชื่อได้ ผู้นั้นก็ไม่มีความผิด เพราะคำกล่าวนั้นโดยตัวของมันเองก็เป็นข้าราชการประโยชน์ คือเป็นการบอกกันมิให้ราษฎรได้รับเชื้อโรค และทั้งผู้นั้นกล่าวโดยเจตนาให้เป็นข้าราชการประโยชน์ด้วย

กรณีที่ ๒ ที่กฎหมายยอมให้กล่าวได้โดยไม่มีโทษ ในเมื่อผู้กล่าวสามารถพิสูจน์ความจริงให้ศาลเชื่อ ได้แก่กรณีที่ข้อความที่กล่าวฉ้อโกงนั้นเป็นการกล่าวโทษเจ้าพนักงานว่ากระทำผิดใน

กรณีสามกรณี กม. ยอมให้สืบความจริง

ตำแหน่งหน้าที่ราชการ เช่นเราทราบจำ นาย ก. ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานรับผิดชอบ ถ้าเราแน่ใจว่าเราสามารถพิสูจน์ความจริงให้ศาลเชื่อได้ว่าเป็นความจริง เราก็กฎาได้โดยไม่ต้องหวาดกลัวว่าจะเกิดความผิด ความจริงกฎหมายประสงค์จะสนับสนุนให้บุคคลกล่าวโทษเจ้าพนักงานว่ากระทำผิดในตำแหน่งหน้าที่ด้วยซ้ำ ข้อสำคัญขอให้เป็นอย่างที่พิสูจน์ได้เท่านั้น เพราะการแจ้ง การกระทำผิดของเจ้าพนักงานในตำแหน่งหน้าที่ เช่นการฉ้อราษฎร์บังหลวง ย่อมเป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์ ฉะนั้น ถ้าเป็นความจริง ย่อมได้มีการกล่าวหาเจ้าพนักงานมากเท่าใด ก็ยิ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากขึ้นเท่านั้น โดยเหตุนี้ ถ้าเป็นความจริงที่พิสูจน์ได้ บุคคลย่อมกล่าวถึงการกระทำผิดในตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าพนักงานได้เสมอ ไม่ว่าผู้กล่าวจะได้กล่าวไปโดยมีมตเหตุซึ่งใจอย่างไร เช่นแม้จะได้อ้างเพราะมีความโกรธแค้นแก่เจ้าพนักงานเป็นส่วนตัว และแม้ผู้กล่าวจะไม่เป็นประโยชน์ได้แต่เป็นส่วนตัว กับข้อความที่กล่าว ก็ไม่เป็นข้อสำคัญ เพราะกฎหมายประสงค์จะเปิดเผยความชั่วของเจ้าพนักงานให้ปรากฏเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมดังกล่าวข้างต้น

กรณี ๓ ซึ่งกฎหมายยกเว้นโทษให้ในเมื่อสืบความจริงให้ศาลเชื่อได้อีกกรณีหนึ่ง คือ เมื่อโจทก์ยังขอให้ศาล

พิจารณาข้อที่ ๑ ได้ความ และขอให้ศาลพิจารณาคำว่าเป็นความจริงหรือไม่ ในเรื่องนเบนกรณีใดที่ตนเองเป็นฝ่ายประสงค์ให้มีการพิสูจน์ความจริง และเมื่อใดที่ตนเองเป็นฝ่ายทำให้มีการพิสูจน์ ฉะนั้น เมื่อผู้กล่าวพิสูจน์ความจริงได้ กฎหมายจึงกำหนดให้ศาลยกโทษให้ เช่น ก. ทราบว่า ข. เป็นคนฉ้อโกง ก. จึงกล่าวข้อความชอนแปกคัดหตายคน ถ้าภายหลัง ข. พ้อง ก. หาว่าหมิ่นประมาท และ ข. เองก็ยังเป็นฝ่ายขอให้ ก. พิสูจน์ความจริงโดยเชื่อว่า ก. จะพิสูจน์ความจริง ไม่ได้ ถ้า ก. พิสูจน์ความจริงให้ศาลเชื่อได้ว่า ข. เป็นคนฉ้อโกงจริง ก. ก็ไม่โทษ

ในกรณีข้อยกเว้นที่กฎหมายยอมให้สืบความจริงกรณีดังกล่าวนี้ ถ้าผู้กล่าวสืบความจริงได้ กฎหมายยกโทษให้ทีเดียว แต่ถ้าผู้กล่าวสืบความจริงไม่ได้ กฎหมายกดขี่เอาโทษหนักขึ้น

สำหรับฉนวน ขาพเจ้าจะขอกล่าวถึงความผิดออกอย่างหนึ่งซึ่งเป็นความผิดที่กระทำโดยทางวาจาเหมือนกัน และเรียกกันเป็นภาษาดำเนินว่า “ความผิดฐานสับประมาท” ความผิดฐานสับประมาทนี้ได้แก่การกล่าวถ้อยคำคำอื่น เช่น คำว่าเขาเป็นสุนัข หรือแสดงกิริยาอาการดูถูกดูหมิ่นหรือเหยียดหยามเขา เช่น ถ่มน้ำตาขยด ยกต้นเท้าให้เขา สรรปความกคอบเป็นการกระทำใด ๆ อันเป็นการแสดงความดูถูกดูหมิ่นเขา

ความผิดฐานสบประมาทต่างกับหมิ่นประมาท ๕๕

ความผิดฐาน สบประมาท นี้ต่างกับความผิดฐานหมิ่นประมาท กล่าวคือ ความผิดฐานสบประมาทนั้นไม่ว่าใครเชื่อว่าเป็นความจริง ผู้ใดยื่นได้ฟังก็ทราบค่าว่าเป็นการด่า หรือเป็นการดุด่าดูหมิ่น เช่น ก. ด่า ข. ว่า ข. เป็นตลกขบขัน ผู้ใดยื่นได้ฟังก็ทราบค่าว่าไม่เป็นความจริง และทราบว่า ก. ประสงค์จะเหยียดหยามแต่ในเรื่องความผิดฐาน หมิ่นประมาท นั้นเป็นคำกล่าวที่ผู้พูดอาจเชื่อว่าเป็นความจริง เช่น ก. กล่าวหาว่า ข. เป็นคนดองเลือดแดงปัดนปัดอนเป็นต้น ใครได้ยินได้ฟังอาจเชื่อว่า ข. เป็นคนเดวเช่นนั้นจริง จึงอาจทำให้ ข. เสียชื่อเสียง หรืออาจทำให้คนทั้งหลายดุด่าดูหมิ่นหรือเกลียดชัง ข. ได้ และเพราะเหตุนี้เองโทษความผิดฐานหมิ่นประมาท จึงสูงกว่าความผิดฐาน สบประมาท ซึ่งเป็นแต่การแต่งความดุด่าดูหมิ่นผู้อื่นเท่านั้น

กฎหมายลักษณะอาญา ได้บัญญัติถึงความผิดฐานสบประมาทไว้ ๕ ความผิด กล่าวคือ

๑. ความผิดฐานสบประมาทซึ่งหน้า คือเป็นการ

กล่าวคำด่าหรือแสดงกิริยาตักต้อนหน้าเจ้าตัวเองที่เดียว เช่น ก. พบ ข. จึงด่า ข. ด้วยคำหยาบคายต่าง ๆ ต่อหน้า ข. เช่นด่า ข. ว่า เป็นตลกขบขัน หรือด่า ข. ถึง บิดามารดา เป็นต้น คำว่า

“ซึ่งหน้า” ในที่นี้หมายความถึงการพูดหรือแสดงกิริยาท่าทางในลักษณะที่ผู้ถูกลบประมาทจะได้ยินหรือได้เห็นได้ เช่นตะโกนว่า เขาข้ามบ้านไปเป็นต้น ความผิดฐานสบประมาทซึ่งหน้านั้นเป็นความผิดเหตุโทษเท่านั้น

๒. ความผิดฐานโฆษณาการสบประมาท เช่นก่อกวน

ต่อหน้าบุคคลหลาย ๆ คน ถ้าเขาด้วยถ้อยคำหยาบคาย หรือเขียนคำตาดังกล่าวลงในกระดาษแล้วปิดไว้ในที่เปิดเผย เป็นต้น แม้จะเป็นการกระทำลับหลังผู้ถูกลบประมาทก็เป็นความผิด ความผิดนั้นเป็นความผิดเหตุโทษเช่นเดียวกัน เมื่อได้พิจารณาถึงความผิดที่ ๑ ที่ ๒ ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าถ้าบุคคลใดคำหรือแสดงการดูถูกดูหมิ่นผู้อื่น แต่ไม่ได้กระทำซึ่งหน้า และไม่ได้กระทำในลักษณะโฆษณาการ บุคคลนั้นห้ามความผิดไม่ เช่น ก. ต้า ข. ต่อหน้า ค. โดย ข. ไม่ได้อยู่ด้วย ก. ไม่มี ความผิดฐานสบประมาท

๓. ความผิดฐานสบประมาทเจ้าพนักงาน ซึ่งเป็น

ความผิดอาญาแผ่นดิน แต่ก็เป็นความผิดฐานสบประมาท เจ้าพนักงานจะต้องเข้ากรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

ก. เป็นการสบประมาทขณะเจ้าพนักงานกระทำการตาม

หน้าที่ ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้สบประมาทเจ้าพนักงานเพราะเหตุใด เช่น

ความผิดฐานสับประมาทเจ้าพนักงาน

ก. คำ หรือแสดงการตักทิ่มหนวดตำรวจ ข. ซึ่งกำลังเฝ้ายามตามหน้าที่ แม ก. จะได้กระทำเช่นนั้นเพราะโกรธเกลียดพดตำรวจ ข. เป็นส่วนตัว เนื่องด้วยไตตะเดาระวิวาทกันมาในวันก่อน ก. ก็มีควมผิดฐานสับประมาทเจ้าพนักงาน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะกฎหมาย ประสงค์จะรักษาศักดิ์แห่งตำแหน่ง เจ้าพนักงาน การสับประมาทเจ้าพนักงานขณะกระทำการตามหน้าที่ไม่ว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นความผิด ผู้สับประมาทจึงต้องมีโทษสูง

ข. เป็นการสับประมาทเจ้าพนักงานเพราะเหตุที่ใดกระทำ

การตามหน้าที่ ทั้งนี้ได้อธิบายเหตุซึ่งใจที่สับประมาทเจ้าพนักงานเป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้าเป็นการสับประมาทเจ้าพนักงาน เพราะเหตุที่เจ้าพนักงานกระทำการตามหน้าที่แล้ว ก็เป็นความผิดไม่ว่าขณะสับประมาทนั้นเจ้าพนักงานจะอยู่ ณ ที่ใด เช่น ก. กระทำความผิด จึงถูกพดตำรวจ ข. จับมาลงตำรวจ ภายหลัง ก. ประกันตัวออกมาได้ ก. ผูกใจเจ็บจึงไปตำพดตำรวจ ข. ถึงบ้านในขณะที่พดตำรวจ ข. กำลังอาบน้ำอยู่ ก. มีผิดฐานสับประมาทเจ้าพนักงานเหมือนกัน จึ่งอยู่ ก. ไม่ได้สับประมาทพดตำรวจ ข. ในขณะที่พดตำรวจ ข. กระทำการตามหน้าที่ เพราะเป็นการสับประมาทขณะพดตำรวจ ข. อยู่กับบ้าน แต่ ก. ได้สับประมาทพดตำรวจ ข. เพราะเหตุพด

๕๘ ความผิดฐานสบบประธานาธิบดีต่างประเทศ

ตำรวจ ข. ได้กระทำการตามหน้าที่ จึงต้องมีผิดฐานสบบประมาท
เจ้าพนักงานอนันต์โทษตั้งเหมือนกัน

ความผิดฐานสบบประมาทเจ้าพนักงานนี้ แสดงให้เราเห็น
ว่า กฎหมายได้คุ้มครองเจ้าพนักงานเท่าที่เกี่ยวแก่ตำแหน่งหน้าที่
เท่านั้น คือต้องสบบประมาทเจ้าพนักงานในขณะที่กระทำการตาม
หน้าที่ หรือนอกเวลาปฏิบัติกรตามหน้าที่ แต่ได้สบบประมาท
เพราะเหตุกระทำการตามหน้าที่

๔. ถ้าเป็นการสบบประมาทพระราชาธิบดี พระมเหษ

พระราชสามี หรือต่อผู้สบบราชสมบัติแห่งราชอาณาจักร

ใด ๆ ซึ่งมีพระราชไมตรี หรือสบบประมาทประธานาธิบดี

ของประเทศใด ๆ ซึ่งมีพระราชไมตรี กฎหมายกำหนดโทษ

ไว้สูงกว่าสบบประมาทเจ้าพนักงาน

๕. ถ้าเป็นการสบบประมาท พระบาท สมเด็จพระเจ้า

อยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จ-

ราชการแทนพระองค์ กฎหมายกำหนดโทษไว้สูงมาก คือ

จำคุกไม่เกิน ๗ ปี หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท

ความผิดฐานนบประมาท

๕๕

อนึ่ง คำว่า “ด๓บประมาท” ที่ได๓ก๓ด๓วมา๓น ก๓ฎหมาย
ลักษณะอาญาใช้คำว๓า “ห๓ม๓นประมาท” เห๓ม๓อ๓นกัน ซึ่งเป๓น
การด๓บว๓ากแก๓การท๓าความเข๓าใจ และอาจท๓าให้เข๓าใจด๓บส๓นกัน
ซ๓าพเจ๓าจึงเรีย๓กความผิดฐ๓านก๓ด๓วค๓าต๓า หรือแ๓ด๓งอาการต๓ก
ด๓ห๓ม๓นผ๓อ๓นว๓า “ด๓บประมาท” เพ๓อ๓มิให้ความหมายปะปนกัน
ขอ๓ไ๓โปรดเข๓าใจตาม๓นด๓ว

ตอนที่ ๓๘

(วันศ๓ุกร๓ที่ ๕ ก๓น๓ยายน พุ๓ทศศ๓กราช ๒๔๕๖)

ใน๓ตอนที่แ๓ด๓วมา ซ๓าพเจ๓าได๓ก๓ด๓วถึงความผิดฐ๓านด๓บประ
มาท ซึ่งเป๓นความผิดท๓ก๓ด๓วช๓นโดย๓บค๓ด๓ด๓วหรือแ๓ด๓งก๓รีย๓าต๓ก
ด๓ห๓ม๓นผ๓อ๓น ๓นเป๓นความผิดซึ่งผ๓ก๓ระท๓ามเจ๓ต๓น๓า๓จะเห๓ย๓ย๓ด
ห๓ยามเข๓า การก๓ระท๓าความผิดฐ๓านด๓บประมาทเป๓นการก๓ระท๓า
ท๓าให้ผ๓ก๓ด๓บประมาทเจ๓บใจ ก๓ฎหมายลักษณะอาญาเอา๓โทษก๓
เพ๓ระการด๓บประมาทผ๓อ๓นนเป๓นช๓นวนให้เก๓ดการ๓ะเด๓ระ๓ิ๓ว๓า
ด๓อ๓ด๓กัน เราย๓อมเห๓นไ๓ด๓วการท๓าร๓ย๓ว๓างกายกันโดย๓มาก๓ก๓จะ
จะเก๓ดการด๓ก๓นไปด๓ก๓น๓าก๓อ๓น แ๓ด๓วเม๓อ๓ไ๓กร๓ช๓มาก๓ช๓น๓ก๓ท๓าร๓ย

๖๐ ความผิดฐานสบประมาทต่างกับหมิ่นประมาท

ว่างกายกันในขณะนั้นเอง หรือมีขณะนั้นก่อกวนพยาบาทอาฆาตและ
ถอบทำร้ายในภายหลัง ฉะนั้นกฎหมายจึงห้ามมิให้สบประมาท
ผู้อื่นโดยเด็ดขาด ความผิดฐานสบประมาทนั้นจึงต่างกับความผิด
ฐานหมิ่นประมาท ความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้นเป็นการกล่าว
ถ้อยคำถึงผู้อื่นจนอาจทำให้เขาเสียชื่อเสียงหรือให้คนทั้งหลายดู
ถูกด่าหรือเกลียดชังเขา เช่นกล่าวว่าเขาเป็นคนขี้โกง ผู้
ที่โต้แย้งยอมเชื่อว่าเป็นความจริง และเมื่อเชื่อว่าเป็นความจริง
แล้ว จึงทำให้ผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นคนขี้โกงอาจเสียชื่อเสียง
หรืออาจถูกคนทั้งหลายดูถูกด่าหรือเกลียดชังได้ ต่างกับความผิด
ฐานสบประมาท ซึ่งเป็นการด่าหรือแสดงการดูถูกด่าหมิ่นโดยวิธี
อื่น เช่นด่าเขาว่าเป็นลูกสุนัข ผู้ใดโต้แย้งยอมไม่เชื่อ
ว่าเป็นความจริง และทราบได้ดีว่าผู้กล่าวต้องการแสดงการดู
ถูกด่าหรือเหยียดหยามเขาเต็มที่อันเป็นลูกสุนัขเท่านั้น ฉะนั้น
ความผิดฐานสบประมาท จึงมีโทษ เบากว่า ความผิดฐานหมิ่น
ประมาท เพราะความผิดฐานสบประมาทไม่ทำให้ผู้ถูกกล่าว
ถึงอาจเสียหายนชื่อเสียงเหมือนความผิดฐานหมิ่นประมาทและ
โดยเหตุนี้สำหรับบุคคลธรรมดา กฎหมายจึงกำหนดอาญาจำคุก
เป็นความผิดฐานสบประมาทเฉพาะในกรณีต้องกรณีคือ

กรณี ๑. เป็นการสับประมาทข้างหน้า คือตำหรือ

แสดงอาการตักตหมิ่นต่อหน้าบุคคลตนเอง เช่น ก. ตำ ข. จำเป็น
ตักตหมิ่น หรือ ต. ข. ถึงบิตามารดาต่อหน้า ข. ความผิดฐาน
สับประมาทข้างหน้าเป็นความผิดฐานตักตหมิ่น

กรณี ๒. เป็นการโฆษณาการสับประมาท ซึ่งหมาย

ถึงการกล่าวต่อหน้าบุคคลหลาย ๆ คน แม้จะเป็นการกล่าวด้วย
หลังผู้ถูกสับประมาท เช่น ก. ตำ ข. ต่อหน้าบุคคลหลายคน แม้
จะเป็นการตำหลัง ข. ก็เป็นความผิด ความผิดฐานโฆษณา
การสับประมาทเป็นความผิดฐานตักตหมิ่น

การสับประมาทบุคคลธรรมดา ถ้าไม่เข้ากรณีสองกรณี
หาเป็นความผิดไม่ เช่น ก. ตำ ข. ตำหลัง ข. และไม่ได้เป็น
การตำต่อหน้าบุคคลหลายคน ก. ห้ามความผิดไม่

อนึ่ง ตามคำพิพากษาฎีกา ถ้าต่างคนต่างตำโต้ตอบกัน
เช่น ก. ตำ ข. และ ข. ตำ ก. ตอบกันไปตอบกันมา ศาลฎีกา
ไม่ถือว่าเป็นความผิดฐานสับประมาท

ในตอนที่แล้วมาหาเจ้าได้กล่าวด้วยว่า ถ้าเป็นการสับประ
มาทเจ้าพนักงาน กฎหมายลักษณะอาญาเอาโทษถึงชัณ โดยถือ
เป็นความผิดอาญาสำนัญ คือไม่ใช่ความผิดตักตหมิ่นอย่างสับ
ประมาทบุคคลธรรมดา แต่ทรงเฉพาะกรณีสองกรณีกล่าวคดี

กรณี ๑. ได้แก่การสบประมาทเจ้าพนักงานขณะ

กระทำการตามหน้าที่ ทั้งนี้ไม่ว่าจะสบประมาทเพราะเหตุใด เช่น ก. สบประมาทพดศุภการักษ์ ข. ในขณะที่ตรวจ ของที่เสีย ภาษี ก. มีผิดฐานสบประมาทเจ้าพนักงาน ไม่ว่าจะ ก. จะสบประมาทพดศุภการักษ์ ข. นนเพราะอะไร กต่างคือแม่ ก. จะโกรธพดศุภการักษ์ ข. ด้วยเรื่องส่วนตัว ก. ก็มีผิดฐานสบประมาทเจ้าพนักงาน เพราะ ก. ห่มนประมาทในขณะที่พดศุภการักษ์ ข. ปฏิบัติหน้าที่อยู่

กรณี ๒. ได้แก่การสบประมาทเจ้าพนักงานเพราะ

เหตุที่เจ้าพนักงานกระทำตามหน้าที่ ทั้งนี้ไม่ว่าจะสบประมาทในขณะที่ เช่นสบประมาทในขณะที่เจ้าพนักงานอยู่กับบ้าน ก็เป็นความผิด ตัวอย่าง เช่น ก. ถูก ข. ซึ่งเป็นพดศุภการักษ์จับกุม เมื่อตอนเช้า ก. โกรธพดศุภการักษ์ ข. ครั้น ก. ได้ประกันตัวออกมา ก. จึงมาสบประมาทพดศุภการักษ์ ข. ในขณะที่ ข. อยู่กับบ้าน ก. ก็มีผิดฐานสบประมาทเจ้าพนักงานเหมือนกัน แม้ขณะนั้นพดศุภการักษ์ ข. จะไม่อยู่ในเครื่องแบบแต่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะถ้าเป็นการสบประมาทเจ้าพนักงานเพราะเหตุที่กระทำตามหน้าที่แล้ว จะสบประมาทเจ้าพนักงานในขณะที่ใดๆ ไม่สำคัญ

สับประมาทบุคคลบางประเภท

๖๓

ตามที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าถ้าบุคคลสับประมาท
เจ้าพนักงานโดยมิใช่ เป็นการสับประมาท ในขณะที่เจ้าพนักงาน
กระทำตามหน้าที่ ทงมิใช่สับประมาทเพราะเหตุที่เจ้าพนักงาน
กระทำตามหน้าที่แล้ว ผู้สับประมาทห้ามความผิดฐานสับประ
มาทเจ้าพนักงานไม่ ในกรณีเช่นว่านถ้าจะเป็นความผิด ก็เป็น
ความผิดฐานสับประมาทบุคคลธรรมดา เพราะไม่เกี่ยวข้องกับ
ตำแหน่งหน้าที่ราชการแต่ประการใด ในชีวิตส่วนตัวเจ้าพนักงาน
ย่อมมีฐานะอย่างเดียวกับคนธรรมดา

ในที่สุดข้าพเจ้าได้กล่าวว่ ยังมีความผิดที่มีโทษสูงกว่า
ความผิดฐานสับประมาทเจ้าพนักงานอยู่สองความผิดคือ

ความผิดที่ ๑ สับประมาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญาเอาโทษสูง โดยกำหนด
โทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี

ความผิดที่ ๒ สับประมาทพระราชบิดา พระมเหสี
พระราชดามี หรือผู้จะสืบราชสมบัติแห่งราชอาณาจักรใด ๆ
หรือประธานาธิบดีของประเทศใด ๆ บรรดาซึ่งมีพระราชไมตรี
กับประเทศไทย ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญากำหนดโทษจำคุก
ไว้ไม่เกินสามปี

อนึ่ง การสับปรมาทผู้แทนทางการทูตของต่างประเทศที่
ตั้งมาประจำพระราชสำนัก กฎหมายลักษณะอาญากำหนดให้
มีโทษเสมอกับสับปรมาทเจ้าพนักงาน

สำหรับวันนี้จะได้กล่าวถึงความผิดที่กระทำ โดย ทางวาจา
ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญากำหนดให้เป็นความผิดหุโทษ ซึ่ง
เป็นความผิดเล็กน้อย กล่าวคือความผิดหุโทษ เป็น ความผิด
หุโทษอย่างมากจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน และปรับไม่เกินร้อย
บาท แต่ความผิดหุโทษนเกยวดยวฒนธรรม ถึงจะเป็น
ความผิดหุโทษเล็กน้อย ก็ควรถือว่าเป็นข้อสำคัญซึ่งความผิด
เช่นฉนวนตงนคอ

๓. ผู้ใดสั่งเสียงขอฉนวนในเวลาดำคั้น โดย ไซเหตุแถมมิ
ชอบด้วยกฎหมายจนอาจจะทำให้เกิดความตกใจฉนวนฉนวนในเมอง
หรือหมบาน มีความผิด จะเห็นได้ว่ากฎหมายเอาโทษนนคอ
เมื่อสั่งเสียงขอฉนวนในเวลาดำคั้น เช่นแกตงร้องในเวดากตางคั้น
ว่าไฟไหม้โดยไม่มีไฟไหม้ฉนวนจริง หรือแกตงร้องในเวดากตาง
คั้นให้ช่วย โดยฉนวนพวกปลตงฉนวนซึ่งไม่มีพวกปลตงฉนวนจริง เพื่อให้
เพื่อนบ้านคนตกใจ นอกจากนการสั่งเสียงขอฉนวนตามเหตุทศวร
สั่งเสียงได้ เช่นเห็นไฟลุกฉนวนจริง ๆ แม้จะไม่ถึงขนาดทศกตาม
กไม่มีความผิด อนึ่งกฎหมายจะเอาผิดคอเมื่อเป็นการสั่งเสียง

ความผิดทางวาจาที่เป็นลหุโทษ

๖๕

๕. ข้อหาในเมืองหรือในหมู่บ้าน ซึ่งมีคนอยู่มากคนด้วยกัน เพราะอาจทำให้เกิดความตกใจกันจนได้ ทั้งการตั้งเสียงนั้นต้องมีขอบด้วยกฎหมาย ถ้าการกระทำนั้นชอบด้วยกฎหมาย เช่นกองทหารยิงปืนในการซ้อมรบ แม้จะทำให้คนตกใจก็ไม่เป็นผิด เพราะการตั้งเสียงเป็นการชอบด้วยกฎหมาย

๒. ผู้ใดแกล้งเอาความเท็จมาบอกเล่าให้เลื่องลือ จนทำให้เกิดความตกใจจนในหมคนทงหลาย มีความผิด การเอาผิดในกรณีนี้เป็นกรณีทับคดีแกล้งเอาข่าวเท็จ ไปเล่าต่อกัน และมักจะมีชกชมตามชนบท ตัวอย่างเช่นกล่าวว่เจ้าพ่อมาเข้าทรง หรือเขาฝันว่าจะเกิดเพลิงไหม้ใหญ่ หรือเกิดเจ็บไข้กนทงตำบลเป็นต้น เมื่อคนได้ยินได้ฟังก็เกิดความตกใจ ความผิดนี้แม้จะเป็นความผิดลหุโทษ กฎหมายก็เอาโทษสูงหน่อย คือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินร้อยบาท เพราะอาจทำให้เกิดผลร้ายได้มาก โดยราษฎรที่ตกใจอาจระง่ำระสาย

๓. ผู้ใดแสดงวาจาตามกอนาจารย์ต่อหน้าธารกำนัล มีความผิด วาจาตามกอนาจารย์ได้แก่วาจาที่กล่าวด้วยถ้อยคำที่น่าอับอาย เกี้ยวไปในทางเพศ ไม่ว่าผู้ใดฟังจะเชื่อว่าเป็นความจริงหรือไม่ ได้กล่าวมาแล้วในเรื่องล่บประมาทว่า ถ้าต่างคนต่างด่ากัน คำตู่ก็ทำได้จนจึ้นว่าไม่เป็นความผิดฐานล่บประมาท

อย่างไรก็ดีหากวาจาที่นำมาถ่าวด่ากันนั้นเป็นวาจาตามกอนาจารย์ แม้จะเป็นการถ่าวด่ากันไปตอบกันมา ก็เป็นความผิดฐานถ่าวด่าวาจาตามกอนาจารย์ ซึ่งทำให้ผิดตามโทษ ทั้งนี้เพราะกฎหมายไม่ประสงค์จะให้บุคคล ถ่าวด่าตามกอนาจารย์แก่ผู้อื่นให้ผู้อื่นได้ยิน เพราะการถ่าวด่าวาจาตามกอนาจารย์เช่นนี้เป็น การระคายหูแก่ผู้อื่น และแสดงแก่จิตใจของเด็กหรือเยาวชนที่ ได้ยินได้ฟังถ้อยคำตามกอนาจารย์นั้นด้วย อย่างไรก็ตาม การถ่าวด่าวาจาตาม กอนาจารย์ จะเป็น ผิดก็ ต้องเป็น การถ่าวด่า ต่อหน้าธารกำนัล คือถ่าวด่าในลักษณะที่บุคคลทั่ว ๆ ไป สามารถได้ยินได้ฟังได้ แม้ว่าจะเป็น การถ่าวด่าในบ้านของตนเอง เช่นผู้อื่นที่อยู่บ้านติดกับถนนหลวง ตะโกนถ่าวด่าคำหยาบคายอื่นเป็นตามกอนาจารย์ออกมาให้ใคร ๆ ได้ฟังเป็นต้น ย่อมจะเป็นความผิด

๔. ผู้ใดซึ่งเชื่อว่าจะทำให้เสียหายแก่เขาโดยการ ร้ายแรง และไม่เป็นธรรม มีความผิด ซึ่งหมายความถึงผู้ซึ่งเชื่อจะทำให้เขาเสียหายด้วยประการต่าง ๆ อย่างไรก็ตามกฎหมายจะเอาผิดต่อเมื่อเป็นการเชื่อว่าจะทำให้เขาเสียหายอย่างร้ายแรง ถ้าผู้ซึ่งเชื่อจะทำให้เสียหายเล็กน้อย ๆ เช่นเชื่อว่า จะคบหน้าสักทิงหนึ่ง ไม่เป็นความผิด การเชื่อว่าจะทำให้เสียหายไม่จำกัด เฉพาะกรณีเสียหายแก่เนื้อตัวคอทำร้ายร่างกายเท่านั้น การซึ่งเชื่อ

ความผิดทางวาจาที่เบ็ดหลุโทษ

จะทำให้เขาเสียหายอย่างอื่น เช่นช้เชื่อว่า จะเผาบ้านของเขา
กคงเป็นความผิดตามที่กล่าวมาด้วยเหมือนกัน อนึ่ง การช้เชื่อ
ที่จะทำผิดตามที่กล่าวมา จะเป็นผิดกตอเมอการทำให้เสียหาย
นั้นเป็นไปโดยไม่เป็นกรรมด้วย การช้เชื่อว่า จะทำให้เกิด
ความเสียหายอย่างร้ายแรง แต่โดยผู้ช้เชื่อมีความชอบธรรม
เช่น มลัทธิที่จะฟ้องคดีทางแพ่งเรียกค่าเสียหายอย่างมากมายได้
ผู้ช้เชื่อห้ามความผิดตามที่กล่าวมาไม่ เพราะเป็นการช้เชื่อ
โดยเป็นกรรม

๕. ผู้ใดทำนวนายชนให้เสียความเรียบร้อยในเวลาศาลหนึ่ง
พิจารณาคดีคดี หรือประพฤติกิริยาไม่เรียบร้อยต่อหน้าศาลคดี
มีความผิด การทำให้นวนายชนให้เสียความเรียบร้อยในศาลมี
ตัวอย่างเช่นตะโกนถ้อยคำออกมาดัง ๆ ในศาล หรือนอกศาล
จนทำให้ศาลไม่สามารถจะพิจารณาคดีโดยปกติได้ แต่ความผิด
นี้โดยที่เบ็ดความผิดอาญา จะต้องมีการสอบสวนตามประ
มวตกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเสียก่อน แล้วจะต้องมีการ
ฟ้องร้อง ศาลจึงจะตงโทษได้ จึงปรากฏว่าศาลไม่ตงโทษตาม
ความผิดนี้ แต่ได้ใช้วิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่งแทน ซึ่งให้ศาลใช้วิธีการได้เอง เช่นสั่งขัง
ผิดละเมิดอำนาจศาลโดยไม่ต้องมีการฟ้องร้องเป็นต้น

ท่านผู้ฟังจะสังเกตได้ว่าข้าพเจ้าได้กล่าวถึงการกระทำผิดโดยทางวาจามาแล้วโดยเริ่มจากการกระทำผิดฐานหมิ่นประมาท ต่อมาได้กล่าวถึงความผิดฐานสับประมาท และต่อมาได้กล่าวถึงการกระทำความผิดฐานลหุโทษบางความผิด ต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงการกระทำความผิดโดยทางวาจาอีกความผิดหนึ่งคือการกระทำผิดโดยการก่อกวนเท็จ ซึ่งกฎหมายลักษณะอาญาได้บัญญัติไว้หลายความผิดด้วยกัน สำหรับการทำความเข้าใจนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าหากจะเอาการกระทำความผิดฐานก่อกวนเท็จในกฎหมายลักษณะอาญาทั้งหมดมาสรุปไว้ด้วยกัน ก็จะทำให้ท่านเห็นได้ว่า การก่อกวนเท็จอย่างใดบางซึ่งกฎหมายลักษณะอาญาบัญญัติเป็นความผิด คำว่า “ก่อกวนเท็จ” หมายถึงก่อกวนข้อความที่ไม่ตรงกับความจริง ฉะนั้นจะถือว่าเป็นความเท็จได้ ต่อเมื่อเป็นการก่อกวนถึงข้อความในปัจจุบันหรืออดีต ข้อความในอนาคตนั้นเราไม่อาจถือว่าเป็นเท็จได้ เพราะไม่ทราบแน่ชัดเมื่อถึงเวลาเขาจริง ๆ จะเป็นจริงดังที่กล่าวนั้นหรือไม่ อย่างไรก็ตาม ข้อความที่กล่าวถึงอนาคตนั้นในเวลาเดียวกันอาจแสดงถึงเหตุการณ์ปัจจุบันได้ เช่นการกล่าววาพรงู นาย ก. จะปล้นทรัพย์ แม้จะกล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคต แต่ในเวลาเดียวกันก็แสดง

ความผิดทางวาจาที่เป็นลหุโทษ

๖๕

ให้เห็นข้อความในปัจจุบัน คือเป็นการแสดงว่าในปัจจุบันนี้ นาย ก. กัมเจตนาจะปล้นทรัพย์อยู่แล้ว ซึ่งถ้า นาย ก. ไม่มีเจตนาปล้นทรัพย์จริง การกล่าวอ้างว่าพวกรุ่น นาย ก. จะปล้นทรัพย์ก็เป็นความเท็จ เมื่อท่านทราบว่าอย่างไรเป็นความเท็จแล้ว ค่อยไปแจ้งจะชอกล่าวถึงการกล่าวเท็จที่เป็นความผิดอาญาต่อไป

สำหรับความผิดฐานลหุโทษซึ่งเป็นความผิดอันมีโทษเล็กน้อยนั้น กฎหมายลักษณะอาญาได้เอาผิดไว้ในกรณีที่นายพนักงานตรวจตระเวน ซึ่งหมายความถึงตำรวจตามชื่อและตำแหน่งแห่งที่อยู่ของผู้ใด ถ้าแต่ผู้นั้นอำพรางไม่บอกให้นายพนักงานตรวจตระเวนทราบ หรือแกล้งบอกชอหรือตำแหน่งแห่งที่อยู่เป็นเท็จ ผู้หนักมีความผิด จะเห็นได้ว่าความผิดนั้นอยู่ต้องประการ คือ

๑. นายพนักงานตรวจตระเวน เขาตาม ชอและ ตำแหน่งที่อยู่ไม่บอก ประการหนึ่ง หรือ

๒. นายพนักงาน ตรวจตระเวนเขาตามชอ และตำแหน่งที่อยู่แล้ว แกล้งบอกชอหรือตำแหน่งแห่งที่อยู่เป็นเท็จออกประการหนึ่ง

การกล่าวเท็จต่อนายตรวจตระเวน
ตอนที่ ๓๙

(วันศุกร์ที่ ๑๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖)

ในตอนที่แฉมา ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงการกระทำผิดโดยทาง
วาจาออกประการหนึ่งคือการกระทำผิดโดยการกล่าวเท็จ ข้อที่
ควรระวังคือว่า แม้การกล่าวเท็จจะไม่ชอบด้วยศีลธรรมหรือ
วัฒนธรรมที่ดีก็ตาม แต่กฎหมายลักษณะอาญาไม่ได้เอาผิดกับ
การกล่าวเท็จเสมอไป และเอาผิดเฉพาะกรณีการกล่าวเท็จบาง
กรณี ซึ่งอาจเกิดผลเสียหายแก่เอกชนหรือความสงบเรียบร้อย
ของประชาชนเท่านั้น หรือจะกล่าวออกอย่างหนึ่งก็คือ โดยปกติ
การกล่าวเท็จไม่เป็นผิดต่อกฎหมายลักษณะอาญา เฉพาะกรณี
ยกเว้นบางกรณี กฎหมายจึงเอาผิดกับการกล่าวเท็จไว้เป็นพิเศษ
ดังจะได้กล่าวเป็นความผิด ๆ ไป

ในตอนที่แฉมาข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความผิดที่กระทำผิดโดย
การกล่าวเท็จไปแล้วความผิดหนึ่ง ซึ่งเป็นความผิดหลุโทษ
และเป็นความผิดที่เกิดขึ้นเมื่อ นายพนักงานตรวจตระเวนถาม ข้อ
และตำแหน่งแห่งที่อยู่ของผู้ใด ถ้าผู้นั้นอำพรางไม่บอกให้ทราบ
ผิด หรือแถลงบอก ข้อและตำแหน่ง แห่งที่อยู่ของผู้ใดอัน

พื้นฐานแห่งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน

พื้นฐานแห่งความเท็จต่อเจ้าพนักงานนั้นเป็นความผิดอาญาสามัญ
 และมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท
 หรือทั้งจำทั้งปรับ ความมุ่งหมายที่กฎหมายลักษณะอาญาเอา
 พื้นฐานแห่งความเท็จต่อเจ้าพนักงานนั้น ก็เพื่อให้เจ้าพนักงานได้
 มาซึ่งความสัตย์ความจริง แต่ทว่าอย่างไรก็ตามเมื่อ
 บุคคลแห่งความเท็จต่อเจ้าพนักงานแล้ว จะเป็นการผิดต่อกฎ
 หมายลักษณะอาญาเต็มมือไป ก็จะเป็นพื้นฐานแห่งความเท็จ
 ต่อเจ้าพนักงานนั้น จะต้องปรากฏว่า

๑. ได้แจ้งความเท็จ
  ๒. ได้แจ้งต่อเจ้าพนักงาน
  ๓. การแจ้งความนั้น อาจทำให้ผู้อื่นหรือสาธารณชนเสียหายได้
  ๔. ได้กระทำไปโดยเจตนา
- ดังจะได้อธิบายตามลำดับ

เกณฑ์ข้อ ๑ ทว่าต้องมีการแจ้งความเท็จ นั้น คำว่า

“แจ้งความ” ไม่ได้หมายความว่าตามที่เข้าใจในภาษาดำเนิน ซึ่ง
 เข้าใจกันว่าต้องมาแจ้งความโดยสมัครใจ คือบุคคลธรรมดา
 มักจะเข้าใจกันว่ากรณิเริ่มต้องมาจากผู้แจ้ง กล่าวคือผู้กระ
 ทำต้องมีจิตใจจะไปบอกเล่าต่อเจ้าพนักงาน แต่ตามกฎหมาย

เกณฑ์ของความผิดฐานแจ้งความเท็จ

คำว่า “แจ้งความ” หาได้มีความหมายอย่างภาษาธรรมดา
ไม่ แม้ผู้กระทำจะไม่เต็มใจแต่ข้อความใด ๆ ให้เจ้าพนักงาน
ฟังเลย แต่ได้ถกบังคับให้มาแต่ข้อความโดยเจ้าตัวเองไม่สมัคร
ใจ เช่นถูกพนักงานสอบสวนเรียกมาสอบสวนในฐานะเป็นพยาน
เป็นตนก็เป็นกรณี “แจ้งความ” ตามกฎหมายเหมือนกัน นอก
จากนั้นจะมาแจ้งความโดยทางวาจาด้วยตนเอง หรือโทรศัพท
โทรเลข หรือวิทยุ หรือแจ้งความเป็นตายลักษณะออกขรรถ
ว่าเป็นการแจ้งความทงหน ส่วนข้อความใดจะเป็นข้อความเท็จ
นั้นย่อมเห็นได้ชัดอยู่ในตัวเองว่า ข้อความเท็จคือข้อความที่
ไม่ตรงกับความจริงนั่นเอง และเราจะถือว่าข้อความใดเป็นขอ
ความเท็จได้ ก็ต่อเมื่อเป็นข้อความในอดีตหรือปัจจุบันขอ
ความในอนาคตย่อมไม่สามารรถเป็นเท็จได้ เพราะไม่มีใคร
สามารถทราบล่วงหน้าว่า เหตุการณ์นั้นจะเป็นจริงหรือไม่จริง
ข้อความที่กล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคต จึงเป็นแต่ความคาด
หมายหรือคำทำนาย เช่นถ้า ก. แจ้งความต่อตำรวจว่า อีก ๓๐
ปี ข. ก็จะเป็นโจรปล้นทรัพย์ การแจ้งเช่นนั้นถือไม่ได้ว่าเป็น
การแจ้งความเท็จ เพราะเป็นแต่ความคาดหมายหรือความเชื่อ
ของ ก. ในเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคตเท่านั้น อย่างไรก็ตามการ
กล่าวถึงข้อความในอนาคต อาจเป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์

เกณฑ์ของความผิดฐานแจ้งความเท็จ

ในปัจจุบันได้ในบางกรณี เป็นคนว่าถ้า ก. มาแจ้งความต่อ
 ตำรวจว่า พรุ่งนี้ ข. จะตั้งระเบิด ย่อมอาจเป็นการแจ้งความ
 เท็จได้ เพราะมีข้อความเท็จถึงเหตุการณ์ในปัจจุบัน กล่าว
 คือในการที่ ก. กล่าวเช่นนั้น เทียบกับ ก. ได้กล่าวว่าในปัจจุบัน
 ข. กรมเจตนาตั้งระเบิด ก. ออญแดง การที่ ข. จะตั้งระเบิด
 ในวงรั้งชนจึงเป็นแต่กำหนดเวลากระทำการเท่านั้น

เกณฑ์ ๒ ทว่าการแจ้งความเท็จจะต้องเป็นการแจ้ง

ต่อเจ้าพนักงาน จึงจะเป็นผิดนั้น หมายความว่าผู้รับแจ้ง
 นั้นต้องเป็นเจ้าพนักงานประการหนึ่ง และต้องเป็นเจ้าพนักงาน
 ซึ่งอำนาจหน้าที่ในการรับแจ้งความนั้นนอกประการหนึ่ง ความ
 หมายของคำว่า "เจ้าพนักงาน" นั้น ดุเหมือนจะเป็นที่รู้จักกัน
 ทดไป แต่ตามกฎหมายบุคคลที่จะนับเป็นเจ้าพนักงานตาม
 กฎหมายจะต้องประกอบด้วย

- (๑) เป็นผู้ได้รับแต่งตั้งซึ่งอาจเป็นโดยแต่งตั้งโดยกฎหมาย
 หรือแต่งตั้งจากผู้นบังคับบัญชา ที่กฎหมายให้อำนาจให้แต่งตั้ง
 ได้ และ
- (๒) การแต่งตั้งนั้นจะต้องเป็นการแต่งตั้งใหม่อุปคหน้า
 ราชการ กล่าวคือจะต้องได้รับแต่งตั้งใหม่อุปคหน้าราชการ ซึ่งเป็น
 เรื่องความล้มพ้นหรือระหว่างรัฐกับราษฎร ในฐานะที่รัฐมีฐานะ

เกณฑ์ของความผิดฐานแจ้งความเท็จ

๗๕

เห็นพระราชกรณียกิจ เช่น ตารวจจับหน้าทจับผิดกระทำผิด เจ้าพนักงาน
คัดการกรณียกิจหน้าทจับของหน้าทจับเป็นคน โดยเห็นคนค่าว่า “ข้า-
ราชการ” จึงมีความหมายแตกต่างจาก “เจ้าพนักงาน” กล่าว
คือ ข้าราชการนั้นได้แก่บุคคลที่ได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณ
ประเภทเงินเดือนคือจะเป็นข้าราชการหรือไม่ต้องพิจารณาจาก
แง่ที่ว่า ได้รับเงินจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนหรือไม่
แต่ผู้ใดจะเป็นเจ้าพนักงานหรือไม่นั้น เราดูที่การปฏิบัติการ คือ
การปฏิบัติการนั้นๆ เขาได้ขณะเป็น “ราชการ” ตามที่กล่าวมา
แล้วหรือไม่ ส่วนบุคคลนั้นจะได้รับเงินเดือนจากงบประมาณ
ประเภทเงินเดือนหรือไม่ ไม่สำคัญ บุคคลใดได้รับแต่งตั้งให้
ปฏิบัติราชการ บุคคลนั้นยอมเป็นเจ้าพนักงาน แม้จะไม่ได้รับ
ประโยชน์ตอบแทนจากราชการแต่อย่างใดเลย อนึ่งไม่ใช่ถ้า
เราแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานแล้ว เราจะผิดเสมอไปจะ
ต้องปรากฏด้วยว่า เจ้าพนักงานที่เราแจ้งความเท็จนั้นต้องเป็น
เจ้าพนักงานที่มอบอำนาจหน้าที่รับแจ้งความนั้นด้วย เช่น เราไปแจ้ง
ความเรื่องของหายต่อเจ้าพนักงานคัดการกรณียกิจ แม้จะเป็นความ
เท็จ เราก็ห้ามความผิดไม่ เพราะเจ้าพนักงานคัดการกรณียกิจ
อำนาจหน้าที่รับแจ้งความในเรื่องของหายไม่ แต่ถ้าเราไปแจ้ง
ความต่อเจ้าพนักงานตำรวจ โดยของ ๆ เราไม่ได้หายจริง

เราย่อมมีผิดฐานแจ้งความเท็จ เพราะเจ้าพนักงานตำรวจมีหน้าที่
 อบรมแจ้งความเรื่องของหาย

เกณฑ์ข้อ ๓ ทว่าการแจ้งความนั้นอาจทำให้ผู้อื่นหรือ

สาธารณชนเสียหายได้ นั้น แสดงว่ากฎหมายลักษณะอาญาไม่
 ประสงค์จะเอาโทษกับการแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน ในเมื่อ
 เป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่มีความสำคัญอย่างใด อย่างพนักงาน
 สอบสวนเรียกหญิงคนหนึ่งมาเป็นพยาน ถ้าหญิงนั้นกล่าวเท็จ
 ในเรื่องอายุ เพราะไม่อยากจะแสดงว่าตนเป็นคนอายุมาก การ
 แจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานนั้น ก็ไม่มีความผิด เพราะเหตุ
 ว่าการที่หญิงนั้นมีอายุน้อยหรือมาก ไม่อาจทำให้ผู้อื่นหรือ
 สาธารณชนเสียหายอย่างใด ความสำคัญอยู่ที่ว่าหญิงที่มาให้
 การในชั้นสอบสวนนั้น ได้ให้การจริงหรือไม่เท่านั้น แต่อาจมี
 กรณีที่การแจ้งความเท็จเกี่ยวกับอายุเป็นข้อความที่อาจทำให้ผู้
 อื่นหรือสาธารณชนเสียหายได้ เช่นในข้อที่กล่าวพยานที่มาให้การ
 ชั้นสอบสวน สามารถรู้เหตุการณ์ในสมัยก่อน ๆ ได้หรือไม่
 อายุย่อมเป็นสิ่งสำคัญ เพราะถ้าพยานอายุน้อย พยานก็อาจเกิด
 มาไม่ทันเห็นเหตุการณ์ ถ้าพยานมีอายุมากก็อาจสามารถเห็นเหตุ
 การณ์ได้ ดั่งนี้เป็นคน นอกจากนั้นอายุย่อมเป็นสิ่งสำคัญเกี่ยวกับ

เกณฑ์ของความผิดฐานแจ้งความเท็จ

บัญญัติว่าบุคคลบรรลุนิติภาวะหรือไม่ ในกรณีตามตัวอย่างที่กล่าวมานั้น ถ้าได้มีการแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานเกี่ยวกับอายุ กตองถอวการแจ้งความนั้นอาจเสียหายแก่ผู้อื่นหรือเจ้าพนักงานได้

ในบัญญัติว่าการแจ้งความนั้น อาจเสียหายแก่ผู้อื่นหรือสาธารณชนหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป โดยต้องสัมพันธ์ว่าถ้าเจ้าพนักงานเชื่อวาขอความที่นำมาแจ้งนั้นเป็นความจริง เจ้าพนักงานจะดำเนินการหรือไม่ดำเนินการอย่างไรหรือไม่ อันมีผลทำให้บุคคลอื่นหรือสาธารณชนเสียหายหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ก. โกรธ ข. จึงไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจว่า ข. รำรวยผิดปกติ คงจะหากินในทางรับของโจร ควรจะสืบสวนถึงประวัติของ ข. เช่นนี้ การแจ้งความของ ก. ย่อมอาจทำให้ ข. เสียหายได้ เพราะ ข. จะต้องถูกเจ้าพนักงานเรียกตัวไปสืบสวนหรือสอบสวน ส่วนการแจ้งความที่อาจทำให้สาธารณชนเสียหายนั้น หมายความว่าถึงเสียหายแก่ประโยชน์ของส่วนรวมหรือเสียหายแก่ทางราชการ เช่นการแจ้งความเท็จทำให้ทางราชการต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการดำเนิน การหรือต้องเสียเวลาหรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ตัวอย่างเช่น ก. ยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาจากตำรวจ โดยอ้างว่าทรัพย์สิน ถ้า ก. ไม่มีทรัพย์สินจริงๆ เช่น ก. แสดงว่าตนมทคน แต่

เกณฑ์ของความผิดฐานแจ้งความเท็จ

ความจริงที่คนนั้นเป็นของผู้อื่น ก. กัมมัตฐานแจ้งความเท็จ เพราะถ้าเจ้าพนักงาน ตำรวจหลงเชื่อก็คงจะให้ประกันแก่ผู้ต้องหา ซึ่งเมื่อมีการให้ประกันตัวผู้ต้องหาไปโดยไม่ผิดกฎประกันอันแท้จริงเช่นนั้น ย่อมอาจทำให้ข้าราชการชนเลี้ยหาย เพราะนายประกันอาจไม่ระมัดระวังตัวผู้ต้องหา และผู้ต้องหาอาจหลบหนีไป ทำให้อาจไม่ได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ

คำว่า "อาจเลี้ยหายแก่ผู้อื่นหรือข้าราชการชน" นั้น แสดงว่าความเลี้ยหายไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นจริง ๆ ก็ได้ ถ้าหากการกระทำนั้นตามความริ่ความชำนาญของมนุษย์อาจเกิดความเลี้ยหายชนแก่บุคคลผู้หนึ่งผู้ใดหรือแก่ข้าราชการชน ก็เป็นความผิด นอกจากนั้นความเลี้ยหายนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นความเลี้ยหายในทางทรัพย์สิน อาจเป็นความเลี้ยหายในทางอื่น ๆ เช่นเลี้ยหายแก่เกียรติยศชื่อเสียงก็ได้

เกณฑ์ข้อ ๔ ที่ว่าผู้กระทำจะต้องได้กระทำไปโดย

เจตนา นั้นเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมายลักษณะอาญา ทว่า ต่อเมื่อบุคคลกระทำโดยเจตนาจึงเป็นความผิด คือบุคคลต้องได้กระทำโดยตั้งใจ และประสงค์ต่อผลหรือกระทำโดยตั้งใจและอาจแต่เห็นผลแห่งการกระทำนั้นได้ สำหรับความผิดฐานแจ้งความเท็จนั้น มีข้อที่ควรตั้งเกตุว่าผู้กระทำ

เกณฑ์ของความผิดฐานแจ้งความเท็จ

จะต้อทราบดีด้วยว่า ข้อความที่แจ้งนั้นเป็นความเท็จ ถ้าผู้
 กระทำเชื่อโดยสุจริตใจว่าเป็นความจริง ผู้กระทำความผิด
 ไม่ เช่น ก. เชื่อว่า ข. เป็นคนร้ายตกทรัพย์สินของตนจริง ก. ก็
 นำความไปแจ้งต่อตำรวจได้โดยไม่มีผิด ก. ถ้าว่าคือแม่ ก.
 จะจำหน่ายผิดไป คือเห็นคนอื่น ซึ่ง ก. เข้าใจว่าเป็น ข. ก. ก็
 ไม่ผิดฐานแจ้งความเท็จ เพราะ ก. เข้าใจข้อเท็จจริงผิดไป ก.
 จึงไม่ได้มีเจตนาที่จะแจ้งความเท็จ ในทางที่กตัญญู ผู้ใดแจ้ง
 ความต่อเจ้าพนักงานโดยคิดว่า ข้อความที่แจ้งนั้นเป็นความเท็จ
 เผอิญข้อความที่แจ้งนั้นตรงกับความจริง ผู้กระทำความ
 ผิดไม่ เพราะที่จะเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จได้นั้น ข้อ
 ความที่แจ้งนั้นในตัวของมันเองต้องเป็นความเท็จ

อนึ่ง การแจ้งความเท็จน ถ้าข้อความที่แจ้งเกี่ยวกับการ
 กระทำผิดอาญา กฎหมายเอาโทษตั้งช้น คือวางโทษจำคุกไม่
 เกินสองปี และปรับไม่เกินพันบาท.

ตอนที่ ๔๐

(วันศุกร์ที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๕๖)

ท่านผู้ฟังที่เคารพ

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะได้กล่าวถึงความผิดโดยทางวาจาต่อจากที่
 ได้กล่าวมาแล้วในตอนก่อน ข้าพเจ้าใคร่ขอให้ท่านผู้ฟังได้โปรด

เกณฑ์ของความผิดฐานแจ้งความเท็จ

ทำความเข้าใจว่า กรรมกรด่าซาทางเนติกรรมได้ผิดตั้งแต่ยื่น
 ก็นมาบรรยายกฎหมาย. บทความเป็นของกรรมกรผู้ใด
 กรรมกรผู้หนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ อย่างบทความกฎหมายอาญา
 สำหรับประชาชน ข้าพเจ้าผู้เดียวเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนบท
 ต้นทนายระหว่างข้าพเจ้ากับเพื่อนกรรมกรด่าซาทางเนติกรรมนั้น
 เราทั้งสองท่านเป็นผู้รับผิดชอบ ทั้งนี้เพราะเมื่อคณะกรรมการ
 กรรมกรด่าซาทางเนติกรรมได้มอบหมายมาให้ กฎหมายลักษณะนั้น
 ลักษณะนั้นเป็นหน้าที่ของกรรมกรด่าซา ทางเนติกรรม ผู้ใดแต่
 กรรมกรผู้หนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการด่าซาทางเนติ
 กรรมกรไม่เคยมาประชุมกันตรวจบทความต้นทนายของกันและกัน
 ได้ ทั้งข้าพเจ้าก็ตามเช่นเพราะข้าพเจ้าได้รับจดหมายเกี่ยวกับ
 กับกฎหมายบางลักษณะที่ไม่อยู่ในเรื่องที่ข้าพเจ้าจะนำมากล่าว
 อธิบายได้ เช่นถามข้าพเจ้ามาถึงเรื่องกฎหมายแพ่ง ซึ่งคณะ
 กรรมการด่าซาทางเนติกรรมมอบให้เป็น หน้าที่ ของ กรรมกร
 อื่นอยู่แล้ว สำหรับข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าพร้อมที่จะแก้ไขข้อข้องใจ
 ของท่านผู้ฟังที่สนใจใน เรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทความ กฎหมายอาญา
 สำหรับประชาชน และบทต้นทนายของข้าพเจ้าเป็นเฉพาะบุคคล
 เสมอ ขอได้โปรดติดต่อกับข้าพเจ้าโดยทางจดหมาย ณ ตำแหน่ง
 งานแนะนำทางกฎหมายและประนอมข้อพิพาท ที่อาคาร ๘ ถนน
 ราชดำเนินกลาง

เกณฑ์ของความผิดฐานแจ้งความเท็จ

ในคราวที่แล้วมา ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความผิดโดยทาง
วาจาความผิดหนึ่ง คือความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน
ก่อนที่ข้าพเจ้าจะได้ผ่านเรื่องนไป ข้าพเจ้าขอกล่าวสรุป
ออกครึ่งหนึ่ง เพื่อเตือนความทรงจำของท่านผู้ฟังดังต่อไปนี้ คือ
ที่จะเป็นความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานนั้น จะต้อง
ปรากฏว่า

๑. ต้องมีการแจ้งความเท็จ ซึ่งหมายความถึงการ

บอกเล่าข้อความที่ไม่ตรงกับความจริง และข้อความที่จะเป็นเท็จ
ใดนั้น ต้องเป็นข้อความในอดีตหรือปัจจุบัน ข้อความใน
อนาคตไม่สามารถจะเป็นเท็จได้ เพราะเป็นแต่การคาดคะเนหรือ
ทำนาย อย่างไรก็ตามข้อความในอนาคตอาจเป็นเท็จได้เหมือนกัน
ถ้าในเวลาเดียวกันข้อความนั้นแสดงให้เห็นข้อความในปัจจุบัน
ซึ่งเป็นเท็จ เช่น นาย ก. มาแจ้งต่อพนักงานว่า พรุ่งนี้ นาย ข.
จะทำการร้ายนาย ก. แม้การทำร้ายในอนาคตจะเป็นข้อความใน
อนาคต แต่ยกยอแสดงว่าในปัจจุบัน นาย ข. ก้มเจตนา
ที่จะทำการร้ายนาย ก. อยู่แล้ว การที่นาย ข. จะกระทำการร้ายนาย ก.
พรุ่งนี้ จึงเป็นแต่กำหนดเวลาตั้งมือ ถ้านาย ข. ไม่ได้มีเจตนา
ที่จะทำการร้ายนาย ก. แต่อย่างใดเลย การที่นาย ก. กล่าวเช่นนั้น
จึงเป็นแจ้งความเท็จ อนึ่งคำว่า “แจ้งความ” นี้ไม่มีความ

หมายอย่างที่เขาใจกันในภาษาดำเนิน ก่ดาวคือแม่ผู้ก่ดาวจะ
ต้องถกบังคับให้ก่ดาว เช่นถกพนักงานสอบสวนเรียกไปให้การ
เป็นพยานทง ๆ ที่เขาตรวจเองก็ไม่ได้สมัครใจ ก็ต้องถกว่าเป็นการ
แจ้งความเท็จจงกั้น

๒. ต้องเป็นการแจ้งต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งหมายความว่า

ถึงแจ้งต่อบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ ไม่ว่าจะ
ประจำหรือครั้งคราว อนึ่งความสำคัญอยู่ที่การปฏิบัติราชการ
ของเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งความด้วย เช่นถ้าไปแจ้งต่อเจ้าพนักงาน
งานรงวดทตคนหาของหาย ย่อมไม่ถือว่าเป็นการแจ้งความต่อเจ้า
พนักงาน เพราะเจ้าพนักงานรงวดทตคนหาอำนาจหน้าที่ปฏิบัติ
ราชการในการรับแจ้งความเรื่องของหายไม่ แต่ถาบุคคลนั้นมา
แจ้งความเรื่องของหายต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ก็ถือว่าเป็นการ
แจ้งความต่อเจ้าพนักงาน เพราะเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจ
หน้าที่ปฏิบัติราชการในการรับแจ้งความเรื่องของหาย

๓. ข้อความที่เจนนอาจทำให้ผู้อื่นหรือสาธารณชน

เสียหายได้ ซึ่งหมายความว่าถึงเสียหายในทางทรัพย์สินหรือเสีย
หายในเรื่องอื่น ๆ เช่นเสียหายต่อเกียรติยศชื่อเสียงด้วย ทงน
เพราะแม้จะแจ้งความเท็จแต่ถ้าไม่อาจเกิดเสียหายได้ ก็ไม่
ควรเอาผิด

๔. ผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนา ซึ่งเป็นหลัก

ทั่วไปของกฎหมายลักษณะอาญาที่ว่า บุคคลต้องได้กระทำโดยเจตนา จึงจะเป็นความผิด

เมื่อเขาเกณฑ์ผู้ประกรดังกล่าวมาข้างบน ผู้กระทำได้มีความผิดฐานแจ้งความเท็จ อนึ่งถ้าข้อความเท็จที่แจ้งต่อเจ้าพนักงานนั้น เกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา ผู้กระทำผิดก็ต้องรับโทษถึงชน ก่อนที่ข้าพเจ้าจะผ่านเรื่องแจ้งความเท็จไป ข้าพเจ้าขอกล่าวด้วยว่า วัฒนธรรมทางเนติกรรมได้เรียกร้องให้บุคคลทุกคนร่วมมือกับเจ้าพนักงาน คือถ้าทราบข้อความอย่างใดที่จะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการ เช่นทราบเรื่องการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์สมควรจะนำมาแจ้งแก่เจ้าพนักงาน โดยใจสมัคร เพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษเป็นต้น ขออย่าได้คิดว่าไม่ใช่กิจการของคน ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย บ้านเมืองเป็นของเราทุกคน ฉะนั้นถ้าเราช่วยราชการก็เท่ากับเราช่วยตัวของเราเอง และทำให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วย ฉะนั้นขอให้ร่วมมือกันแจ้งข่าวคราวที่เป็นประโยชน์ต่อเจ้าพนักงาน แต่ขอความที่นำมาแจ้งนั้น จะต้องตรงกับความจริงด้วย สำหรับฉันทข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงความผิดฐานเบี่ยงเบนความเท็จต่อไป เมื่อพูดถึงความผิดฐานเบี่ยงเบนความเท็จ คำว่า “เบี่ยง

ความ”นี้ ท่านผู้พิงยอมทราบได้ทันทีว่าเป็นการกล่าวข้อความต่อศาล แต่การกล่าวข้อความเท็จต่อศาล หาเป็นผิดฐานเบิกความเท็จต่อศาลเสมอไปไม่ บางกรณีก็เป็นผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน เช่นกรณีทนายประกันมาขอประกันจำเลยต่อศาล โดยกล่าวเท็จถึงหลักประกันเป็นต้น ในบางกรณีการกล่าวเท็จต่อศาลก็ไม่ใช่ผิดฐานเบิกความเท็จเลย ที่จะผิดฐานเบิกความเท็จนั้นจะต้องปรากฏ

๑. ได้สาบานหรือปฏิญาณตัวที่จะให้ถ้อยคำ
  ๒. เขาความหรือยอมว่าเป็นเท็จมาเบิกต่อศาล
  ๓. ในการพิจารณาคดีใด ๆ
  ๔. ข้อความที่เบิกนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี
  ๕. ผู้กระทำต้องได้กระทำโดยเจตนา
- ดังจะได้อธิบายต่อไปตามลำดับ

เกณฑ์ในข้อ ๑ ทว่าผู้กระทำจะต้องได้สาบานหรือปฏิ

ญาณตัวแล้ว หมายความว่าในการที่กฎหมายลักษณะอาญาจะเอาโทษฐานเบิกความเท็จ จะต้องมุ่งพิช คือให้สาบานหรือปฏิญาณตนเสียก่อน เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจว่า บุคคลจะถือว่าถ้อยคำที่เบิกต่อศาลนั้นเป็นถ้อยคำสำคัญ คำว่า “สาบาน” ในที่นี้หมายความว่า การกล่าวคำรับรองว่าจะกล่าวแต่ความ

สำคัญจริง จะไม่กล่าวถ้อยคำใด ๆ ที่ไม่ใช่ความสำคัญความจริง มิฉะนั้นผู้กล่าวขัดแย้งตนเอง เช่นแย้งว่า ถ้าคนไม่กล่าวความจริงให้ได้รับอันตรายต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนคำว่า “ปฏิญาณ” นั้นได้แก่ผู้กล่าวให้คำมั่นว่าจะกล่าวแต่ความจริงสำคัญความจริง โดยไม่มีการแข่งตัวเองอย่างคำสาบาน ส่วนกรณีใดพยานควรจะต้องสาบาน กรณีใดพยานควรจะต้องปฏิญาณนั้นอยู่ในดุลพินิจของศาล เช่นถ้าเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ศาลอาจให้ปฏิญาณแทนสาบาน เพราะถือว่าเป็นพหุโทษเพียงพอจะทำให้พยานเบิกความจริง เป็นต้น

เกณฑ์ข้อ ๒ ที่ว่าจะต้องเอาข้อความที่รู้อยู่ว่าเป็นเท็จ

มาเบิกต่อศาลนั้น หมายความว่า ข้อความที่นำมาเบิกนั้นในตัวของมันเอง ก็ต้องเป็นความเท็จประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง ผู้กระทำกรอญแตรว่า ข้อความนั้นเป็นเท็จ เช่นภายหลังที่ได้สาบานตัวแล้ว นาย ก. ได้มาเบิกความต่อศาลว่า เห็นนาย ข. ดงชื่อในหนังสือสัญญาเงิน ทง ๆ ที่ขณะทำสัญญา นาย ก. ไม่ได้ยู่ด้วยเลย นาย ก. ย่อมเบิกความเท็จต่อศาล เพราะความจริงนาย ก. มิได้เห็น นาย ข. ดงชื่อในหนังสือสัญญา และนาย ก. รู้ว่าการที่ตนเบิกความว่าตนเห็นนาย ข. ดงชื่อในหนังสือสัญญาก็นั้นเป็นความเท็จ อนึ่งข้อความเท็จนั้น

เกณฑ์ของความผิดฐานเบิกความเท็จ

ไปหรือน้อยไปกว่าที่เป็นจริงก็ได้ อันอาจทำให้เสียความยุติธรรมได้ ส่วนการกล่าวเท็จต่อศาลนอกการพิจารณาของศาล เช่นการ แต้ดงหลกัประกันเท็จใน การขอประกันตัวจำเลยหาทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมไม่ ในกรณีเช่นว่าน ผู้พิพากษายอมมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานแทนน ณะนั้นกฎหมายจึงเอาผิดเพียงฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน

เกณฑ์ข้อ ๔ ทว่า ข้อความที่เบิกต้องเป็นข้อสำคัญ

ในคดี นั้นแต่ดงว่าการเบิกความเท็จต่อศาล แม้จะได้สำบาดหรือปฏิญาณตนแล้ว ก็ไม่เป็นผิดเสมอไป กล่าวคือข้อความเท็จนั้นจะต้องเป็นข้อสำคัญในคดี คือเป็นข้อที่เกี่ยวกับประเด็นที่ทวมเถียงกัน ซึ่งอาจเป็นข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงอันจะทำให้แพชนะคดีโดยตรง หรือเป็นข้อความที่อนุมาณให้เห็นข้อเท็จจริงอันจะทำให้แพชนะคดีออกชนหนึ่ง (ซึ่งเรียกกันว่าพยานประพฤติเหตุแวดต้อมกรณี) ได้ เช่นในคดีทพนกงานอัยการฟ้อง ข. หาว่าฆ่าคนตาย ก. ได้มาเบิกความต่อศาลว่า ก. เดินออกจากบ้านเพื่อจะไปดูภาพยนตร์ ระหว่างทาง ก. เห็น ข. แทง ค. ตาย แม้ความจริง ก. จะไม่ได้เดินไปดูภาพยนตร์เลย ก. ต้องการเดินไปเดินการพนัน ก. ไม่มีผิด เพราะความเท็จที่การเบิกความเป็นแต่่มเหตุช้กจุงใจให้ ก. ออกจากบ้าน ซึ่งมดเหตุช้กจุงใจทำให้ ก. ออกจากบ้านนั้น ไม่ใช่ข้อสำคัญในคดี

เกณฑ์ของความผิดฐานเบิกความเท็จ

ข้อสำคัญในคดีในเรื่องนี้คือ ก. เห็น ข. แทง ค. ตายจริงหรือไม่ ตามที่กล่าวมานี้แสดงว่าเมื่อใดจะถือว่าเป็นข้อสำคัญในคดีนั้น จะต้องพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป และศาลยุติธรรมเป็นผู้ชี้ขาดในที่สุด ฉะนั้นเพื่อให้เป็นการเดียวกัน เวลาที่ท่านเบิกความต่อศาล ท่านควรจะกล่าวความจริงในทุกแง่ทุกมุม เพราะข้อความใดที่เมื่อให้การไปแล้ว จะปรักปรำตัวท่านเอง ท่านก็อาจขอร้องต่อศาลขอ ขอไม่ต้องให้การได้อีกแล้ว ท่านไม่ควรจะวินิจฉัยเสียเองว่า ข้อความที่เบิกตอนใดไม่ใช่ข้อสำคัญในคดี และเบิกความเท็จในตอนนั้น เพราะถ้าเมื่อพิจารณาคดีเห็นว่า เป็นสำคัญในคดี ท่านก็ต้องรับโทษฐานเบิกความผิดซึ่งเป็นความผิดที่โทษหนัก

เกณฑ์ข้อ ๕ ทว่า ผู้กระทำจะต้องได้เบิกความเท็จ

โดยเจตนา นั้น เป็นเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมายลักษณะอาญา เช่นถ้าพยานเบิกความพลั้งพลาดไปโดยไม่ได้เจตนา พยานห้ามความผิดไม่ หนึ่ง “เจตนา” เบิกความเท็จ จะมีได้ก็ต่อเมื่อพยานได้เบิกความ โดยรู้ว่าข้อความที่เบิก ไม่ ตรง กับ ความ จริง ดังได้กล่าวมาแต่ข้างต้น

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะจบบทความเรื่อง ความผิด ฐานเบิกความเท็จนี้ ข้าพเจ้าใคร่จะขอกล่าว ว่า ขอให้ท่านทั้งหลายถือว่าการ

ไม่ควรหลีกเลี่ยงการเป็นพยานต่อศาล

๘๕

มาเบิกความเป็นพยานต่อศาลตนเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี ซึ่งเรา
ทุกคนจะต้องช่วยกันเพื่อผดุงความยุติธรรม ทุกคนควรจะเต็ม
ใจไปเบิกความต่อศาล ขออย่าได้พยายามหลีกเลี่ยง และต้องเบิก
ความเท่าที่เป็นจริงด้วย ถ้าทุกคนหลีกเลี่ยงการเป็นพยานต่อศาล
ถึงจะรักให้กรงจำไม่ จำได้ก็จำไม่ได้ การกระทำดังกล่าว
จะทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมเป็นอันมาก และถ้าท่านเอง
เป็นความเสียหายหนึ่ง ท่านเองก็จะรู้สึกว่าการหลีกเลี่ยงของ
พยานดังกล่าวนั้น ไม่เป็นการสมควรอย่างยิ่ง จึงอยู่การ
เบิกความต่อศาลอาจทำให้ท่านต้องเสียภาระหรือขาดรายได้
ไปบ้าง แต่ขอให้ท่านระลึกว่าเป็นการเสียสละที่จำเป็นและ
สมควร ในอีกด้านหนึ่งผู้ทรมานทนายชกถามพยานก็ไม่ควรจะดู
หรือขู่เข็ญพยานโดยไม่จำเป็น เพราะพยานเป็นผู้ที่เสียสละเวลา
และอาจพามาช่วยผดุงความยุติธรรมไว้ ถ้าประชาชนที่มาเป็น
พยานรู้สึกว่าเขาได้รับการ ปฏิบัติ ด้วย ความกรุณา ปรานี และ
เห็นอกเห็นใจ ประชาชนก็มักจะใจรวมมือมาเบิกความเป็นพยาน
ต่อ ศาลยิ่งขึ้น

ตอนที่ ๔๑

(วันศุกร์ที่ ๒๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๖)

ในตอนที่แล้วมา ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความผิดฐานเบิก
ความเท็จ ซึ่งเป็นความผิดที่กระทำโดยทางวาจาประเภทหนึ่ง

ความผิดฐานเบิกความเท็จมีโทษสูง

ความผิดคนเกิดชนบ่อยเหมือนกัน บางคนถูกเขาอ้อนวอนให้มา
 เป็นพยาน ก็เลยเขาไม่ได้ แดวกเบิกความชว่ยเหลือเขาโดยเขา
 ความเท็จมาเบิกคือคำต หาได้คิดไม่ว่าความผิดฐานเบิกความ
 เท็จนั้นเป็นความผิดที่กฎหมายเขาโทษไว้สูง กต่างคือมีโทษ
 จำคุกชนตาหกเดือน ซึ่งหมายความว่าโดยปกติคำตจะตงให้ตำ
 กว่าหกเดือนไม่ได้ ส่วนโทษชนตงนั้นถ้าเป็นการเบิกความเท็จ
 ในคดีอาญามีโทษจำคุกถึงเจ็ดปี ถ้าเป็นการเบิกความเท็จในคดี
 แพ่งมีโทษจำคุกถึงห้าปี แดงเหตุผลที่กฎหมายตักษณะอาญา
 เขาโทษสูงตงกต่าง ก็เป็นทเห็นได้ในตัวเอง กต่างคือ ผู้
 พินักษาไม่ใช่เป็นผเห็นเหตุการณด้วยตนเอง การพินักษา
 ของคำตจิงชนบ่ยทคพยาน ฉะนนั้น ถ้าพยานเบิกความเท็จแดวก
 อาจทำให้คำตหลงเชื่อ แดวกตตงันคตผิดไปจากความจริงได้
 ซึ่งการที่คำตอาจตตงันคตผิดพลาดไปจากความจริงน กฎหมาย
 ตักษณะอาญาก็ได้ยอมรับไว้โดยชตแจ่ง กต่างคือ ถ้าการเบิก
 ความเท็จนตงกับทำให้บุคคลทมิใดกระทำผิด ตองรับโทษ ผู้
 เบิกความเท็จกตองรับโทษหนักชนอก แดงถ้าตงกับผที่ไม่ได้กระ
 ทำความผิดตองถกรับโทษประหารชว่ต กฎหมายตักษณะอาญา
 ก็เขาโทษสูงมากทเดียว คือจำคุกตงแแต่สิบชนไปจนถึงตลต
 ชว่ต ฉะนนั้นผู้ที่จะมาเบิกความตอคำตจิงตองระว่งทจะไม่ให้เบิก

เบิกความเท็จทำให้เขารับโทษมีโทษหนักมาก

ความเท็จ เพราะอาจได้รับโทษหนักมาก หรือหนักน้อยแต่
แต่ผลของการเบิกความเท็จของคนที่จะมียศต่อกันนั้น ๆ เพียงใด
คือถาดถึงกับทำให้บุคคลทหาความผิด มิได้ต้อง รับโทษ ถึง จำคุก
หรือโทษประหารชีวิต ผู้เบิกความเท็จก็ต้องรับโทษหนักดัง
กล่าวแล้ว

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอ یادด้วยว่า อย่าเข้าใจว่าเฉพาะการ
เบิกความเท็จในคดีอาญาจึงจะเป็นความผิด แม้จะเป็นการเบิก
ความเท็จในคดีแพ่งก็เป็นผิดเหมือนกัน เป็นแต่การเบิกความ
เท็จในคดีอาญามีโทษหนักกว่าคดีแพ่งเท่านั้น คือคดีแพ่งมีโทษ
จนถึง ๕ ปี คดีอาญามีโทษจนถึง ๗ ปี ส่วนกำหนดโทษ
ตามนัยเท่ากัน คือจำคุกไม่ต่ำกว่าหกเดือน การที่กฎหมาย
ลักษณะอาญาเอาโทษการเบิกความเท็จในคดีอาญาสูงกว่าการ
เบิกความเท็จในคดีแพ่งนั้นเห็นได้ในตัวเอง เพราะการเบิกความ
เท็จในคดีอาญานั้น อาจทำให้ผู้ที่มิได้กระทำผิดเลย ต้องรับ
โทษอาญา หรืออาจทำให้ผู้กระทำผิดกลับไม่ต้องรับโทษอาญา
ส่วนคดีแพ่งเป็นการพิพาท ระหว่าง เอกชน ต่อ เอกชน ในเรื่อง
เกี่ยวกับทรัพย์สินหรือฐานะส่วนตัว กฎหมายจึงเอาโทษน้อย
น้อย แต่ก็ยังมีโทษสูงอยู่

เมื่อความผิดฐานเบิกความเท็จ เป็น ความ ผิด ที่ จำคุก ดัง

กล่าวแล้ว ก่อนจะผ่านความผิดฐานเบิกความเท็จไป ขอสรุป
อีกคร้งหนึ่งดังต่อไปนี้

ที่จะเป็นความผิดฐานเบิกความเท็จจะต้องปรากฏว่า

(๑) ได้มีการสาบานหรือปฏิญาณตนแล้วว่า จะเบิก

ความสัตย์จริง ซึ่งเป็นเสมือนแบบพิธีที่เคยมา จะต้องเบิก
ความเท็จต่อกัน มิฉะนั้นจะมีความผิด แบบพิธีคือการสาบาน
หรือปฏิญาณตนนั้นสำคัญมาก ถ้าคัดค้านให้พ้นสาบาน หรือ
ปฏิญาณตนก็ได้ หรือตามกฎหมายพยานไม่ต้องสาบานหรือปฏิ
ญาณตน เช่นเป็นพระภิกษุก็ได้ แม้พยานจะเบิกความเท็จ
พยานก็ห้ามความผิดไม่

(๒) ต้องเอาความที่อยู่ว่าเป็นความเท็จมาเบิก ซึ่ง

หมายความว่า ข้อความที่เบิกในตัวของมันเองก็เป็นความเท็จ
คือไม่ตรงกับความจริง และผู้เบิกความเองก็ต้องรู้ว่าข้อความ
ที่เบกนั้นเป็นข้อความเท็จ

(๓) ต้องเป็นการเบิกความในการพิจารณาคดีใด ๆ

ซึ่งหมายความว่า ถ้าไม่ใช่เป็นการเบิกความเท็จในการพิจารณา
คดี ก็หาเป็นความผิดฐานเบิกความเท็จไม่ เช่นผู้ทนายของ
ขอประกันตัวจำเลยต่อกัน กล่าวถึงเหตุการณ์ที่เป็นเท็จ เช่น
ความจริงที่ตนเป็นของคนอื่น เอมมาแอบอ้างว่าเป็นของตนเอง

สรุปเกณฑ์ความผิดฐานเบิกความเท็จ

ผู้กระทำความผิดฐานเบิกความเท็จไม่ เพราะแม้ข้อความนั้นจะเป็นเท็จ แต่ไม่ใช่เป็นการเบิกความในการพิจารณาคดีตามตัวอย่างเรื่องการยื่นคำร้องขอประกันด้วยเหตุทรมานเป็นเท็จดังกล่าวนั้น ผู้กระทำความผิดฐานแจ้งความเท็จเท่านั้น ซึ่งมีโทษเบาว่าการเบิกความเท็จในการพิจารณาคดี เป็น อันมาก การที่กฎหมายเอาโทษฐานเบิก ความเท็จ ต่อ เมื่อ เป็นการ เบิกความเท็จในการพิจารณาคดี ก็เพราะอาจทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมได้มาก ส่วนการกล่าวเท็จต่อศาลนอกการพิจารณาคดีนั้น แม้อาจทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมไปบ้างก็ไม่มากมาย

(๕) ข้อความ ที่นำมาเบิกความเท็จ นั้นข้อ สำคัญใน

คดีด้วย ทกกฎหมายลักษณะอาญาจำกัดลงไปว่า ต่อเมื่อเป็นข้อสำคัญในคดี จึงเอาเป็นผิดนั้น เขาหักทจากกฎหมายไม่คำนึงเรื่องการเบิกความผิดพลาดจากความจริงเด็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ดี โดยที่เป็นการยากที่บุคคลธรรมดาจะวินิจฉัยว่า ข้อความใดเป็นข้อสำคัญในคดี ฉะนั้นอย่าเบิกความเท็จต่อศาลเสียเด็ดขาด เพราะข้อความเท็จที่ผู้เบิกเองเห็นว่าไม่สำคัญในคดีนั้น ถ้าเผชิญศาลเห็นว่าข้อความเท็จที่เบิกความนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี ผู้เบิกความก็จะต้องรับโทษ

(๕) ผู้กระทำต้องเบิกความเท็จโดยเจตนา ข้อ

๕๗ เป็นเหตุท่วไปของกฎหมายลักษณะอาญา ที่จะเอาผิดต่อเมื่อผู้กระทำมีเจตนาที่จะกระทำ คอทง ๆ ทั่วว่าเป็น ข้อความเท็จ แดวยงมำใจเบิกความต่อศาลดวยข้อความเท็จนั้น การเบิกความพดงพดาดไปโดยไม่เจตนาหาเป็นความผิดไม่ ข้อนี้แสดงว่าการเบิกความเป็นพยานต่อศาลไม่ใช่ภาระที่ยากลำบากอย่างใด พยานรู้เห็นอย่างไรก็เบิกความต่อศาลไปอย่างนั้น อย่าไปบีบคั้นไปแต่งไปเสริมต่อหรือบิดเบือนความจริง อะไรที่ไม่รู้เห็นก็เบิกความตามตรงว่าไม่รู้เห็น อะไรที่จำไม่ได้ก็เบิกความไปตามลำดับจริงว่าจำไม่ได้ ฉะนั้น ข้อได้โปรดระดึกว่าการมาเบิกความเป็นพยานต่อศาล เป็นหน้าที่ของพลเมืองดทจะชวยผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรม

บัญญัติว่าถ้าท่านเผชิญพดงพดาดไป โดยได้เบิกความเท็จต่อศาลดวยข้อความอันเป็นข้อสำคัญในคดี ในการพิจารณา คดี ท่านจะทำอย่างไร ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วหลายครั้งว่า กฎหมายลักษณะอาญาได้สนับสนุนให้บุคคลที่ กระทำผิดไปแล้ว กลับใจบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะความผิดฐานเบิกความเท็จ กฎหมายลักษณะอาญาได้บัญญัติไว้ดังนี้

๑. ผู้เบิกความเท็จไปแล้วรู้สึกตัวผิด กลับให้การ

เบิกความเท็จแล้วกลับคำก่อนจบได้ยกเว้นโทษ ๕๕

ตามความสัตย์จริงก่อนจบคำให้การ กฎหมายยกโทษให้ทีเดียว คำว่า "ก่อนจบคำให้การ" นั้น หมายความว่าก่อนหน้าที่จะคดีให้พยานลงชื่อในคำให้การที่ศาลจัดไว้ ตัวอย่างเช่น ก. เบิกความต่อศาลประท้วงว่า ข. ว่า ได้เห็น ข.ฆ่า ค. ตาย แต่ก่อนที่ ก. จะลงชื่อในคำให้การ ก. เกิดกลัวผิดขึ้นมาจึงร้องต่อศาลขอเบิกความใหม่ตามความสัตย์จริงว่า ก. ไม่ได้เห็น ข.ฆ่า ค. ตาย ก. ไม่มีโทษ กฎหมายยกโทษให้ทีเดียว

๒. ถ้าเบิกความเท็จไปแล้ว ภายหลังมาขอถอนคำต่อศาลที่พยานได้เบิกความเท็จนั้น และกลับให้การตามความสัตย์จริงทันเวลา ก่อนศาลพิพากษาคดีที่ตนเบิกความเป็นพยาน และก่อนที่พยานเองจะถูกฟ้องฐานเบิกความเท็จ กฎหมายลักษณะอาญาตัดโทษให้กึ่งหนึ่ง เช่น ตามตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้นถ้า ก. รู้สึกตัวกลัวผิดเมื่อลงชื่อในคำให้การไปแล้ว และ ก. มาขอให้การต่อศาลตามความสัตย์จริงว่า ตนมิได้เห็น ข. ฆ่าคนตาย ถ้าการที่ ก. ขอให้การใหม่นอกหน้าศาลจะคดีกันคดีที่ ข. เป็นจำเลยและก่อนหน้า ก. เองจะถูกฟ้องฐานเบิกความเท็จ กฎหมายลักษณะอาญาก็ตัดโทษให้ ก. กึ่งหนึ่ง

ข้าพเจ้าขอจบความผิดฐานเบิกความเท็จเพียงเท่านี้ สำหรับงานข้าพเจ้าขอกล่าวถึงความผิดฐานร้องเรียนเท็จ หรือฟ้องเท็จกล่าวโทษผู้อื่นต่อไป

เกณฑ์ความผิดฐานร้องเรียนหรือฟ้องเท็จ

ที่จะเป็นผลฐานร้องเรียนเท็จหรือฟ้องเท็จ กล่าว โทษ ผู้ร้อง
จะต้องปรากฏ

๑ เอาความที่ร้องว่าเป็นเท็จ ไปร้องเรียนต่อเจ้าพนักงาน
หรือฟ้องต่อศาล

๒ กล่าวโทษโดยเจาะจงว่า บุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำ
ผิดอาญา

๓ ได้กระทำการดังกล่าวโดยเจตนา
ดังจะได้อธิบายต่อไปตามลำดับ

เกณฑ์ข้อ ๑. ทว่าผู้กระทำจะต้องเอาความที่ร้องว่า

เป็นเท็จไปร้องเรียนต่อเจ้าพนักงาน หรือฟ้อง ต่อ ศาล นั้น

แต่ตั้งว่าจะเป็นการร้องต่อเจ้าพนักงานหรือฟ้องต่อศาลว่าบุคคล
หนึ่งบุคคลใดกระทำผิดอาญากมผลเช่นเดียวกัน ขออำนาจกษ
ขอความทราบมากร้องเรียนต่อเจ้าพนักงาน หรือฟ้องต่อศาล
กล่าวโทษบุคคลอื่นว่ากระทำผิดอาญานั้น ในตัวของมันเองก็
เป็นความเท็จประการหนึ่ง และผู้กระทำเองก็ร้อยแต่ดวงว่า ขอ
ความนั้นเป็นขอความเท็จออกประการหนึ่ง ถ้าผู้กระทำเชอว่า
การทบทวนร้องเรียนหรือฟ้องต่อศาลนั้นเป็นความจริง เช่น ก. ถูก
ฉกรวดหมัดก ถ้า ก. จำคนทวงรว่าว่าเป็น ข. จึงนำความมา
ร้องเรียนต่อเจ้าพนักงานหรือฟ้องต่อศาลหาว่า ข. ฉกรวดทรพย

เกณฑ์ความผิดฐานฟ้องเท็จหรือร้องเรียนเท็จ

และปรากฏว่า ก. จำผิดไป ความจริงคนทวงราวทรัพย์เป็น ก. ไม่ใช่ ข. ก. ก็ห้ามความผิดไม่ เพราะผู้กระทำไม่รู้ว่าจะฟ้องผิดคนทวงราวทรัพย์หรือฟ้องต่อเจ้าพนักงานหรือฟ้องต่อศาลนั้นเป็นความเท็จ

เกณฑ์ข้อ ๒. ทว่า จะต้อง เป็นการ ร้องเรียนต่อเจ้า

พนักงานหรือฟ้องต่อศาลเจาะจงตัวบุคคลว่า กระทำความ

ผิดอาญานั้น หมายความว่า ถ้าเป็นการกล่าวหาต้อย ๆ ไม่เจาะจงผู้ใด ตัวอย่างเช่น ก. มาแจ้งต่อเจ้าพนักงานว่า ถูกฉ้อราวทรัพย์โดย ก. ไม่ได้ระบุว่าใครเป็นผู้ฉ้อราว เช่น ก. กล่าวว่าจำหน่าฉ้อราวไม่ได้ ก. ไม่มีความผิดฐานร้องเรียนหรือฟ้องเท็จ แต่ ก. มีผิดตามมาตราอื่น ทั้งนี้เพราะความผิดฐานร้องเรียนหรือฟ้องเท็จ กฎหมายเอาโทษหนัก เนื่องจากอาจทำให้บุคคลที่ถูกร้องเรียนหรือฟ้องเท็จว่าได้กระทำผิดอาญานั้นเสียหายไป เช่นอาจถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมมาสอบสวน หรือถูกศาลชำระระหว่างพิจารณาคดีนั้น

เกณฑ์ข้อ ๓. ทว่า ผู้กระทำจะต้องได้ร้องเรียนเท็จ

หรือฟ้องเท็จโดยเจตนา นั้นเป็นเหตุยกไปของกฎหมายลักษณะอาญาที่จะเอาผิดต่อเมื่อบุคคลกระทำโดยเจตนา ซึ่งใน

๘๘ สรุปเกณฑ์ความผิดฐานฟ้องหรือร้องเรียนเท็จ

เรื่องร้องเรียนเท็จหรือฟ้องเท็จกล่าวโทษผู้อื่น ผู้ร้องเรียนต่อเจ้าพนักงานหรือฟ้องต่อศาล จะมีเจตนาใดก็ตามเมื่อบุคคลนั้นทราบจำ ข้อความที่ตนนำไปร้องเรียนหรือฟ้องกล่าวโทษบุคคลอื่นไม่เป็นความจริง และแม้ทง ๆ ทรเช่นนั้น บุคคลนั้นยังไม่น่าใจที่จะร้องเรียนต่อเจ้าพนักงาน หรือฟ้องต่อศาลกล่าวโทษบุคคลอื่นว่ากระทำความผิดอาญาอีก

เมื่อผู้กระทำเข้าเกณฑ์ ๓ ประการที่กล่าวมาข้างต้น คือ

๑. เขาความรือยู่่าเป็นเท็จไปร้องเรียนต่อเจ้าพนักงานหรือฟ้องต่อศาล

๒. กล่าวโทษบุคคลอื่นโดยเจาะจงตัวลงไป เช่นนาย ก. ว่า นาย ข. กระทำความผิดอาญา และ

๓. ได้กระทำการดังกล่าวโดยเจตนาแล้ว

ผู้กระทำกมผิดฐานร้องเรียนเท็จหรือฟ้องเท็จ ตามที่กล่าวมานจะเห็นได้ว่า เพียงแต่บุคคลถือศัสห้าโดยไม่กล่าวเท็จ บุคคลจะไม่กระทำความผิดอาญาหลายความผิดทีเดียว.

ตอนที่ ๔๒

วันศุกร์ที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๖

ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วหลายครั้งถึงการกระทำผิดโดยทางวาจา และได้บอกความผิดที่กระทำโดยการพูดเท็จมาทุกข้อ

สรุปความผิดฐานพุดเท็จ

จากความผิดฐานหมิ่นประมาทและด่าประมาท ทั้งนี้เพราะปรากฏว่าเป็นความผิดที่เกิดขึ้นง่าย ๆ โดยผู้กระทำผิดเองไม่ค่อยจะรู้สึกว่าได้กระทำผิด ข้าพเจ้าได้กล่าวว่าการพุดเท็จนั้นโดยปกติไม่เป็นผิดต่อกฎหมาย เฉพาะในกรณียกเว้นบางกรณีเท่านั้นที่กฎหมายลักษณะอาญาเอาผิด เพื่อเป็นเครื่องเตือนความจำข้าพเจ้าขอยกความผิดที่กระทำโดยการพุดเท็จ ซึ่งความผิดที่กระทำโดยพุดเท็จนั้นดังนี้

๑ ความผิดฐานแจ้งชื่อและตำบลที่อยู่เท็จแก่นาย

พนักงานตระเวน เช่นตำรวจกำลังตรวจของที่ตามชื่อและตำบลที่อยู่ของเรา เราแกล้งบอกเท็จ เช่นแกล้งบอกเราว่าชื่ออื่น เรายอมมีความผิด แต่ความผิดนั้นเป็นความผิดฐานอุทธรณ์ซึ่งมีโทษเล็กน้อยเท่านั้น

๒ ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน

เป็นความผิดที่เกิดขึ้นโดยบุคคลรู้แล้วว่า ข้อความนั้น ๆ เป็นเท็จ แต่แม้กระนั้นเขายังไปแจ้งแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งการแจ้งนั้นอาจทำให้ผู้อื่นหรือสาธารณชนเสียหายได้ และถ้าการแจ้งความเท็จนั้นเกี่ยวกับการกระทำผิดอาญาด้วยแล้ว กฎหมายก็เอาโทษสูงขึ้น เพราะอาจทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมได้มาก เพราะ

การแจ้งความเท็จเกี่ยวกับคดีอาญานั้น ย่อมมีผลอย่างไรอย่าง
หนึ่งในสองประการ คืออาจทำให้ผู้ที่ไม่มีความผิดเคยต้องรับ
โทษอาญา หรืออาจทำให้ผู้ที่มีความผิดกับไม่คงได้รับโทษ
ฉะนั้นการแจ้งความเท็จในกรณีการกระทำผิดอาญา กฎหมาย
จึงเอาโทษถึงชน

๓. ความผิดฐานเบิกความเท็จ ซึ่งเป็นความผิดที่

บุคคลสำอาดหรือปฏิญาณแล้วเบิกความที่ตนรู้หรือว่าเป็นเท็จใน
ข้อสำคัญในคดีข้อหาในกรณีพิจารณาคดี ความผิดฐานเบิก
ความเท็จนั้น โทษถึง ซึ่งข้อนั้นเหมือนกับความผิดฐานแจ้ง
ความเท็จถึงกล่าวแต่ กล่าวคือถ้าเป็นการเบิกความเท็จใน
คดีอาญา กฎหมายเอาผิดถึงกว่าการเบิกความเท็จในคดีแพ่ง
เพราะอาจทำให้เรื่องเสียหายความยุติธรรมได้มากเช่นเดียวกับการ
แจ้งความเท็จ คือ อาจทำให้ผู้ที่ไม่ได้ทำความผิดต้องรับโทษ
และทำให้ผู้กระทำผิดกลับพ้นโทษไป และถ้าความผิดฐานเบิก
ความเท็จนั้น ทำให้บุคคลที่ไม่มีความผิดได้รับโทษจำคุก โทษ
หนักจนหรือลงกับประหารชีวิต ผู้กระทำก็ได้รับโทษหนัก
จนอีก คือจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงจำคุกตลอดชีวิต ข้าราชการได้กล่าว
ด้วยว่าการทบทวนคดีจะต้องมาเบิกความเป็นพยานข้อหาอัน เป็น
หน้าที่ของพลเมืองดี เป็นการช่วยกันรักษาความยุติธรรม และ

สรุปความผิดฐานพutsch

ผู้ต่งจริตใจเห็นอย่างไรก็เบกความไปอย่างนั้น ก็ไม่มีเหตุอันควรเกรงกลัวความผิดอย่างไรเลย เฉพาะผู้เบกความช่วยเหลือหรือเบนปรับกับผู้อื่นด้วยความเท็จเท่านั้นที่จะต้องมีผิดอาญา

๔, ความผิดฐาน แกล้ง ร้องเรียนเจ้าพนักงาน หรือ

ฟ้องเท็จต่อศาล ว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งกระทำผิดอาญา ซึ่งเป็นเท็จความผิดนั้น เกิดขึ้นโดยบุคคลแกล้งกล่าวหาผู้อื่นว่าเขาทำผิดอาญา คือ ทั้ง ๆ ที่หรืออยู่แต่จว่าเขาไม่ได้กระทำผิดอาญาเลย แต่ยังแกล้งแจ้งต่อเจ้าพนักงานหาว่ากระทำผิดอาญา หรือแกล้งมาฟ้องต่อศาลหาว่าเขาทำผิดอาญาอีก กฎหมายเอาโทษสูงเหมือนกันตัวอย่างเช่นมีคนมาจ้งราวหมวกของ ก. ไป ก. โกรธช. อยู่แล้ว ก. เห็นเป็นโอกาสจึงมาแจ้งต่อเจ้าพนักงานหรือมาฟ้องต่อศาลหาว่า ช. จ้งราวเอาหมวกไป ทั้ง ๆ ที่ ก. รู้ว่า ช. ไม่ใช่บุคคลที่จ้งราวหมวกเลย โดยบุคคลนั้นมรปลกษณะแตกต่างจาก ช. มาก ก. ย่อมมีความผิดฐานร้องเรียนหรือฟ้องเท็จดังกล่าวนี้ ความผิดฐานร้องเรียนหรือฟ้องเท็จนั้นเหมือนกับมีความผิดฐานเบกความเท็จ กล่าวคือถ้าถึงกับเบนเหตุให้บุคคลที่ไม่มีความผิดต้องรับโทษ ผู้กระทำก็มีโทษสูงชันอกซึ่งก็เหมือนความผิดฐานเบกความเท็จดังได้กล่าวมาแล้ว คือ ถ้าถึงกับทำให้ผู้ทหาความผิดมิได้ต้องรับโทษประหารชีวิต ผู้

สรุปความผิดฐานพูดเท็จ

อาญาเอาผิดต่อเมื่อท่านทราบแล้วว่าเป็นเท็จ ท่านยังแกล้งหา
เรื่องเขาฉะฉานถ้าท่านเชื่อหรือสงสัยโดยสุจริตใจว่า มีผู้กระทำ
ผิดอาญาท่านยอมแจ้งความเพื่อขอให้เจ้าพนักงานดำเนินการได้
เต็มอ แม้ภายหลังจะปรากฏว่า ผู้ที่ท่านสงสัยไม่ได้กระทำผิด
อาญา ท่านก็ไม่ห้ามความผิดไม่ เพราะท่านทำไปโดยสุจริต

สำหรับในวันหน้าเจ้าจะชอกถ่วงถึงความผิดฐานกระ-

ทำพยานเท็จ กฎหมายลักษณะอาญาได้อธิบายการกระทำ
พยานเท็จไว้ว่า “ผู้ใดก่อเหตุให้เกิดชนดด้วยประการใด ๆ กัด
หรือทำบัญชีหรือจดลงในจดหมายหรือหนังสือเอกสารใด ๆ กัด
ที่อาจจะพึงใช้เป็นหลักฐาน ในข้อ สำคัญ แห่งการพิพากษาคดี
อันใด โดยมันรยกว่าเหตุการณ์ทกก่อให้เกิดชนดและหนังสือทำ
นั้น จะให้เกิดเสียความสัตย์จริงในคดีอนันน ท่านว่ามันกระทำ
พยานเท็จ”

ตามที่กล่าวมาแล้วแต่คงว่า การกระทำพยานเท็จนั้นจะต้อง

๓. ก่อเหตุให้เกิดชนดด้วยประการใด ๆ หรือทำบัญชี
หรือจดลงในจดหมายและในหนังสือหรือเอกสารใด ๆ เช่นมี
คนถูกฆ่าตาย ก. เอาโลหิตมาป้ายที่มดคาบของ ข. และที่เสื้อ
ของ ข. เพื่อแสดงว่าได้มีเหตุการณ์ คือการที่ ข. ฆ่าคน
ตายเกิดขึ้น หรือ ก. ซึ่งเป็นสมมุติฐานแกล้งจับบัญชีเท็จลงใน
บัญชีของบริษัทแสดงว่าได้ส่งสินค้ามาให้ ข. เป็นต้น

๒. การก่อเหตุหรือทำบัญชีหรือจดลงในจดหมายหนังสือ
 นนพงไซ้เป็นลักษณะพยานในข้อสำคัญแห่งการพิจารณาคดีได้ เช่น
 ในตัวอย่างที่ ก. เขาได้ให้มาขายตามและเนื้อของ ข. ดัง
 กล่าว ย่อมอาจไซ้เป็นลักษณะพยานในคดี ข. ถูกกล่าวหาว่า
 ฆ่าคนตาย หรือการที่ ก. ซึ่งเป็นสมุหบัญชีแห่งบริษัทของ
 บริษัทนั้นเป็นเท็จว่า ได้ส่งสินค้ามาให้ ข. อาจเป็นลักษณะพยาน
 ว่า ข. ได้รับสินค้าไปจากบริษัทได้ ข้อที่ควรระวังคือว่า
 เหตุการณ์พยานเท็จที่ทนายนั้นจะต้องเป็นลักษณะพยานในข้อสำคัญ
 แห่งการพิจารณาคดีด้วย การกระทำพยานเท็จในเรื่องเล็ก ๆ
 น้อย ๆ อันไม่เป็นข้อสำคัญแห่งการพิจารณาคดีนั้น หาเป็นความ
 ผิดไม่ แต่โดยที่เป็นการยากสำหรับบุคคลธรรมดาสามัญที่จะ
 ทราบได้ว่า เหตุการณ์หรือการจดบัญชีหรือจดลงในจดหมาย
 หนังสือหรือเอกสารใด ๆ เป็นข้อสำคัญแห่งการพิจารณาคดี
 หรือไม่ ฉะนั้นบุคคลจึงไม่ควรที่จะกระทำพยานเท็จเด็ดขาด
 เดียว เพราะเขาอาจเห็นว่าไม่เป็นข้อสำคัญแห่งการพิจารณาคดี
 แต่ศาลเห็นว่าเป็นข้อสำคัญแห่งการพิจารณาคดี แล้วผู้กระทำ
 พยานเท็จได้เข้าไปอ้างต่อศาล ผู้กระทำพยานเท็จก็จะผิด
 ๓. ผู้กระทำได้กระทำไปโดยรู้ว่าเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดชน
 หรือการจดบัญชีหรือจดลงในจดหมายหนังสือหรือเอกสารนั้น จะ

การทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมถึงขีดที่จะเอาเป็นผิดอาญา
ผู้กระทำพยานเท็จควรจะมีโอกาสกับใจตนเองและทำตายพยาน
เท็จตนใดทำจนไว้ได้เสมอ ขอจำคุกชอชยานำพยานเท็จที่
ได้กระทำจนนมาตัวเอง หรือยอมให้คนอื่นนำพยานเท็จทำ
ไว้นมาอาจเป็นพยานต่อศาลเท่านั้น

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะจบบทความนี้ ข้าพเจ้าขอกล่าวถึง
ความผิดฐานกระทำพยานเท็จออกครึ่งหนึ่ง ความผิดฐานกระทำ
พยานเท็จนั้นต้องระยะ ระยะแรกได้ทำพยานเท็จชกอน คือ
แกตงให้มเหตุหรือตงบญชหรือจตตงในจตหมายหนึ่งลือหรือ
เอกถารใด ๆ อันอาจฟังใช่เป็นลือชพยานในข้อสำคัญในการ
พิจารณาคดีใด ๆ อันอาจทำให้เสียความลือชยจริงในคดี การ
กระทำในระยะนกฎหมายเรียกว่า เป็นการกระทำพยานเท็จแต่
แต่กฎหมายยังไม่เอาผิด กฎหมายจะเอาผิดต่อเมือได้นำพยาน
เท็จนมาอ้างในคดีโดยเจตนาเท่านั้น ฉะนั้นผลได้กระทำพยาน
เท็จมาแต่จ ควรจะกตบใจอย่าได้นำพยานเท็จที่ใดทำไว้นมา
อ้างต่อศาล มิฉนั้นท่านจะได้รับโทษหนักชน ถาลงกบผลไม่ได้
กระทำผิดต้องรับโทษถึงประหารชีวิต ท่านจะได้รับโทษลือ
มากทเดียว คือจำคุกตงแต่ลือบชชนไปจนถึงตลตชชีวิต ฉะนั้น
ขอให้ท่านได้ลือลือคตด้วยความเป็นธรรม ด้วยการนำพยาน

ความผิดที่กระทำโดยการกล่าวเท็จ

๑๐๗

มาเบิกความต่อศาลหรือนำหลักฐานต่าง ๆ มาแสดงต่อศาล ด้วยความดีความจริง อย่าทำพยานเท็จแล่นำพยานเท็จนั้นมาอ้าง ในคดีเป็นอันขาด.

ตอนที่ ๔๓

(วันศุกร์ที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๖)

ในตอนที่ผ่านมา ข้าพเจ้าได้สรุปให้ท่านผู้ฟังที่เคารพทราบว่าการกล่าวเท็จอย่างไรบ้างที่เป็นผิดต่อกฎหมายลักษณะอาญา ซึ่งได้แก่ความผิดฐานแจ้งชื่อและตำบลที่อยู่เท็จแก่เจ้าพนักงานตรวจตระเวน ความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงาน ความผิดฐานเบิกความเท็จต่อศาล และความผิดฐานร้องเรียนหรือฟ้องเท็จกล่าวหาว่าเขากระทำผิดอาญา การที่กล่าวสรุปเช่นนั้นก็เพื่อให้เป็นเครื่องเตือนความจำ และข้าพเจ้าได้กล่าวในตอนสุดท้ายถึงความผิดฐานกระทำพยานเท็จ โดยข้าพเจ้าได้กล่าวว่าการทบทวนคดีจะเป็นความยิ่งโรงศาลนั้น จะต้องต่อสู้คดีกันโดยเที่ยงธรรม คือเอาพยานหลักฐานที่แท้จริงมาแสดงต่อศาล ศาลไม่ใช่ผู้ทรเห็นเหตุการณ์ ได้แต่ฟังพยานหลักฐานเท่าที่คู่ความมาแสดงต่อศาล แล้วใช้สำนวน

สรุปความผิดฐานกระทำพยานเท็จ

ด้านกว่าควรเชื่อฟังพยานนั้น ๆ หรือไม่ ในทางที่ตรงกันข้ามผู้พิพากษาที่เห็นเหตุการณ์ในเรื่องใด จะต้องไม่นิ่งพินาศาพิพากษาในเรื่องนั้น เพราะอาจรู้เห็นหรือสังเกตเห็นเหตุการณ์มากกว่าหรือน้อยกว่าที่เป็นจริงได้ ศาลต้องวางตนเป็นกลาง ไม่มีอคติใด ๆ และพิจารณาจากพยานหลักฐานในสำนวน โดยเหตุนี้ถ้าบุคคลกระทำพยานหลักฐานเท็จ แล้วนำพยานหลักฐานนั้นมาอ้างต่อศาล บุคคลนั้นย่อมได้รับโทษหนัก การกระทำพยานเท็จจนทำได้สามประการคือ

- (๑) แกล้งกระทำให้เกิดมีเหตุการณ์เกิดขึ้น
- (๒) แกล้งทำบัญชีเท็จหรือ
- (๓) แกล้งจัดข้อความลงในหนังสืออื่นเป็นเท็จ

ถ้าการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดในสามประการดังกล่าวนี้ อาจพึงใช่เป็นลักษณะพยานในข้อสำคัญแห่งการพิจารณาคดี ทั้งผู้กระทำกรณาดังกล่าวให้เกิดขึ้นและบัญชีหรือหนังสืออื่น จะทำให้เสียความสัตย์จริงในคดีด้วยแล้ว การกระทำนั้นเป็น การกระทำพยานเท็จ แต่กฎหมายจะเอาโทษต่อเมื่อนำไปอ้างในคดีพิจารณา เช่น ก. แกล้งจะให้ ข. ต้องโทษฐานฆ่าคนตาย ก. จึงเอาโลหิตของผู้ตายซึ่งถูกฆ้อนขวามาป้ายที่เสื้อและมัดของ ข. เพียงที่ ก. กระทำเช่นนั้นเป็นการกระทำพยานเท็จแล้ว แต่

ต้งนำหลักฐานพยานเท็จมากถ้าวัจจะมิต

กฎหมายลักษณะอาญายังไม่เอาโทษ เพราะยังไม่เข้าช้คดีจะ
ทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมเท่าใดนัก ก. อาจดบใจและ
ทำตายพยานเท็จนเสียเองในภายหลังก็ได้ แต่ถ้ามือใด ก.
ได้เอาพยานหลักฐานเท็จนไปอ้างต่อศาล เมื่อนน ก. จึงจะม
ความผิดฐานกระทำพยานเท็จ และจะต้องได้รับโทษสูง ซึ่งทง
นแล้วแต่จะนำไปอ้างในคดีแพ่งหรือคดีอาญา คือถ่านำไปอ้าง
ในคดีอาญา โทษก็สูงกว่าการนำไปอ้างในคดีแพ่ง เพราะอาช
เสื่อมเสียความยุติธรรมได้มาก ถ้าวคือทำให้ผู้ที่ไม่มีความผิด
ต้องรับโทษ หรือทำให้ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษ แต่ถ่าการ
นำพยานเท็จที่ได้กระทำไปอ้างต่อศาลถึงกับกระทำให้ผู้ที่
กระทำผิดอาญาเลยต้องรับโทษเข้าจริง ๆ กฎหมายก็เอาโทษสูง
ยงชน และถ่าถึงกับผู้ที่ไม่ได้กระทำอาญาต้องรับโทษประหาร
ชีวิต กฎหมายก็เอาโทษสูงมาก คือจำคุกตั้งแต่สิบชันไปถึง
ตลอดชีวิต โทษสำหรับความผิดฐานกระทำพยานเท็จดังถ้าว
น ถ่าท่านได้ไตร่ตรองดูจะเห็นว่ากฎหมายลักษณะอาญาได้
กำหนดไว้อย่างสมควร เพราะบุคคลดังถ้าวนั้นได้ใช้คำ
ยุติธรรมเป็นเครื่องมือในการทำให้ผู้ที่ไม่ได้กระทำผิด
อาญาต้องรับโทษอาญา ฉะนั้นข้าพเจ้าขออย่าว่า ขอให้บุคคล
คือผู้คัดค้านอย่างตรงไปตรงมา มีพยานหลักฐานที่แท้จริงอย่างไร

ความผิดฐานใส่ความหรือกระทำพยานเท็จ

ก็ควรนำไปแสดงต่อศาลอย่างนั้น ความผิดฐานกระทำพยานเท็จ
 นเกิดข้นบ่อย ๆ เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคคลรู้สึก
 ว่าคดีของตนกำลังเป็นความต่อศาล หดฐานพยานยังอ่อนอยู่
 เช่นความจริงมีการยกยืมเงินกันจริง ๆ แต่ไม่ได้ทำหลักฐานการ
 ยกยืมไว้ต่อกันบ้าง หรือทำได้โดยไม่เรียบร้อยเช่นไม่มีพยานรับ
 รองตายพิมพ์พินยอมสองคนบ้าง จึงได้ทำพยานเท็จขึ้นใหม่ การ
 กระทำพยานเท็จดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเพราะเป็นการได้
 ไม่เท่ากับเสีย กล่าวคือถ้าความจริงปรากฏขึ้นในภายหลัง ผู้
 กระทำพยานเท็จและนำพยานเท็จมาอ้างต่อศาลนั้น จะต้องรับ
 โทษหนักตามที่ใดก็ตามมาแล้ว

ถ้าสำหรับนั้น ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงการกระทำผิดโดยการ
 กล่าวเท็จออกความผิดหนึ่ง เมื่อท่านได้ฟังมาถึงตอนนี้ ท่านอาจ
 รู้สึกว่ากฎหมายลักษณะอาญาเอาผิดกับการกล่าวเท็จมากมาย
 เสียจริง ๆ แต่ที่ท่านพิจารณาดูแต่ระความผิด ท่านก็จะเห็น
 ได้เองว่าการที่กฎหมายลักษณะอาญาเอาผิดกับการกล่าวเท็จ
 นั้น เอาผิดไว้ในกรณีที่จำเป็นและสมควรทรงหน และการกล่าว
 เท็จใดที่กฎหมายไม่ห้าม แม้จะขัดต่อศีลธรรมและวัฒนธรรม
 ก็ไม่เป็นความผิดอาญา

ความผิดที่กระทำโดยการกล่าวเท็จที่ข้าพเจ้ากล่าวมานั้น ได้

ความผิดฐานใส่ความหรือทำพยานเท็จ

แก่ความผิดฐานใส่ความหรือทำพยานเท็จว่าได้มีการกระทำผิด
อาญาเกิดขึ้น ความผิดคนเกิดชนเมื่อบุคคลหรือผู้ใดได้มีการ
กระทำผิดเกิดขึ้นเลย แต่กระนั้นบุคคลก็ยังได้กระทำอย่างใด
อย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ใส่ความฟ้องร้องว่าเกิดการกระทำผิดขึ้น หรือ
- (๒) ใส่เท็จทำพยานเพื่อให้เห็นว่าความผิดได้เกิดขึ้น

ข้อควรตั้งเกณฑ์ว่า ความผิดฐานใส่ความหรือทำพยาน
เท็จ ผู้กระทำมิได้เจาะจงว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความ
ผิด ฉะนั้นจึงต่างกับความผิดฐานฟ้องหรือร้องเวียนเท็จกล่าว
หาเจาะจงตัวว่าผู้ใดกระทำความผิดอาญา ที่ได้กล่าวมาแล้วใน
ต้นตำหนักก่อน หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือความผิดฐานใส่ความ
หรือทำพยานเท็จว่าเกิดการกระทำผิดขึ้นนั้น เป็นแต่เพียง
แสดงให้เห็นว่ามีความผิดอาญาชนเท่านั้น เช่นบุตรหันตามผู้
ชายไป บิดารักอับอาย จึงไปแจ้งต่อตำรวจว่า มีผู้ผิดคร่า
บุตรของคนไป ซึ่งเป็นกรณีใส่ความว่าเกิดการกระทำผิดอาญา
ฐานผิดคร่ากระทำอนาจารชน หรือในวันเงินเดือนออก ก.
เอาเงินเดือนไปเล่นการพนันและเสียการพนันจนหมดตัว ก. ถัด
เมียจะว่า จึงแกล้งเอามัดตักกระเป๋าสองของตัวเองให้ขาด แล้ว
ไปแจ้งต่อตำรวจว่า ตนถูกคนร้ายตัดกระเป๋าสองเอาเงินเดือนไป

หมด ซึ่งเป็นการทำพยานเท็จว่า ความผิดอาญาฐานลักทรัพย์ ได้เกิดขึ้น ความผิดนั้น กฎหมายเอาโทษจำคุกไม่เกินสามปี แต่มีเหตุเพิ่มโทษเหมือนกับความผิดฐานกระทำพยานเท็จดังกล่าวมา ารคนคือถ้าการกระทำเช่นนั้นถึงกับกระทำให้ผู้ที่หาความผิดมิได้ต้องรับโทษอาญาก็โทษหนักขึ้น เช่นกรณี ก. แกล้งตัดกระเป๋าสุดของตนเอง เพื่อแสดงว่าการตัดกระเป๋าสุดลักเอาทรัพย์ไปแล้วไปแจ้งความต่อตำรวจ เพื่อป้องกันมิให้ถูกภรรยาต่อว่า ซึ่งความจริง ก. ได้เอาเงินไปเล่นการพนันเสียจนหมดสิ้น ถ้าหากการที่ ก. ทำเช่นนั้นทำให้ตำรวจสงสัย ข. และภายหลัง ข. ซึ่งเป็นนักตัดกระเป๋าสุดอาศัยอยู่แล้ว ได้สารภาพต่อศาล เพราะตนเองจำไม่ได้ว่า ตนได้ตัดกระเป๋าสุดใครต่อใครไปบ้าง และ ข. ต้องรับโทษจำคุก เพราะเหตุนั้น ก. ก็ต้องรับโทษหนักขึ้น อนึ่งถ้าการใส่ความหรือใส่เท็จทำพยานเท็จจนถึงกับทำให้ผู้ต้องหาความผิดต้องรับโทษถึงประหารชีวิต โทษของผู้กระทำหนักเช่นเดียวกับกรณีกระทำพยานเท็จเหมือนกัน คือต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปจนถึงจำคุกตลอดชีวิต

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่าความผิดฐานพูดเท็จซึ่งอาจมีผลทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมได้นั้น กฎหมายได้กำหนดโทษไว้สูงมาก ไม่ว่าจะเป็นการกล่าวเท็จ

การกล่าวเท็จทำให้เสียความยุติธรรมมีโทษหนัก ๑๑๓

ต่อเจ้าพนักงานหรือเบิกความเท็จหรือกระทำพยานเท็จต่อศาล แต่ทั้งนี้จะเอาผิดต่อเมื่อได้กระทำโดยเจตนา ผู้ใดที่กล่าวดังใดไปโดยสุจริตใจ อะไรที่พบเห็นมากับตนเองก็กล่าวไปตามที่ได้พบเห็น อะไรที่เป็นความเชื่อของตนก็กล่าวว่าเป็นความเชื่อของตนโดยสุจริตใจ เช่น ของ ๆ ตนหายไป ก็กล่าวไปโดยสุจริตใจว่า ตนสงสัย ก. หรือ ข. ว่า จะเป็นผู้เอาไป การกระทำโดยบริสุทธิ์ใจเช่นนี้ไม่มีทางที่จะเป็นผิดอาญาได้เลย ฉะนั้นท่านจึงไม่ต้องกังวลเกรง ต่อการกล่าว ถ้อยคำต่อ เจ้าพนักงาน หรือศาลแต่อย่างใดเลย เพราะแม้การที่ท่านกล่าวไปโดยสุจริตใจจะไม่ตรงกับความจริง ท่านก็ห้ามโทษอย่างใดไม่ ข้าพเจ้าเคยพบว่า พบบุคคลได้รับหมายจากพนักงานสอบสวนหรือศาลเรียกไปให้การ บุคคลนั้นกลัวแต่เดี๋ยวก่อน คือเกรงว่าถ้าเบิกความผิดพลาดไปจะเป็นความผิดอาญา จึงใคร่จะขอয়াเป็นการกล่าวโดยสรุปว่า การกล่าวเท็จต่อเจ้าพนักงานหรือศาลนั้น จะเป็นผิดก็ต่อเมื่อผู้กล่าวเองได้ขอร้องแล้วว่าเป็นความเท็จ แต่กษณกล่าวออกไป ถ้าผู้กล่าวเชื่อวาขอความที่ตนกล่าวเป็นความจริง แม้ขอความนั้นจะไม่ตรงกับเหตุการณ์อันแท้จริง ผู้กล่าวก็ห้ามความผิดไม่ เวदानเป็นทรมองกันขอยทวไปว่า แม้บุคคลจะได้พบเห็นเหตุการณ์จริง ๆ แต่บุคคลอาจให้การโดยสุจริตใจแต่ไม่ตรงกับเหตุการณ์เกิดขึ้นจริงก็ได้ เพราะอาจจำผิดเข้าใจผิด

ไปไต่ถาม ๆ นาน ๆ ในเรื่องนี้ได้มีการทดลองในที่ต่าง ๆ โดยเอาบุคคลมาลงห้องเดียวกัน แล้วแสดงเหตุการณ์อันใดอันหนึ่งขึ้น ภายหลังได้ให้บุคคลเหล่านั้นเล่าเรื่องก็ปรากฏว่าบุคคลต่าง ๆ นั้นจำเหตุการณ์ได้ไม่เหมือนกัน และได้เล่าเหตุการณ์ขัดแย้งกันอย่างมากมาย ฉะนั้นการทักพยานหลายคนไปให้การต่อเจ้าพนักงานหรือเบิกความต่อศาลไม่ตรงกันบ้างนั้น ย่อมเป็นเรื่องธรรมดา ข้อสำคัญก็คือขอให้ผู้กล่าวได้กล่าวไปโดยสุจริตใจเท่านั้น การทักให้การหรือเบิกความไม่เหมือนกับคนอื่นไม่ควรจะทำให้ผู้ให้การหรือเบิกความต้องตระหนกตกใจกลัวว่าจะมีความผิดอาญาอย่างใดเลย และกฎหมายลักษณะอาญาเองก็ได้คำนึงถึงข้อนี้อยู่แล้ว ดังจะเห็นได้จากความผิดฐานแจ้งความเท็จนั้นกฎหมายอาญาจะเอาผิดก็ต่อเมื่อข้อความเท็จทวนไปแจ้งนั้นอาจทำให้ผู้อื่นหรือสาธารณชนเสียหาย ซึ่งแต่เดิมว่าแม้จะเป็นความเท็จ แต่ถ้าเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ แล้ว กฎหมายไม่เอาโทษ ส่วนความผิดฐานเบิกความเท็จ ความผิดฐานฟ้องหรือร้องเรียนเท็จ ความผิดฐานกระทำพยานเท็จ และความผิดฐานแก่งัดใส่ความหรือทำพยานเท็จนั้น กฎหมายลักษณะอาญาจะเอาผิดก็ต่อเมื่อข้อความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี อันอาจเสื่อมเสียความยุติธรรมได้เท่านั้น ซึ่งพยานที่ให้การต่อเจ้าพนักงานหรือเบิกความต่อศาลโดยสุจริตใจ ย่อมจะไม่เบิกความ

ผู้ที่ให้การโดยสุจริตไม่มีทางที่จะไม่ผิดได้

แตกต่างกันในข้อสำคัญในคดีใด ที่ข้าพเจ้าต้องกล่าวมาโดยยืดยาวเช่นนี้ เพราะข้าพเจ้ารู้สึกว่าการใดที่บุคคลที่ไม่รู้กฎหมายยังเกรงกลัวต่อการที่จะมาให้ถ้อยคำต่อพนักงานสอบสวนหรือเบิกความต่อศาลอยู่ เช่นเพราะกลัวว่าจะเป็นความผิดอาญา ความนับความยุติธรรมจะไม่เกิดได้เต็มที่ ฉะนั้นเจ้าพนักงานทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันที่จะทำให้บุคคลที่ไม่รู้กฎหมายเห็นว่าการที่จะมาให้การต่อเจ้าพนักงานหรือเบิกความต่อศาลนั้นเป็นเรื่องของธรรมดา ไม่ใช่เป็นสิ่งที่น่าหวาดกลัวอะไรเลย ผู้ที่ให้การต่อเจ้าพนักงานหรือเบิกความต่อศาลโดยสุจริตใจจะไม่มีทางมีโทษเลย ตรงกันข้ามกับเป็นการกระทำที่น่าสรวลเสรวิน เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองดี เพราะเป็นการช่วยกันรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม ซึ่งเป็นวัฒนธรรมทางเนติธรรมอย่างหนึ่งในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในอังกฤษ บุคคลที่เขารวเรื่องเกี่ยวกับการกระทำผิดอาญา เขาอาสาไปให้การต่อเจ้าพนักงานโดยไม่มีผู้ใดเรียกร้อง เพราะเขารู้สึกว่าเขาเห็นว่าที่จะช่วยกันคุ้มครองไว้ซึ่งความยุติธรรม และไปให้การทงๆ ที่รู้ว่าเป็นคดีไปเขาจะต้องไปเบิกความที่ศาล ซึ่งเป็นการส่งเสริมความดีงาม ดำรงไว้ซึ่งความดีและการประกอบอาชีพไปชั่วขณะหนึ่ง ข้าพเจ้าอยากให้ความรู้สึกอย่างนี้เกิดขึ้นแก่พี่น้องชาวไทยบ้าง ข้าพเจ้า

๑๑๖   ประชาชนจะต้องร่วมมือรักษาความยุติธรรม

ไม่อยากจะยินคำว่า “ชُرระไม่ใช่” เพราะถ้ายังพุดกน้อย่างนี้
ตราบดี ความยุติธรรมก็จะไม่ไปรอดอยู่ตราบนัน และ
ข้าพเจ้าไม่อยากจะโทษบุคคลธรรมดาที่ไม่รู้กฎหมายในข้อที่
เขาเกรงกลัวเจ้าพนักงานหรือศาล ข้าพเจ้ากตบรัดกว่าต้อง
เป็นฝ่ายเจ้าพนักงานเองที่จะต้องพยายามอธิบายถึงหน้าที่อนันให้
ประชาชนเข้าใจ และนอกจากการอธิบายแล้ว ยังต้องปฏิบัติ
ต่อเขาด้วยการถ่มดะม่อมตามฐานะที่เขาสมควรได้รับ ไม่มี
การขู่เข็ญให้เขาหวาดกลัว และบ่อนกนมใหญ่จนขู่เข็ญเขาได้
ถ้าบ่ทความของข้าพเจ้าบ่ทนจะช่วยให้ราษฎรเต็มใจมา
การต่อเจ้าพนักงานหรือเบิกความต่อศาลชนบาง หรือถาดกบ
อาดำให้ชาวที่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการเอง ข้าพเจ้าจะดี
ใจมาก.

ตอนที่ ๔๔

(วันศุกร์ที่ ๑๖ ตุลาคมพุทธศักราช ๒๔๖๖)

ในคราวที่แล้วมาข้าพเจ้าได้สรุปความผิดอาญาที่กระทำ
โดยทางฉาวหลายความผิด และเป็นความผิดที่ทำให้เสื่อมเสีย
ความยุติธรรม เช่นแจ้งความเท็จเบิกความเท็จ กระทำพยาน

การกล่าวเท็จที่ทำให้เสียความยุติธรรม

เท็จ พ้องหรือรื่องเท็จว่าความผิดอาญาได้เกิดขึ้นพ้องหรือ
รื่องเท็จเท็จเจอะเจง กล่าวหาว่าบุคคลใด บุคคลหนึ่ง กระทำผิด
อาญา การกระทำดังกล่าวจนอาจทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมได้
เพราะพนักงานสืบสวน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการและผู้
พิพากษามีได้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง ได้แต่พิจารณาคำกล่าว
หาและคำพยานหลักฐานในสำนวน โดยเหตุนี้กฎหมายลักษณะ
อาญาจึงเอาผิดกับความผิดที่ทำให้เสื่อมเสียความยุติธรรมดัง
กล่าวนั้นโดยวางโทษหนักมาก เพื่อที่จะให้ท่านผู้ฟังมีความเข้าใจ
ต่อเนื่องกัน สำหรับชนชาวเขาออกกล่าวถึงการพาให้การยุติ
ธรรมผิดทาง (miscarriage of justice) ดังเล็กน้อย เพราะเรื่อง
นี้เป็นเรื่องที่สนใจกันมากในต่างประเทศ และเกี่ยวข้อกับความ
ผิดที่ชาวเขาได้บรรยายมาแต่อย่างบางประการ ความสนใจที่
เกิดขึ้นนี้เนื่องด้วยศาลต่างประเทศได้ตัดสินประหารชีวิตบุคคล
ไปแล้ว แต่ภายหลังปรากฏว่าผู้นั้นไม่ได้กระทำความผิดเลย คือผู้
กระทำความผิดเป็นบุคคลออกผู้หนึ่ง การที่เป็นไปไม่ได้เช่นนี้เพราะ
มีการพาให้การยุติธรรมผิดทาง (miscarriage of justice) นั้น
เอง เผลอในท้องสำนึกของชาวเขามักด่าร้ายผู้เต็มหนึ่งที่ได้พูด
ถึงเรื่องน้อยอย่างละเอียดระเอียด ชาวเขาจึงใคร่ขอนำสำเนาให้ท่าน
ได้ทราบไว้บ้าง เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในกรอบของวัฒนธรรม

ทางยุติธรรมซึ่งมุ่งหมายจะให้หนักกฎหมายไปใช้ในทางที่ถูกให้บังเกิดผลคือความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

เหตุแห่งการพาให้การยุติธรรมผิดทาง อันเป็นเหตุใหม่ คำพิพากษา ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ไปนมนมหลายสาเหตุด้วยกัน เช่นอาจเป็นเพราะได้แสดงข้อเท็จจริงบิดเบือนต่อความเป็นจริง โดย คุกคาม หรือพยายาม เอาความเท็จ มาหลอกลวง เจ้าพนักงาน หรือศาล หรืออาจเป็นเจ้าพนักงานเองพิจารณาเข้าใจข้อเท็จจริงผิดไป หรืออาจเป็นเพราะเจ้าพนักงานจงใจไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงเสียเลย หรือเพราะใช้เหตุผลพิจารณาข้อเท็จจริงผิดพลาด หรือเป็นเพราะบทกฎหมายเองกำกวม ไม่แน่นอน หรือขาดตกบกพร่อง เมื่อเหตุแห่งการพาให้การยุติธรรมผิดทางมีอยู่ดังกล่าวแล้ว ก็จะต้องพิจารณาหาทางขจัดเหตุดังกล่าวจนเสียความยุติธรรมจึงจะเกิดขึ้นได้ โดยเหตุกฎหมายลักษณะอาญาของไทยจึงได้เอาโทษกับ การกระทำผิดที่ อาจเป็นเหตุให้เสื่อมเสียความยุติธรรม ซึ่งข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วหลายครั้งมาแล้ว และนอกจากนี้ยังมีความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องของอภาง เช่น ความผิดฐานให้สินบนต่อเจ้าพนักงาน และฐานเจ้าพนักงานรับสินบนเป็นตัวอย่าง แต่การแก้ไขในด้านกฎหมายลักษณะอาญาด้านเดียวไม่เป็นการเพียงพอ จะต้องแก้ไขในทางอื่นพร้อมกันด้วย ซึ่งตำราเล่มที่ข้าพเจ้ากำลังศึกษาอยู่นี้ แม้จะเป็นคำแนะนำ

นำสำหรับกระบวนการยุติธรรมในประเทศของเขา แต่ก็นำพำ
 สำหรับประเทศไทยของเราเหมือนกัน และเป็นเรื่องที่เรา
 ควรจะสำรวจตรวจสอบดูฐานะความเป็นอยู่ของเราบ้าง ข้าพ-
 เจ้าจึงขอความกรุณา ท่านผู้ฟังที่เคารพทั้งหลายอย่าได้ โปรดเข้า
 ใจผิดไปว่า ข้าพเจ้ามีเจตนาแอบแฝงจะกล่าวบทความนเพอ
 คำผิดที่เขียนท่านผู้ใด หรือองค์การใดเลยเป็นอันขาดข้าพเจ้า
 เป็นแต่ค้นคว้าเอาหลักวิชาในต่างประเทศมาเอาสู้กันฟังเท่านั้น

ถ้าสำหรับคดีอาญานัน บุคคลที่อาจพาการยุติธรรมผิดทาง
 ได้แก่พนักงานผู้รวบรวมหลักฐานพยานในชั้นต้น อันได้แก่
 พนักงานสืบสวน พนักงานสอบสวน ต่อมาก็คงพนักงาน
 อัยการและทนายความ และในที่สุดก็ไต่แก่งพิพากษาซึ่งเป็นผู้
 วินิจฉัยคำพยานหลักฐานในคดี โดยเหตุนี้เจ้าพนักงานในขบวน
 การยุติธรรมทุกฝ่ายจึงต้องพยายามขจัดหรือทำให้การพาให้การ
 ยุติธรรมผิดทางนหมดไป วิชฌักไซน่นปรากฏจากตำราดังข้อ
 ไปน

๑. ศีลธรรมของเจ้าพนักงาน พนักงานสืบสวนและ
 พนักงานสอบสวนจะต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรมดี วางตนเป็นกลาง
 ใครผิดก็ว่าไปตามผิด ไม่เห็นแก่หน้าบุคคล จะต้องรู้หลักวิชา
 ในการสืบสวนและสอบสวน เช่นรู้ว่าพยานอย่างใดจะถาม

อย่างใดจึงจะได้ความจริง และต้องพยายามค้นคว้าความจริงให้
 จงได้ ข้าพเจ้าได้พบคำร่ำร้องอังกฤษอีกเล่มหนึ่งซึ่งแนะนำให้พนักงาน
 งานสอบสวนถามค่านพยานและผู้ต้องหาเสียก่อน จนแน่ใจว่า
 พยานให้การตามความจริง การพาให้การยุติธรรมผิดทางนี้
 ย่อมเกิดขึ้นได้มากในกรณีที่ใครแสดงตนเป็นมิตรซึ่งได้แก่พยาน
 ที่ต้องการจะช่วยเหลือผู้กระทำผิด แต่แสร้งอาสาเข้ามาเป็น
 พยานใจทัก เมื่อนำพยานเช่นนั้นไปเบิกความในศาล พยานจะ
 เบิกความขัดแย้งกับพยานที่เห็นเหตุการณ์อันแท้จริงและให้การ
 อย่างตรงไปตรงมา จนทำให้เสียคดี ซึ่งถ้าจะไม่มีพยานเท็จนั้น
 เสียเลย รูปคดีจะดีกว่าเป็นอันมาก พนักงานสอบสวนและพนักงาน
 งานสอบสวนจึงไม่ควรจะตั้งใจในเมื่อตนได้พยานที่ให้การเป็นประ
 โยชน์แก่คดี จะต้องชักพอกให้ชาวสะอาดว่า พยานให้การตาม
 ความสัตย์ความจริงหรือไม่ ในประเทศไทยยังขาดตำราว่า
 ด้วยการซักถามพยานและผู้ต้องหาชนลับสมองและสอบสวนอย่าง
 เป็นระบบอยู่ มีแต่กล่าวถึงอย่างประปรายในตำราบางเล่ม ถ้า
 จะมีการเขียนตำราเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเฉพาะได้ ก็จะเป็นการ
 บรรเทาการพาให้การยุติธรรมผิดทาง (miscarriage of justice)
 ให้น้อยลง เพราะได้พยานที่ซื่อสัตย์สุจริตไปให้การที่ศาล แม้
 จะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ๒๕ ปีมาแล้ว ข้าพเจ้าก็ยังจำคดีเรื่อง

รัตหน้าไปอย่างน่าพอใจ จนสามารถพิสูจน์ความจริงให้ศาล
 เชื่อได้ ทงทุกชาติประจักษ์พยานรู้เห็นการกระทำผิด เช่นพิสูจน์
 ว่าตุ๊กกระสุนปืนที่ฆ่าผู้ตายนั้นได้มาจากปืนของจำเลย และปืน
 ที่ตกอยู่ในที่เกิดเหตุก็มลายพิมพ์นิ้วมือของจำเลยเป็นตัวอยู่
 ความรุตเถยว กับวิทยาการตำรวจนั้น ไม่ใช่พนักงานสืบสวนและ
 พนักงานสอบสวนเท่านั้นที่จะต้องมีความรู้ แม้พนักงานอัยการ
 และผู้พิพากษา ก็จะต้องศึกษาใหม่ความรู้ในวิทยาการตำรวจได้
 บ้าง คือไม่ใช่ต้องรู้ในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญทีเดียว แต่ต้องรู้
 พอที่จะเข้าใจคำพยานและตรวจสอบความถูกต้องได้ พยานผู้
 เชี่ยวชาญหรืออรรถกษณะพยานนั้น เมื่อ ๖๐-๗๐ ปี ก่อน ศาลยัง
 กฤษฎกไม่ได้เชือถืออรรถกษณะพยานเท่าใดนัก แต่ในขณะ
 วิทยาการได้ก้าวหน้าไปมาก การพิสูจน์หลักฐานในทาง
 วิทยาศาสตร์แน่นอนัดจนเป็นที่รับรองกันอยู่ทั่วไป หนึ่งนอก
 จากวิชาว่าด้วยการศึกษาสืบสวนสอบสวนวิทยาการตำรวจแล้ว ข้าพ
 เจ้าเห็นว่าเจ้าหน้าที่ในขอบเขตการยุติธรรมทุกท่านจะต้องศึกษา
 อรรถกษณะพยาน ซึ่งเป็นวิชาว่าด้วยสาเหตุแห่งการกระทำผิด และ
 วิธีขจัดสาเหตุนั้น ๆ ตลอดจนวิชานิติเวชวิทยา สังคมวิทยา
 พอล่อมควร จึงจะรักษาความยุติธรรมไว้ได้

๓. การว่าความโดยความเป็นธรรม แม้พนักงานสืบ

สวนและพนักงานสอบสวนจะมีศีลธรรมดี มีความมานะอดทน มีความรู้และความชัดเจนในการสืบสวนสอบสวนและใช้หลักกฏ ยากการตรวจ และวิชาอันที่ เกยวข้องเข้าช่วย ค้นคว้าความจริง แต่อาจหลงหลงตาได้ พนักงานอัยการจึงควรจะต้องตรวจ สอบออกชนหนึ่ง ในประเทศไทยพนักงานอัยการเป็นคู่ความกับ จำเลย แต่ในประเทศภาคพื้นยุโรป พนักงานอัยการวางตน เป็นคนกลาง ในประเทศเยอรมันถึงกับนั่งบัลลังก์เท่ากับผู้พยาน ษา แต่อยู่อีกด้านหนึ่ง ในประเทศเยอรมันพนักงานอัยการ ย่อมนำพยานมาแสดงต่อศาล ทั้ง ๆ ที่พยานบางคนให้การเป็น ประโยชน์แก่จำเลยบ้าง ให้การเป็นผลร้ายแก่จำเลยบ้าง สุด แต่ศาลจะเชื่อว่าตอนใดเป็นความจริง ตอนใดเป็นความเท็จ ไม่ ปรากฏว่ามีการกล่าวอ้างว่า พยานใจทักเองยังให้การเท็จสม จำเลยในชั้นนั้น ในประเทศเยอรมันพนักงานอัยการจึงเอา พยานที่เป็นญาติมิตร หรือเพื่อนฝูงของจำเลยมาสืบต่อศาลได้ เด่มอเพราะแม้พยานดังกล่าวจะให้การ เป็นประโยชน์แก่จำเลย แต่อาจมี ๓-๓ ตอนที่เป็นความจริง ซึ่งพนักงานอัยการพิศุจน์ต่อ ศาลนอกจากนั้นเมื่อพิจารณาพยานแล้ว พนักงานอัยการอาจแถลง ขอให้ศาลปล่อยจำเลยหรือลงโทษแก่จำเลยด้ตามเบา ซึ่งศาล

อาจมีความเห็นตรงกันข้ามและเห็นว่าจำเลยมีผิดหรือตงโทษ
 สถานหนักแตกต่างจากข้อเสนอของพนักงานอัยการก็ได้ตามกฎหมาย
 ไทยปัจจุบันพนักงานอัยการย่อมจะทำเช่นนั้นไม่ได้ นอกจาก
 จากพนักงานอัยการแล้ว ทนายความก็มีส่วนสำคัญในการพา
 ให้การยุติธรรมผิดทางได้ จริงอยู่ทนายความของจำเลยย่อม
 จะมหนาทช่วยเหลอจำเลยในคดีอาญา แต่คดีของมชอบเขต
 คัดของอยู่ในชายแห่งศีลธรรม การพยายามไม่ให้จำเลยถูกตง
 โทษโดยพยานเท็จ โดยการถามค่านพยานโจทก์อย่างฉลาด
 ย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ถูกต้อง แต่ถาถึงกับนำพยานทง ๆ
 ทรวา เป็น พยานเท็จ มา ช่วยเหลอ จำเลย ก็เป็น การ เกินหน้าที่
 ตำรวจ ชาวเจ้านามา กตาดูรูปให้ทาน ฟังนแม่จะเขียนโดยผู้
 อาชพทนายความ แต่ก็ได้กตาดูถึงอาชพทนายความโดยดีเคย
 การออกนอกถุนอกทางของทนายความไว้มาก ชาวเจ้าได้เคย
 อ่านถำนวนของศาลและเคยฟังการพิจารณา ชาวเจ้าประหตาด
 ใจมากที่เห็นพยานของสองฝ่ายเบิกความอย่างตรงกันข้าม จน
 ถึงกับเป็นการแน่นอนว่าพยานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งต้องเป็นพยาน
 เท็จ ขอนผิดกับการพิจารณาคดีในเยอรมนที่ปรากฏว่า
 พยานไม่ค่อยจะเบิกความขัดกันอย่างตรงกันข้าม ถ้าพยานจะ
 ช่วยเหลอออกฝ่ายหนึ่งก็เพียงแต่เบิกความเตยง ๆ ไปว่าไม่ได้

ใจฟัง จึงจำคำพูดของ ก. หรือ ข. ไม่ได้ เช่นนี้เป็นต้น

๔. ความสมัครใจเป็นพยานของราษฎร ถ้าราษฎรมี

หน้าที่จะช่วยกันรักษาความยุติธรรมโดยอาสาเข้ามาเป็นพยานและให้การ โดยสัตย์จริง ก็จะเป็นเหตุหนึ่งที่จะทำให้การพาให้การยุติธรรมผิดทางลดน้อยลงไป เพราะพยานที่เห็นเหตุการณ์นั้นรู้มาโดยบังเอิญเช่น โดยตำรวจประจำทางก็ได้พบเห็นการตบกระป๋องตบคนเป็นต้น พยานที่เห็นเหตุการณ์จึงอาจไม่มีหรือมีน้อยคน ฉะนั้นจะต้องพยายามเอาคดีมาเป็นพยานให้ได้โดยปกติพยานมักไม่อยากเป็นพยาน เพราะกลัวเจ้าพนักงานและศาลบ้าง กลัวถูกอาฆาตพยาบาทจากจำเลยบ้าง กลัวถูกฟ้องหาว่าแจ้งความเท็จหรือเป็นพยานเท็จบ้าง พยานที่เต็มใจมาให้การต่อศาล มักจะเป็นผู้มีส่วนได้เสีย หรือ เป็น พรรคพวก กับคู่ความ ข้าราชการผู้ตั้งปัญหาใหญ่ที่จะต้องทำให้ประชาชนมองเจ้าพนักงานอย่างมีศรัทธา รู้ดีว่าการมาให้การตามความสัตย์จริงต่อเจ้าพนักงานหรือศาลเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีจะช่วยกันทำนุบำรุงความยุติธรรม ข้าราชการคิดว่าการที่ประชาชนยังไม่ร่วมมือในขบวนการยุติธรรมด้วยความเต็มใจนั้น ไม่ควรจะโทษประชาชน และควรจะเป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ทนายความและผู้พิพากษาที่จะต้องร่วมมือกันให้ราษฎรดำเนินในหน้า

ทันทีจึงได้ โดยการคัดเลือกแนะนำและปฏิบัติต่อพยาน ให้เหมาะสมกับฐานะของพยานแต่ละคน

๕. วิวิจรรย์พิจารณาของศาล ความเคยชินมักจะทำให้เรา รู้สึกว่าสิ่งที่เราปฏิบัติมานานนั้นเป็นสิ่งถูกต้อง ความจริง น่าจะได้ค้นคว้า เที่ยมเคียงวิวิจรรย์ที่ใช้อยู่ในประเทศต่าง ๆ เพื่อทราบว่าเราได้นำวิธีแก้ไขการพาให้การยุติธรรมผิดทางไว้ อย่างไรบ้าง ในประเทศไทย การพิจารณาของ ศาลคดี เด็ก และเยาวชน กตาง ก็ได้นำ วิวิจรรย์พิจารณา อย่าง ยืด หย่น ต่าง กับ วิวิจรรย์พิจารณาคดีผู้ใหญ่เป็นคู่ความ วิวิจรรย์พิจารณาคดีที่เป็นเทคนิคและ แข็งกระด้างมาก เกิน ไปจน ทำให้ผู้ที่ กระทำผิดจำต้อง พันโทษ ไปเพราะเทคนิคในการฟ้องคดี ควรจะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นและไม่ควรเปิดโอกาสให้คู่ความถ่วงเวลา การพิจารณาคดีของศาลให้ล่าช้า จนความทรงจำของพยานเลือนลางหรือคดีพยานหายสาบสูญไป

๖. ความยุ่งยากของบทบัญญัติของกฎหมาย ก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้การยุติธรรมผิดทางได้เหมือนกัน กฎหมายจะต้องไม่มีข้อความกำกวมและจำต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับกาลสมัยอยู่เสมอ ถ้ากฎหมายขัดเจนแจ่มแจ้ง การวินิจฉัย

คดีของศาลก็แน่นอน การอุทธรณ์ฎีกาก็อาจลดน้อยลง เพราะ จะไม่มีการอุทธรณ์ฎีกาในปัญหากฎหมายที่ชัดเจนอยู่แล้ว

๗. การช่วยเหลือราษฎรที่ยากจนให้มีความ

แม้จะปรับปรุงการพิจารณาคดีของศาลให้ง่ายดังเพียงใดก็ยังไม่ เป็นของยากสำหรับราษฎรที่ไม่รู้กฎหมาย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้อง มีทนายความช่วยเหลือในการนอกราชฎารบางคนก็ยังมีสามารถ จ้างทนายความได้ บางคนก็ยากจน ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการช่วยเหลือ ทางกฎหมายให้แก่คนยากจน (Legal-aid for the poor) โดยให้คำแนะนำในทางกฎหมาย จัดหาทนายความให้ ทั้งในคดีแพ่งและคดีอาญา ข้าพเจ้านัดที่จะกล่าวถึงในขณะนี้ ที่วน จอมพล ป. พิบิตสงคราม ในฐานะประธานสภามาตรังคม สังเคราะห์ ก่อตั้งพิจารณาเรื่องการจัดหาทนายความให้แก่ ราษฎรที่ยากจนอยู่แล้ว

๘. การแก้ไขหรือบรรเทาผลร้ายของการ พาให้การ

ยุติธรรมผิดทาง ในปัจจุบันนี้ เมื่อปรากฏว่ามีคำพิพากษา อันถึงที่สุด ผิดพลาดคาดคะเนลงโทษบุคคล ที่ไม่มี ความผิด รัฐบาลก็ได้แต่กราบบังคมทูลขอพระราชทานอภัยโทษให้เท่านั้น ในต่างประเทศได้มีวิธี ให้ศาลพิจารณาใหม่ได้ภายใต้เงื่อนไข อันจำกัด เช่นมีคำรับสารภาพของผู้กระทำผิดจริงเป็นต้น เพราะ

ถ้าจะให้พิจารณาใหม่ได้มากเกินไป ก็จะมีผลทำลายความ
ศักดิ์สิทธิ์ของคำพิพากษา นอกจากนี้ได้มีบางประเทศได้ให้คำ
ทำขออนุญาตแก่ราษฎรที่ถูกล่วงหาว่าทำผิดอาญาแต่ภายหลังปรากฏ
ว่าเป็นผู้ปราศจากความผิด แต่คำทำขออนุญาตนั้นจำนวนไม่มาก
มากนัก แต่ก็เป็นการบรรเทาผลร้ายไปได้

ตามที่กล่าวมาแฉะจะเห็นได้ว่า การรักษาความยุติ-
ธรรมนั้นได้เรียกร้องความร่วมมือของทุกฝ่าย.

ตอนที่ ๔๕

(วันศุกร์ที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๖)

เมื่อตอนที่แฉะมา ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงการพาให้การยุติ-
ธรรมผิดทาง (Miscarriage of justice) ซึ่งเป็นการกล่าวถึง
เหตุที่จะทำให้มีการพิจารณาพิพากษาคดีผิดพลาดเกิดขึ้นไป โดย
อาจทำให้ผู้ที่มิได้กระทำความผิดต้องรับโทษ และทำให้ผู้ที่ได้
กระทำความผิดจริงกลับไม่ได้รับโทษ การพิจารณาพิพากษา
คดีผิดพลาดเช่นนี้ไม่ได้มีอยู่เฉพาะในประเทศไทย แต่ได้มีอยู่ใน
ต่างประเทศเช่นเดียวกัน จึงได้มีผู้เขียนตำราในต่างประเทศ
ได้ค้นคว้าถึงมูลเหตุแห่งการพาให้การยุติธรรมผิดทางนี้ และ

การพาให้การยุติธรรมผิดทาง

คนควอดรหที่จะกำจัด หรือทำให้บรรเทาถึง ซึ่งมตเหตุการพาให้
การยุติธรรมผิดทางนั้นด้วย ที่เขาพาเจ้ได้นามากถ้าวในระยะนี้
เพราะเขาพาเจ้ได้กำจัด ถ้าวถึงความผิดที่กระทำ โดยทางวาจา
เช่น ฟ้อง หรือ ร้องเรียนเท็จ ถ้าวกล่าวหาว่าบุคคล กระทำผิดอาญา
แจ้งความเท็จ เมื่อกความเท็จ กระทำพยานเท็จ และ แกล้งได้ความ
เท็จ ความความผิดอาญาเกิดขึ้นอยู่ ความผิดต่าง ๆ เหล่านี้ถอน
แต่แต่เป็นการพาให้การยุติธรรมผิดทางได้ทั้งนั้น จนถึงกับ
ความผิดตั้งถ้าวแต่อย่างความผิด กฎหมายลักษณะอาญาได้
กำหนดเหตุเพิ่มโทษไว้ ถ้าวคือถ้าวถึงกับทำให้ศาลพิพากษาลง
โทษผิดที่ไม่ได้กระทำผิด ก็มีโทษสูงชัน ถ้าวถึงกับศาลพิพากษา
ประหารชีวิตผิดที่ไม่ได้กระทำผิดเลย ก็มีโทษสูงถึงจำคุกตลอด
ชีวิต การพาให้การยุติธรรมผิดทางเช่นนี้จะโทษผู้พิพากษาผู้ช่วย
เดียวไม่ได้ เพราะผู้พิพากษามีได้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง
ได้แต่ฟังพยานและพิจารณาพยานหลักฐานจากถ้านอน ผู้พิพากษา
หาเห็นเหตุ การณ์เลยออกถอบนง พิจารณาพิพากษาคัดไม่ได้
เพราะอาจเห็นเหตุการณ์มากหรือน้อยกว่าที่เป็นจริงก็ได้ ฉะนั้น
เขาพาเจ้จึงได้เน่นว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที ในกระบวนการ
ยุติธรรมทุกฝ่าย คือพนักงานสืบถ้น พนักงานถอบถ้น พนักงาน
อัยการ และผู้พิพากษาที่จะปฏิบัติหน้าที่ของคนโดยข้อถัดด้วยจริต

และชวนชวายเป็นดวงหาวิชาความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาการสมัยใหม่ เช่นวิทยาการตำรวจ วิชาสืบสวน สอบสวน จิตวิทยา อาชญวิทยา สังคมวิทยา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้ได้ความจริงแท้ให้จงได้ เวदानุวิทยาการสมัยใหม่ได้คืบหน้าไปมาก จนกระทั่งความผิดอาญาที่เกิดขึ้นนั้น ถ้าได้ใช้วิทยาการเป็นเครื่องมือก็จะสามารถจะคาดเดาให้คนพบการกระทำผิดและบุคคลที่กระทำผิดได้โดยมาก นอกจากนั้นบุคคลและทนายความของบุคคลเองก็จะต้องร่วมมือด้วยเช่นเดียวกัน การต่อสู้คดีกันโดยความเที่ยงธรรมต่อสู้กันโดยตรงไปตรงมา ไม่เสริมมือหรือบิดผันข้อเท็จจริงให้เป็นอนันต์จะเป็นการช่วยกันรักษาความยุติธรรมของชาติ ถ้าพนักงานสืบสวนและพนักงานสอบสวนมีจิตใจเห็นแก่ความยุติธรรม ระวังตรวจสอบพยานจนได้ความจริงแล้วรวบรวมพยานที่แน่ใจว่าเป็นพยานที่แท้จริง และคัดพยานเท็จออกไปจากสำนวน ใช้หลักฐานวิทยาการเป็นเครื่องมือพิสูจน์วัตถุพยานต่าง ๆ ประกอบ เพื่อให้เห็นว่าความจริงเป็นอย่างไร เป็นการชดเชยกับการคัดพยานเท็จออกไป และพนักงานอัยการที่เที่ยงธรรม พิจารณาสำนวนความอย่างตรงไปตรงมา เข้าใจหลักวิทยาการตามที่พนักงานสอบสวนเสนอมาให้พิจารณา และถนัดกรองเดี่ยวออกชนหนึ่ง พ้องเท่าที่ควรพ้อง

การพาให้การยุติธรรมผิดทาง

๑๓๑

สัมพยานเท่าที่เป็นความจริง การได้ผู้พยานที่เที่ยงธรรมและรอบรู้ในหลักวิชาเช่นเดียวกัน ประกอบทั้งคดีความคดีคดีอย่างตรงไปตรงมา หมายความทวนความถนัดคาดพอที่จะชกคานพยานจนจับเท็จได้ คือด้วยความซื่อสัตย์ ความระมัดระวังและ การใช้วิชาความรู้ของทุกฝ่าย การพาให้การยุติธรรมผิดทางก็จะไม่เกิดขึ้นได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าจะเป็นแต่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีจิตใจดีและมี ความพากเพียรศึกษาวิชาการเพื่อค้นคว้าหาความจริง แต่ฝ่ายอื่นไม่ปฏิบัติด้วย การรักษาความยุติธรรมย่อมจะไม่ได้สำเร็จได้ ในเรื่องหลักวิชานี้ ในต่างประเทศก็ค้นคว้ากันมาก ชาวพม่าเองมีตำราวิชาความของอังกฤษ อเมริกา และอินเดียกว่า ๒๐ เล่ม และตำราวิชาการตำรวจและอาชญาวิทยาอย่างละกว่า ๒๐ เล่มเช่นเดียวกัน ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นไม่ได้ประสงค์จะโอ้อวดอย่างใด เป็นแต่ชาวพม่าอยากเรียนให้ทราบว่า ถ้าเพียงแต่บุคคลมเวทนาและมีความตั้งใจ ก็ศึกษาวิชาต่างๆ เหล่านี้ไม่รู้จักจบ และยิ่งศึกษาเท่าใดก็จะรู้สึกว่าตนยังโง่มากขึ้นเท่านั้น ตำราจากผู้แต่งคนเดียวกัน เมื่อพิมพ์ครั้งใหม่ก็แก้ไขให้ดีขึ้นเป็นอันมาก จนต้องถามกันว่าตำราของบุคคลนั้นๆ เป็นฉบับใดฉบับหนึ่งหรือฉบับใด เนื่องจากเวลานมตำราในทางวิชาการมาก ชาวพม่าจึงใคร่ขอเสนอว่า ก่อนที่เราจะทำอะไรลงไป

เราไม่ควรใช้หลักตรัสรู้ แต่ควรค้นคว้าได้มีตำราเกี่ยวกับ
 เรื่องนั้น ๆ ใจอย่างใดบ้าง ถ้าจะนำมาปรับใช้แก่ประเทศไทย
 จะถูกกับภาวะเทศะหรือไม่ หรือจะต้องดัดแปลงอย่างใดจึงจะ
 เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของประเทศ อนึ่งเพื่อบ่งกันความ
 เข้าใจผิด ข้าพเจ้าใคร่ขอกล่าวถึงว่า เมื่อข้าพเจ้ากล่าวถึงพนักงาน
 ดับถ่วง ดับปลง และ พนักงานอัยการเป็นเจ้าหน้าที่ในกระบวนการ
 การยุติธรรมเกี่ยวกับผู้พยานนั้น ข้าพเจ้ามุ่งถึงการช่วยกัน
 รักษาความยุติธรรมซึ่งต้องเกิดจากทุกฝ่าย ส่วนความสำคัญ
 ของตำแหน่งพนักงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นควรเป็นอย่าง
 ใดก็แล้วแต่ปริมาณและคุณภาพของงานที่ได้ปฏิบัติ ซึ่งจะต้อง
 พิจารณาจากงานที่ปฏิบัติของเจ้าพนักงานในกระบวนการ
 ยุติธรรมแต่ละฝ่าย ข้าพเจ้าได้ออกนอกเรื่องมามากแล้ว ข้าพเจ้า
 ขอกล่าวถึงความวิบัติที่เกี่ยวกับตำราไม่ได้ ข้าพเจ้าหวังว่า
 ยังมีหลายคนเข้าใจผิดว่าเขารัดเกล้าหรือคิดว่าความผิด
 อย่างเดียวจะช่วยให้ บัดนี้ข้าพเจ้าขอถกกับเขาเรื่องเสียที คือ
 ข้าพเจ้าใคร่จะเห็นว่า พวกเราทุกคนควรจะระมัดระวังหน้าที่
 ของเราทุกคนที่จะร่วมมือกันรักษาความยุติธรรม อย่ายอม
 ให้มีการพาให้การยุติธรรมผิดทางได้ กฎหมายลักษณะอาญา
 เป็นแต่ก้าจัดหรือบรรเทาเหตุของการพาให้การยุติธรรมผิด

การพาให้การยุติธรรมผิดทาง

๑๓๓

ทรงได้ทางหนึ่งเท่านั้น การกำหนดแต่เพียงความผิดได้ เช่น ความผิดฐานเบียดความเท็จ แต่เมื่อไม่ปรากฏความผิดชน หรือ ไม่มีการฟ้องร้องความผิดนั้น กฎหมายลักษณะอาญาก็ช่วยอะไรไม่ได้ ถ้าจะช่วยไม่ให้การพาให้การยุติธรรมผิดทางเกิดขึ้นเลย ก็จะต้องรวมมอกนดงทซาพเจ้าโตกถาวมาแถวซางคณ นอกจากนั้นขอได้โปรดอย่าได้เข้าใจผิดไปว่า ซ้าพเจ้าโตกถาวถึงความผิดอาญาที่พาให้การยุติธรรมผิดทางไปแล้วหมดสิ้นความจริงยังมีความผิดฐานอื่นอีก เช่นความผิดฐานเจ้าพนักงานคิดร้ายต่อผู้อื่น ความผิดฐานเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมรับสินบนหรือสินน้ำใจเป็นต้น ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป ภายหลังในเมื่อถึงตอนที่พุดถึงความผิดนั้นๆ ในขณะนั้นกำลังพุดถึงความผิดอาญาที่เกิดขึ้นโดยการกล่าวเท็จ

สำหรับวันนี้ ซ้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงความผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจกดข้อความเท็จ อันเป็น ความผิด ที่กระทำ โดยการกล่าวเท็จออกความผิดหนึ่งต่อไป ความผิดนี้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลบอกให้เจ้าพนักงานผู้มตาแหน่งหน้าที่จกดข้อความ ซึ่งร อยยว เป็นเนื้อความเท็จลงในหนังสืออย่างใด อันสามารถจะไซ้เป็นพยานได้ และ การที่กระทำนั้นอาจจะเกิดความเสียหายแก่สาธารณชนหรือผู้อื่นได้

๑๓๔ ความผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ ตามที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า จะเป็นความผิดดังกล่าวนี้จะต้องปรากฏว่า

(๑) ผู้กระทำบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความลงในหนังสืออย่างใด ๆ

(๒) เจ้าพนักงานนั้นมตำแหน่งหน้าที่ที่จะจดข้อความนั้นๆ

(๓) ข้อความที่บอกให้จดลงในหนังสือนั้น ผู้บอกให้จดไว้ว่าเป็นข้อความเท็จ

(๔) ข้อความที่บอกให้จดนั้น สามารถจะใช้เป็นพยานได้

(๕) การที่บอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ ลงในหนังสือดังกล่าวนั้น อาจเกิดความเสียหายแก่ข้าราชการชน หรือผู้หนึ่งผู้ใด

(๖) ได้กระทำการดังกล่าวโดยเจตนา

ดังจะได้อธิบายต่อไปตามลำดับ

เกณฑ์ข้อ ๑ ที่ว่า ผู้กระทำต้องบอกให้เจ้าพนักงาน

จดข้อความลงในหนังสืออย่างใด นั้น หมายความว่า ถ้าบอกให้ผู้อื่นซึ่งไม่ใช่เจ้าพนักงาน เช่นบอกให้เสมียนจดผู้กระทำความผิด

ความผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ ๑๓๕

เกณฑ์ข้อ ๒ ทว่า เจ้าพนักงานที่บอกให้จดข้อความ

นั้นต้องมตาแหน่งหน้าที่ที่จะจดข้อความนั้น หมายความว่า

ว่าเจ้าพนักงานดังกล่าวต้องได้ รับแต่งตั้งจาก ทางราชการ ใหม่
หน้าที่จดข้อความด้วย เช่นเจ้าพนักงานทะเบียนของถนนหนทาง
จดทะเบียนคนเกิดคนตาย เป็นต้น ถ้าผู้กระทำไปบอกให้ตำรวจ
จดข้อความเกี่ยวกับ การเกิดของบุคคลอื่นไม่เกี่ยวกับความผิด
อาญาแม้จะเป็นความเท็จ ผู้กระทำก็ไม่มีความผิด เพราะตำรวจ
ในขณะนั้นไม่มีตำแหน่งหน้าที่ในการจดทะเบียนคนเกิด

เกณฑ์ข้อ ๓ ทว่า ข้อความที่บอกให้เจ้าพนักงานจด

นั้นต้องเป็นข้อความที่ผู้กระทำว่าเป็นข้อความเท็จ นั้น

หมายความว่าข้อความนั้นโดยตัวของมันเองก็เป็นความเท็จประ
การหนึ่ง และอีกประการหนึ่งผู้กระทำกร อยแต่ถือว่าเป็นความ
เท็จ เช่นนาย ก. ไม่ตาย แต่ นาย ข. ไปบอกเจ้าพนักงาน
ทะเบียนให้จดทะเบียนว่านาย ก. ตาย

เกณฑ์ข้อ ๔ ทว่า ข้อความที่บอกให้เจ้าพนักงานจด

นั้นสามารถใช่เป็นพยานได้ นั้น หมายความว่าข้อความที่

บอกให้จดจะต้องมีลักษณะสำคัญที่จะพิสูจน์ความจริงได้ในภาย
หลัง เช่นความเกิด ความตายของบุคคล

๑๓๖ ความผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ
เกณฑ์ข้อ ๕ ทว่า ข้อความที่บอกให้จดนั้นอาจเสีย

หายแก่สาธารณชนหรือผู้หนึ่งผู้ใดได้ หมายถึงกรณีทว่า

ถ้าจะมีผู้ใดนำหนังสือหรือสำเนาหนังสือที่เจ้าพนักงานจดไปใช้
อาจเกิดเสียหายแก่สาธารณชนหรือบุคคลใดได้ เช่น ก. บอก
ให้เจ้าพนักงานทะเบียนจดว่า ข. ตาย ถ้าทะเบียนนั้นอาจนำ
ไปใช้ให้บริษัทประกันชีวิตของ ก. เชื้อถือและอาจจ่ายเงินได้
ฉะฉานการที่ ก. บอกให้เจ้าพนักงานจดว่า ข. ตาย จึงอาจเสียหาย
แก่บริษัทประกันชีวิตได้

เกณฑ์ข้อ ๖ ทว่า ผู้กระทำได้กระทำให้โดยเจตนา

นั้น เป็นเหตุทว่าไปของกฎหมายลักษณะอาญาที่ว่าจะเอาผิดต่อ
เมื่อบุคคลได้กระทำโดยเจตนา ซึ่งในเรื่องนี้ได้แก่กรณีที่ผู้กระทำ
รู้แต่ควาเป็นข้อความเท็จ แต่ยังไม่นำมาบอกแก่เจ้าพนักงาน
ให้จดข้อความนั้น ๆ

ตอนที่ ๔๖

(วันศุกร์ที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๕๖)

ในตอนทว่าเข้ามาหาพเจ้าได้กล่าวถึงถึงการบ่งกันหรือทำ
ให้ลดน้อยลงซึ่งการพาให้การยุติกรรมผิดทาง (Miscarriage

ความผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ ๑๓๗

of justice) โดยกล่าวเท็จว่าเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม
ทุกฝ่าย ตลอดจนนายความและคู่ความเองจะต้องช่วยกันรักษา
ความยุติธรรมของชาติไว้ ต่อจากนั้นข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความ
ผิดโดยทางวาจาซึ่งกระทำโดยการกล่าวเท็จต่อไป และได้กล่าว
ถึงความผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ ซึ่งเป็น
ความผิดที่เกิดขึ้นโดยบุคคลบอกให้เจ้าพนักงานผู้ตามตำแหน่งหน้า
ที่จดข้อความ ซึ่งบุคคลนั้นหรืออาจเป็นเนอความเท็จจริงในหนังสือ
อย่างใด ๆ อันสามารถอาจใช้เป็นพยานได้ และการที่กระทำ
อาจเกิดเสียหายแก่สาธารณชน หรือผู้หนึ่งผู้ใดได้

ก่อนที่จะได้ผ่านความผิดนี้ไป ข้าพเจ้าขอกล่าวสรุปอีก
ครั้งหนึ่ง คือที่จะเป็นความผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความ
เท็จนั้นจะต้องปรากฏว่า

(๓) ผู้กระทำบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความลงในหนังสือ
อย่างไร ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นกรณที่บอกให้เจ้าพนักงานกรอก
ข้อความลงในกระดาษ สัมุด หนังสือหรือทะเบียนซึ่งเจ้าพนักงาน
มีอยู่แล้ว โดยปกติในกรณที่เป็นเรื่องแจ้งความปากเปล่า
แม้เจ้าพนักงานจะบันทึกถ้อยคำไว้ก็ไม่ใช้เรื่องของการจดลงใน
หนังสืออย่างไร ๆ ฉะนั้นแม้ข้อความนั้นจะเท็จ ผู้กระทำก็ไม่
ผิดฐานบอกให้เจ้าพนักงานจดข้อความเท็จ แต่อาจเป็นผิดฐาน
แจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนก่อน ๆ

ความผิดฐานบอกให้พนักงานจขข้อความเท็จ

(๒) ข้อความที่บอกให้จคนนั้น ผู้บอกให้จตนเองกรอขว่า เป็นความเท็จ ซึ่งหมายความวาข้อความนั้นในตัวของมันกเป็น ความเท็จประการหนึ่ง และผู้กระทำเองกรอขว่าเบนความเท็จออก ประการหนึ่ง เช่นผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของสัตว์พาหนะ ไปแจ้งต่อเจ้า พนักงานผู้กระทำการ โอนว่าตนเป็นเจ้าของสัตว์พาหนะ แล้ว โอนตัวพิมพ์พรรณให้แก่ผู้อื่นเบนตัวอย่าง ซึ่งเป็นการบอก ให้เจ้าพนักงานจจดทะเบียนทง ๆ ทรวาเบนความเท็จ

(๓) เจ้าพนักงานนั้นต้องมตาแห่งหนาท ๆ จะจขข้อความนั้นด้วย การไปบอกให้เจ้าพนักงานจขข้อความใด ๆ โดย เจ้าพนักงานมิได้มตาแห่งหนาทในการจขข้อความนั้น ผู้กระทำห้ามความผิดไม่ เช่นในเรื่อง โอนสัตว์พาหนะดังกล่าวข้างต้น ถ้าผู้กระทำไปแจ้งต่อตำรวจ ผู้กระทำไม่มีความผิด เพราะ ตำรวจไม่มีตาทแห่งหนาทในการจขข้อความการโอนสัตว์พาหนะ

(๔) ข้อความที่บอกให้จคนนั้น สามารถใช้เป็นพยานได้ ซึ่งหมายความวาต้องเป็นข้อความทมลักษณะที่จะพิสูจน์ข้อเท็จจริงอันใดอันหนึ่งในเวลาภายหลัง

(๕) ข้อความที่บอกให้จคนนั้น อาจเกิดเสียหาย แก่ ตำรวจชนหรือผู้ทงผู้ใดได้ ซึ่งหมายความวา ถ้าผู้เอาทงข้อ หรือถ้าเนาทเจ้าพนักงานจคนนไปใช้ และมิผู้เชื่อว่าเบนความ

ความผิดฐานฉ้อโกง

๑๓๕

จริง ย่อมอาจ จะเกิด เสียหายแก่ ตำราชนชน หรือผู้หนึ่ง ผู้ใดได้ เช่น ในเรื่องปลอมตัวมาแจ้งแก่ เจ้าพนักงานว่า เป็นเจ้าของ โค กระบือ ขอให้เจ้าพนักงาน โอนตัวพิมพ์รูปพรรณให้แก่คนอื่น ย่อมเห็นได้ว่าอาจเสียหายแก่เจ้าของโคได้

(๖) ผู้กระทำความผิดกระทำความโดยเจตนา ซึ่งเป็นเหตุทวง ไปของกฎหมายลักษณะอาญาที่ว่า ต่อเมื่อผู้ใดกระทำความ โดยเจตนา จึงจะเอาผิด

ถ้าเข้าเกณฑ์ ๖ ประการดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ก็เป็น ความผิดฐาน บอก ให้เจ้า พนักงาน จดข้อความเท็จ ดังกล่าว มา ข้างต้น

สำหรับฉ้อโกง ข้าราชการจะขอกฎถึงความผิดฐานฉ้อโกง ต่อไป ความผิดฐานฉ้อโกงนี้ ต่างกับความผิดอาญาที่บุคคลได้ กระทำ โดยการกล่าวเท็จตามที่ได้กล่าวมาแล้ว อยู่หลายประการ โดยเป็นความผิดที่ผู้กระทำได้กระทำได้โดยใช้อุบายหลอกลวงด้วย ประการใด ๆ อันประกอบด้วยเอาความเท็จมากกล่าว หรือแกล้ง ปกปิดเหตุการณ์อย่างใดที่ผู้กระทำควรบอกให้แจ้ง โดยผู้กระ ทำมีเจตนาทุจริตคิดหลอกลวงให้ผู้อื่นผู้ใดตั้งทรัพย์อย่างหนึ่ง อย่างใดให้แก่ผู้กระทำเองหรือให้แก่ผู้อื่น หรือให้เขาทำ ถอน หรือทำลายหนึ่งสิ่งสำคัญ

จะเห็นได้ว่าที่จะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงดังกล่าวข้างต้น
จะต้องปรากฏว่า

(๑) ผู้กระทำ ใช้ หมาย หลอก ถอง โดย เอาความเท็จมา
กล่าว หรือโดยแกล้งปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง

(๒) เพื่อให้ผู้อื่นส่งทรัพย์สิน ทำ ถอน หรือ ทำลายหนังสือสำคัญ

(๓) จนเขาหลงเชื่อ หมาย หลอก ถอง จึงได้ทำตามที่
หลอก ถอง คือส่งทรัพย์สินให้ทำ ถอน หรือ ทำลายหนังสือสำคัญ

(๔) ผู้กระทำได้กระทำโดยเจตนาทุจริต
ซึ่งข้าพเจ้าจะอธิบายเกณฑ์ต่าง ๆ ตามลำดับ

เกณฑ์ข้อ ๑ ที่ว่า จะต้องมีการใช้ หมาย หลอก ถอง โดย

เอาความเท็จมากล่าวหรือโดยแกล้งปิดบังความจริงที่ควร
บอกให้แจ้งนั้น แสดงว่าการกระทำผิดฐานฉ้อโกงนี้ทำได้อ่าง

ประการ คือทำด้วยการใช้ หมาย หลอก ถอง โดยเอาความเท็จมา
กล่าวประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งกระทำด้วยการใช้
หมาย หลอก ถอง โดยแกล้งปิดบังความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง

การใช้ หมาย หลอก ถอง โดยเอาความเท็จมากล่าวนั้นเป็น
เรื่องตรงไปตรงมามีตัวอย่างเช่น ก. ไปหลอก ถอง ข. โดยกล่าว

ความผิดฐานฉ้อโกง

๑๔๑

เท็จว่าภรรยาของ ข. ให้ ก. มาขอรับเงิน ๑๐๐ บาท ข. หลง
เชื่อ จึงมอบให้ไป

ส่วนการใช้ข้อความหลอกลวง โดยแกัดงปกปิดความจริงที่
ควรบอกให้แจ้งนั้น มีข้อทนายพิจารณาว่า เมื่อไรจึงจะถือว่า
เรื่องใดที่ผู้กระทำควรบอกให้แจ้งหรือไม่ควรบอกให้แจ้ง ข้อ
ควรระมัดระวังว่า ไม่ใช่ว่าถ้าบุคคลไม่บอกความจริงแล้วจะเป็น
ความผิดฐานฉ้อโกงเสมอไป บุคคลไม่มีหน้าที่ที่จะบอกความ
จริงทุกเรื่องทุกรายไป คือจะถือได้ว่าเป็นข้อความที่ควรบอก
ให้แจ้งและการปกปิดความจริงเป็นผิดฐานฉ้อโกง ก็ต่อเมื่อผู้
กระทำมีหน้าที่ที่จะเปิดเผยความจริงนั้น หน้าที่นั้นอาจเป็นหน้าที่
ที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยตรง หรืออาจเป็นหน้าที่เกิดจากความ
สัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งตามหลักแห่งความซื่อสัตย์สุจริตจะต้อง
เปิดเผยความจริงนั้น ๆ เช่นพ่อค้าขายสิ่งจะต้องเปิดเผยความ
จริงแก่พ่อค้าขายปลัดทรมัดสินค้าไปขายว่าสินค้าอันเป็นของเมีย
เก่าเสื่อมคุณภาพ เพราะพ่อค้าขายสิ่งยอมทราบดีว่า พ่อค้า
ขายปลัดจะนำสินค้าอันไปขายแก่ประชาชนต่อไป และถ้าพ่อค้า
ขายปลัดขอยสินค้าที่เสื่อมคุณภาพ พ่อค้าขายปลัดจะเสียหายน
ฉนั้นพ่อค้าขายสิ่งกับพ่อค้าขายปลัดจึงมีความสัมพันธ์ซึ่งวาง
รากฐานอยู่บนความซื่อสัตย์ซื่อระหว่างกัน และพ่อค้าขายปลัด

ย่อมหวังว่าค่าดินค่าเสื่อมคุณภาพ พ้อคำขายส่งจะต้องบอกให้ทราบ โดยเหตุนี้ถ้าพ้อคำขายส่งไม่บอกความจริงเกี่ยวกับคุณภาพของดินค่า ก็ต้องถือว่าเป็นการใช้อุบายหลอกลวงโดยปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง

เกณฑ์ข้อ ๒ ที่ว่าการใช้อุบายหลอกลวงโดยเอาความ

เท็จมากล่าวหรือการใช้อุบายหลอกลวงโดยปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง

นั้น จะต้องกระทำเพื่อให้เขาซึ่งทรัพย์สินทำ ถอน หรือ ทำตายหนึ่งตั้งสำคัญนั้น แสดงว่าการใช้อุบายหลอกลวงให้เขากระทำอย่างอื่น เช่น ให้ส่งบริการให้ หาเป็นความผิดฐานฉ้อโกงไม่ เช่น ก. ขนรถประจำทาง คนขายตัว มาถามว่า ก. มีตัวโดยสารแล้วหรือยัง ก. ก็กล่าวเท็จว่ามีตัวโดยสารแล้ว ก. ห้ามมีความผิดฐานฉ้อโกงไม่ เพราะแม้ ก. จะหลอกลวงโดยเอาความเท็จมากล่าวว่าตนมีตัวโดยสารเป็นเหตุให้คนขายตัวโดยสารยอมให้ ก. นั่งรถประจำทางเดินทางได้ก็จริง แต่เมื่อไม่ใช่เป็นการหลอกลวงเพื่อให้เขาซึ่งทรัพย์สิน เป็นแต่หลอกลวงเพื่อให้ส่งบริการคือการไ้ร้รถยนต์ประจำทางพาตนไปยังที่หมาย ก. จึงไม่มีความผิดฐานฉ้อโกง

ในสถานที่เกี่ยวกับการหลอกลวงให้ทำ ถอน หรือ ทำตาย

ความผิดฐานฉ้อโกง

หนังสือสำคัญนั้น คำว่า “หนังสือสำคัญ” หมายความว่าบรรดาหนังสือซึ่งเป็นสำคัญแก่การตั้งกรรมสิทธิ์หรือหนังสือและบรรดาหนังสือที่เป็นหลักฐานแก่การเปิดยื่น แก่ หรือเบิกวาง หรือโอนกรรมสิทธิ์หรือหนังสือทุกอย่าง การหลอกลวงให้ทำหนังสือสำคัญผิดอย่างเช่นการทำหนังสือกู้เงิน การถอนหนังสือสำคัญได้แก่การให้ทำหนังสือสำคัญนั้นให้ใช้ไม่ได้ เช่นขีดฆ่าหนังสือกู้ หรือหมายเหตุลงไปในหนังสือว่าได้ชำระหนี้แล้ว การทำลายหนังสือสำคัญได้แก่การฉีกหรือเผาหนังสือสำคัญเสียเป็นต้น

เกณฑ์ข้อ ๓ ทว่า การใช้ข้อบทยหลอกลวงนั้นต้องเป็นเหตุให้บุคคลอื่น หลงเชื่อ จนเขา ส่งทรัพย์สิน หรือให้เขาทำ ถอนหรือทำลายหนังสือสำคัญ นั้น หมายความว่าตามการใช้ข้อบทยหลอกลวง แต่ผู้ถูกหลอกลวงเขาไม่เชื่อถอ ผู้กระทำก็ผิดเพียงฐานพยายามฉ้อโกงเท่านั้น คือมีโทษเพียงสองในสาม ซึ่งกำหนดไว้สำหรับความผิดสำเร็จเท่านั้น ตัวอย่าง ก. มาใช้ข้อบทยหลอกลวง ข. ว่า ค. ภรรยาของ ข. ให้มารับเงิน ๑๐๐ บาท ข. รู้แล้วว่า ก. กล่าวเท็จ แต่ ข. เห็นว่า ก. เคยเป็นเพื่อนฝูงเก่าแก่ ข. สงสารอยากส่งเคราะห์ให้เงิน ก. จึงแสร้งทำเชือ แต่มอบเงินให้ ก. ไป ก. ไม่มี ความผิดฐานฉ้อโกงอัน

เป็นความผิดจำเริญ แต่มีความผิดฐานพยายามฉ้อโกง เพราะ
การใช้ข้อบายหลอกลวงนั้นไม่เป็นเหตุให้บุคคลอื่นหลงเชื่อจนถึง
ทรัพย์สิน ทำ ถอน หรือ ทำตายหนึ่งสิ่งสำคัญเขาส่งให้เพราะเหตุอื่น

เกณฑ์ข้อ ๔ ทว่า ผู้กระทำได้กระทำให้โดยเจตนา

ทุจริต นั้น หมายความว่าผู้กระทำนอกจากจะมีเจตนาขรมคา
ที่จะใช้ข้อบายหลอกลวงโดยเอาความเท็จมากถ่วง หรือแก้ง
ปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง เพื่อให้เขาส่งทรัพย์สิน ทำ ถอน
หรือทำตายหนึ่งสิ่งสำคัญดังกล่าวแล้ว ผู้กระทำยังต้องได้กระ
ทำไปโดยเจตนาที่จะแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองกิต หรือเพื่อ
คนนอกกิต อันเป็นประโยชน์ที่สมควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายและ
เกิดการเสียหายแก่ผู้อื่น ซึ่งหมายความว่าถ้าผู้กระทำไม่ได้กระ
ทำไปโดยเจตนาทุจริตแล้ว ผู้กระทำห้ามความผิดไม่ ตัวอย่าง
เช่น ก. เห็น ข. ซึ่งเป็นเพื่อนกำลังเมาสุราและมึนทางจะถูก
หญิงปลอมดอก ก. จึงแก้งไปหลอกลวง ข. ว่า บิดาของ ข.
ต้องการใช้เงินด่วน ขอให้ ข. มอบเงินมาให้โดยเร็ว ข. หลง
เชื่อจึงมอบเงินให้ไป ครั้นฉวันรุ่งขึ้น ก. ก็นำเงินมากินให้ ข.
การกระทำของ ก. หาเป็นความผิดฐานฉ้อโกงไม่ เพราะแม้ ก.
จะใช้ข้อบายหลอกลวงโดยเอาความเท็จมากถ่วงแก่ ข. เพื่อให้
ข. ส่งเงินให้ และ ข. ก็หลงเชื่อและส่งเงินให้ ก. ก็ห้ามความ

ความผิดฐานฉ้อโกง

๑๔๕

ผิดฐานฉ้อโกง เพราะ ก. ไม่ได้มีเจตนาทุจริต ก. ไม่ประสงค์จะแสดงประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ก. ประสงค์จะช่วยเหลือ ข.

ตามที่กล่าวมาแต่จนจะเห็นได้ว่าความผิดฐานฉ้อโกงแม้จะเป็นความผิดที่กระทำโดยทางวาจา แต่ก็เป็นความผิดที่ทำได้ยากกว่าความผิดอื่น เพราะเป็นความผิดที่ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาทุจริต คือแสดงหาประโยชน์มาแต่ต้น แล้วใช้อบายหลอกลวงโดยยกถ่วงเท็จหรือแกล้งปกปิดความจริงซึ่งควร จะ บอกให้แจ้ง เพื่อให้เขาตั้งทรัพย์ ทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ ฉะนั้นบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้ประกอบมีอาชีพ ย่อมไม่อาจทำผิดฐานฉ้อโกงได้

อนึ่ง เพื่อเรียกร้องความสนใจของท่านผู้ฟัง ข้าพเจ้าใคร่ขอกล่าวไว้แม้ว่าเวลานี้รัฐบาลจะได้เสนอร่างประมวลกฎหมายอาญาใหม่ต่อสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสภา ฯ รับ หักก การ แล้ว ก็ดี แต่ในฐานะเป็นเลขานุการคณะกรรมการ ข้าพเจ้ากำหนดว่าคงจะไม่สำเร็จก่อนเวลา ๓-๕ ปี ข้างหน้า และแม้ประมวลกฎหมายอาญาจะใช้บังคับ แต่หักการต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าได้บรรยายทางวิฤตกระจายเสียงนี้ยังคงใช้ได้เกือบทั้งหมด.

ตอนที่ ๔๗

วันศุกร์ที่ ๑๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๖

ในตอนที่แล้วมาข้าพเจ้าได้กล่าวถึง ความผิดฐาน ข้อ โกง อันเป็นความผิดที่กระทำโดยทางวาจาประเภทหนึ่ง ความผิดฐานข้อ โกงนี้ไม่เหมือนความผิดโดยทางวาจาอย่างอื่นที่ได้กล่าวมาแล้ว คือความผิดที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นส่วนมากเข้าลักษณะที่ว่า “พูดปากเดียวคือ” คนอาจกระทำผิดโดยไม่ระมัดระวัง ถ้อยคำได้ แต่ความผิดฐานข้อ โกงนี้เป็นเรื่องมีเจตนาที่จะประกอบมิฉะนั้น กล่าวคือเป็นเรื่องแสดงหาประโยชน์โดยใช้ อบายหลอกลวงให้เขาส่งทรัพย์สินให้ หรือให้เขาทำหนังสือสำคัญ เช่นทำหนังสือสัญญาจ่ายเงินให้ หรือให้เขาถอนหนังสือสำคัญให้ เช่นให้ขีดฆ่าสัญญาที่ทำไว้แล้วเสียหรือให้หมายเหตุลงไป ว่าได้ชำระเงินแล้ว หรือให้เขาทำลายหนังสือสำคัญเสีย เช่นให้ฉีกหรือเผาสัญญาจ่ายเงินเสีย ความผิดฐานข้อ โกงมีตัวอย่าง เช่น ก. กล่าวเท็จหลอก ข. ว่า บิดาของ ข. ไร้ให้ ก. มารับเงิน ข. หลงเชื่อว่าเป็นความจริงจึงให้เงินไป ก. ย่อมมีความผิดฐานข้อ โกง ความผิดฐานข้อ โกงจึงเป็นความผิดที่ผู้กระทำผิดนั้น ในความผิดของตนได้ดี ไม่ใช่เป็นเรื่องพูดผิดพลาด เป็นเรื่องที่ผู้กระทำได้ใคร่ครวญใคร่ตรองมาแต่ต้นแล้ว ความผิดฐานข้อ โกง

ความผิดฐานฉ้อโกง

๑๔๗

ข้าพเจ้าได้ตรวจคำพิพากษาศาลฎีกา ปรากฏว่า ได้มีผู้กระทำความผิดประเภทนี้ไม่น้อยเลย เห็นจะเป็นเพราะเป็นความผิดที่กระทำโดยไม่เห็นอภัย ไม่ต้องออกแรงอะไร เพียงแต่ใช้คำพูดหลอกลวงผู้อื่นเพียงไม่กี่คำ อาจได้รับเงินหรือทรัพย์สินจากผู้ซื้อ หรือผู้เช่าอ้อมทำหนังสือสำคัญ หรือถอนหนังสือสำคัญหรือทำลายหนังสือสำคัญให้ และมักจะปรากฏว่า ผู้ที่หากินทางฉ้อโกง มักจะทำผิดซ้ำ ๆ คำพิพากษาศาลฎีกา เรื่องฉ้อโกงนี้ ได้แสดงให้เห็นอบาย หลายอย่าง หลาย ประเภทที่บุคคล ได้เอากล่องร เอามาใช้หลอกลวงผู้อื่น ฉะนั้นความผิดฐานฉ้อโกงจึงเป็นความผิดที่เรา น่าจะสนใจ ถ้าท่านผู้ฟังมีเวลา ข้าพเจ้าใคร่ขอแนะนำให้ท่านอ่านตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา เหล่านี้ ซึ่งจะทำให้ท่านเห็นถึงทางที่บุคคลฉ้อโกงกัน ความจริง ความผิดฐานฉ้อโกงนี้ เป็นความผิดที่ท่านผู้ฟังที่เคารพทรงหทัยควรระวังอย่าให้เกิดแก่ตัวท่านเองได้ โดยท่านไม่ควรจะยอมให้ผู้อื่นมาหลอกลวงท่าน คิดที่ปรากฏคำพิพากษาศาลฎีกา หลายเรื่อง แสดงว่า ความจริง เจ้าทุกข์เองไม่น่าจะเชื่อถอยยอคำที่ผู้กระทำความผิดมาถ่วงเทจ หลอกลวงเลย แต่เพราะความเชื่อใจกัน จึงส่งทรัพย์สินให้ไป หรือทำหรือถอนหรือทำลายหนังสือสำคัญตามที่ถูกหลอกลวงนั้น ความจริง เจ้าทุกข์อยู่ในฐานะที่จะทำให้ความผิดฐานฉ้อโกง อยู่ในชั้นพยายามไม่

ปล่อยให้ทำผิดฐานฉ้อโกงจนสำเร็จได้มาก และถ้าทำได้เช่นนั้นต่อไป ผู้ที่คิดจะฉ้อโกงก็จะขยายตัวเป็นการช่วยกันบ่อนทำลายอาชญากรรมประเภทนี้ให้ลดน้อยลง และการที่จะไม่ให้ถูกฉ้อโกงนั้น จะทำได้ก็โดยมีสติไตร่ตรอง อย่าหลงเชื่อถ้อยคำคนง่าย ๆ เมอมมีผู้นอนมากถ้าวถ้อยคำหรือแสดงกิริยาอย่างใด ก็ต้องซักไซ้ไต่เตียงหาหลักฐานพยานเสียก่อน ถ้าท่านทำเช่นนั้นจะช่วยทำให้ความผิดฐานฉ้อโกงลดน้อยลง ก่อนที่จะผ่านความผิดฐานฉ้อโกงไป ข้าพเจ้าขอสรุปหลักเกณฑ์ความผิดฐานฉ้อโกง ซึ่งมีดังนี้

เกณฑ์ข้อ ๑ ใดแก่จะต้องมีการใช้อุบายหลอกลวง ซึ่งทำได้สองอย่าง คืออย่างหนึ่งได้แก่หลอกลวงเขาโดยการกล่าวเท็จ เช่นความจริงส่วนของ ก. ไม่มีผลไม้อุดมสมบูรณ์ ก. บอกขายส่วนของ ข. โดยพา ข. ไปดูส่วนของคนอื่น ซึ่งมีผลไม้อุดมสมบูรณ์โดยอ้างว่าเป็นของ ก. ข. หลงเชื่อจึงซื้อส่วนของ ก. ดังนั้น ก. มีความผิดฐานฉ้อโกง ส่วนการหลอกลวงอีกอย่างหนึ่งได้แก่การหลอกลวงโดยแกัดงักปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง อย่างไรก็ตามจะเป็นการปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้งนั้น ต้องดูว่าผู้กระทำมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือมีหน้าที่ ๆ อันเกิดจากความสัมพันธ์อันกระหว่างกัน และโดยอาศัยหลักความซื่อสัตย์

ฉ้อโกง ผู้กระทำได้แก่ความจริงให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ เช่น พ่อค้าขายสิ่งของบอกเรื่องการเสื่อมคุณภาพของสินค้าแก่พ่อค้าขายปลีก ถ้าพ่อค้าขายส่งขายสินค้าไปโดยปกปิดความจริง ถึงเรื่องเสื่อมเสียคุณภาพของสินค้า ก็ถือว่าพ่อค้าขายส่งนั้นปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง จึงเป็นการใช้อุบายหลอกลวงอันอาจเป็นผิดฐานฉ้อโกงได้

เกณฑ์ข้อ ๒ ทว่า การใช้อุบายหลอกลวงโดยการกล่าวเท็จหรือแกล้งปกปิดความจริง ที่ควรบอกให้แจ้งนั้น จะต้องกระทำไปเพื่อให้ผู้อื่นส่งทรัพย์สิน ทำ ถอน หรือ ทำลายหนังสือสำคัญ นั้น แต่คงว่าความผิดฐานฉ้อโกงมิได้ ในกรณี & กรณีเท่านั้น คือ

- (๑) หลอกลวงให้เขาส่งทรัพย์สินให้ เช่น ให้ส่งเงินให้
- (๒) หลอกลวงให้เขาทำหนังสือสำคัญ เช่น ออกเช็ค ทำหนังสือให้
- (๓) หลอกลวงให้เขาถอนหนังสือสำคัญ เช่น หลอกลวงให้เขาตัดฆ่าหนังสือสำคัญ

การหลอกลวงให้เขากระทำการอย่างอื่น นอกจาก การ ส่งทรัพย์สิน ทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญ เช่น หลอกลวงให้เขาส่งบริการให้ ผู้หลอกลวงห้ามความผิดฐานฉ้อโกงไม่ คำนวณ

อย่างเช่น ก. ต้องการชดเชยโดยไม่ต้องเสียค่าจ้างชด ก. จึงไป
 หลอกถ่วงเพื่อนบ้านว่าม้ายาง ชุมทรัพย์ อยู่ในดิน ของ ก.
 ใครชดทรัพย์เด็กให้ทรัพย์ชดใดเบนของฉนั้น เพื่อนบ้านหลง
 เชอจึงได้ชวดยกนชดคินตามท ก. บอ ก. เป็นอันว่า ก. ได้บอ
 โดยไม่เสียค่าชด ก. ห้ามความผิดฐานฉ้อโกงไม่ เพราะ ก. ใช้
 อบายหลอกถวงโดยเอาความเท็จมากถ่วง คือถ่วงว่าม้ายาง
 ชุมทรัพย์อยู่ในดินของ ก. ซึ่งไม่เป็นความจริง แต่ ก. ไม่ได้
 หลอกถวงให้สังทรัพย์ แต่ ก. หลอกถวงให้สังบริการซึ่งไม่ใช่
 ทรัพย์ แม้จะคิดค่านวณเป็นราคาเงินและแม้จะเป็นความผิด
 ทางศีลธรรม คือเป็นของที่ไม่ควรทำ แต่ ก. ก็ไม่มีความผิด
 ตามกฎหมาย เพราะกฎหมายไม่ได้บัญญัติเอาความผิดไว้ เมื่อ
 กฎหมายลักษณะอาญาเอาผิดคือเมื่อหลอกถวงให้สังทรัพย์ โดย
 ใช้หักการคความโดยเคร่งครัดอันเป็นระเบียบของกฎหมายอา-
 ญาก็ไม่อาจถือว่าการสังอย่างอื่นนอกจากทรัพย์ เช่นสังบริการ
 หรือก่าดงกายให้เป็นผิดฐานฉ้อโกงได้

เกณฑ์ข้อ ๓ ทว่า ผู้ถูกหลอกถวงเขาต้องหลงเชื่อ

และกระทำการตามทหลอกถวง คือ สังทรัพย์ ทำ ถอน
หรือทำลายหนังสือสำคัญ นน หมายความว่าถ้าไปหลอกถวง
 แลว เขาไม่เชื่อผู้กระทำก็ไม่ผิดฐานฉ้อโกงจำเริญ เป็นผิด

ความผิดฐานฉ้อโกง

๑๕๑

แต่เพียงพยายามฉ้อโกง คือ มีโทษเพียงสองในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานฉ้อโกงที่เป็นความผิดสำเร็จ ทั้งนี้ คือการ ใช้อุบายหลอกลวงต้องทำให้เขาหลงเชื่อ ตัวอย่าง เช่น ก. มาหลอกลวง ข. ให้ส่งเงินให้โดยพูดว่า บิดาของ ก. ให้มาเอาเงิน แต่ ข. ไม่หลงเชื่อแต่แสร้งทำเชื่อ เพื่อจะได้หลักฐานไว้จับกุม ก. ข. จึงเอาเงินที่ ข. ทำเครื่องหมายไว้ส่งไปให้ ก. ก. มีผิดเพียงฐานพยายามฉ้อโกงเท่านั้น เพราะ ข. ไม่ได้ส่งเงินเพราะหลงเชื่อ

เกณฑ์ข้อ ๔ ที่ว่า ผู้หลอกลวงจะต้องได้กระทำไป

โดยเจตนาทุจริต นั้นหมายความว่าเพียงแต่หลอกลวง ถ้าผู้กระทำไม่ได้กระทำไป เพื่อแสวงหาประโยชน์อื่น มิควรได้มาเป็น ของตนหรือของผู้อื่น อันเป็นประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้กระทำหามความผิดฐานฉ้อโกงไม่ เช่น ก. กำนั่งเมาส์ราย อยู่ในขณะนั้น ก. ถอดเครื่องเพชรมราคามาก ข. ซึ่งเป็นเพื่อน ก. เกรงว่าด้วยความเมาส์รา ก. จะทำเครื่องเพชรสูญหายเสีย ข. จึงใช้อุบายหลอกลวง ก. โดยการกล่าวเท็จว่า บิดาของ ก. ให้มารับเครื่องเพชรไป ก. หลงเชื่อก็มอบให้ไป แม้ ข. จะหลอกลวงให้ ก. ส่งทรัพย์สิน ก. ก็ไม่มีความผิดฐานฉ้อโกง เพราะ ข. ไม่ได้มีเจตนาทุจริต

เหตุเพิ่มโทษความผิดฐานฉ้อโกง

๑๕๓

โกงผู้อื่นโดยการซื้อของเขอ ก็เชื่อได้ว่าเป็นความผิดเป็นต้น

อนึ่ง ความผิดฐานฉ้อโกงตามทักถ้าวมาแต่ดวงอย่างคือ ความผิดฐานฉ้อโกงที่เกิดโดยการใช้อบายหลอกลวง โดยเขาเท็จมากถ้าวหรือแกล้งปกปิดความจริงทควรบอกให้แจ้ง ทำให้หลงเชื่อจนสั่งทรัพย์สินหรือทำ ถอน หรือ ทำตายหนึ่งถือสำคัญอย่างหนึ่ง กับความผิดฐานฉ้อโกงที่เกิดชนโดยการซื้อเชื่อสั่งของเขาโดยเจตนาจะไม่ใช้คำสั่งของนนมาแต่แรก อีกอย่าง หนึ่งนั้น ถ้ากระทำโดยอุบายดังต่อไปนี้กฎหมายเพิ่มโทษให้หนักขึ้นไปจนถึงห้าปี และให้ปรับตงแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงห้าพันบาทด้วยอีกได้คหนึ่ง ถัดจวคือ

(๑) แกล้งแสดงตนว่าเป็นคนใช้วิทยาคม ซึ่งหมายความว่าแกล้งแแต่ดงตนว่ามีความวิ หรืออิทธิฤทธิ์ในทางศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เช่นแแต่ดงแแต่ดงว่าตนมคาถา ที่จะทำให้อของชายคล่องหลอกลวงให้เขาสั่งทรัพย์สินให้เป็นการคอบแทนเป็นต้น แต่ที่จะเป็นความผิดตามทักถ้าวมาแต่จ จะต้องปรากฏว่าผู้กระทำได้ เชื่อว่าตนเองไม่มีวิทยาคมอันแท้จริง ถ้าผู้กระทำเชื่อโดยสุจริตว่าตนเองมีวิทยาคม แม้ความจริงจะไม่มวิทยาคม ผู้กระทำก็ห้ามความผิดฐานฉ้อโกงไม่

(๒) ปลอมตัวเป็นคนอื่น เช่นปลอมตัวเป็นญาติสนิทของผู้เสียหาย

(๓) แกล้งปกปิดความที่ได้เอาทรัพย์สินอย่างใด ๆ ของตนไปขาย หรือวางประกันนอกหนทาง ซึ่งหมายความว่า เอาทรัพย์สินของตนเองไปขายแก่คนหนึ่ง แล้วกลับเอาทรัพย์สินมาขายคนอื่นอีก หรือเอาทรัพย์สินไปวางประกันคนหนึ่ง แล้วกลับนำไปวางประกันกับคนอื่นอีก

(๔) เอาทรัพย์สินอย่างใด ๆ ซึ่งผู้กระทำไม่มีอำนาจที่จะจำหน่ายไปขายหรือวางประกัน หรือจำนำ หรือจำหน่าย ซึ่งหมายความว่าเอาทรัพย์สินของผู้อื่นไปขาย หรือวางเป็นประกันหรือจำนำ หรือจำหน่าย เช่นให้โดยผู้กระทำไม่มีอำนาจจะทำเช่นนั้นได้

(๕) เอาเปรียบแก่คนอายุน้อย ซึ่งยังอ่อนแก่ความรู้ หรือเอาเปรียบคนวิกลจริต ซึ่งหมายความว่า ทำให้เด็กหรือคนวิกลจริตเสียเปรียบ กล่าวคือเป็นการถือเอาประโยชน์ของเด็กมัยาน้อย ไม่มีความจืดเจนในชีวิต หรือถือเอาประโยชน์ของคนวิกลจริตไม่มีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ทำการฉ้อโกงเด็กหรือคนวิกลจริตนั้น เช่นเอาขนมไปแลกกับสร้อยคอของเด็ก เด็กเข้าใจว่ามีราคาเท่ากัน ก็ยอมแลกเปลี่ยนเป็นคน

ความผิดฐานฉ้อโกงยังมีอีก ซึ่งข้าพเจ้าจะได้กล่าวต่อไปในวันหน้า

ตอนที่ ๔๘

วันศุกร์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๖

ในตอนที่ผ่านมาข้าพเจ้าได้กล่าวถึงความผิดฐานฉ้อโกงไป
แล้วต้องประเภท ประเภทหนึ่งได้แก่ความผิดที่เกิดขึ้นโดยการท
บุคคลมีเจตนาทุจริตใช้อุบายหลอกลวงโดยการกล่าวเท็จหรือ
แก่งปกปิดความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง ทำให้เขาหลงเชื่อสั่ง
ทรัพย์สินให้ หรือ ทำ ถอน หรือทำลายหนังสือสำคัญให้ ค
อย่างในเรื่องหลอกลวงให้มีการสั่งทรัพย์สิน เช่น ก. ไปหลอกลวง
ข. ว่า บิดาของ ข. ต้องการใช้เงินก้อนหนึ่งพันบาท ข. หลง
เชื่อว่าเป็นความจริง จึงมอบเงินหนึ่งพันบาทให้แก่ ก. ไป ส่วน
หนังสือสำคัญนั้น ได้แกหนังสือที่เป็นหลักฐานในการก่อตั้งสิทธิ
หรือหนี้ และบรรดาหนังสือที่เป็นหลักฐานในการเปลี่ยน แก
หรือเดิกร่าง โฉนดสิทธิหรือหนี้ทุกอย่าง เช่น ก. หลอกลวง ข.
โดยกล่าวเท็จให้ ข. ทำหนังสือสัญญาหรือหนังสือสัญญาจะ
ซื้อขายที่ดิน หรือให้ ข. ถอน หรือทำลายหนังสือสัญญา หรือ
หนังสือสัญญาจะซื้อขายที่ดิน เป็นต้น ความผิดฐานฉ้อโกงอก
ประเภทหนึ่งนอกจากความผิดที่เกิดขึ้นโดยการหลอกลวงให้สั่ง
ทรัพย์สิน ทำ ถอนหรือทำลาย หนังสือ สำคัญ ดัง กล่าว แล้วได้แก่
ความผิดที่เกิดขึ้นโดยการทบุคคลขอของเชื่อโดยเจตนาจะไม่

๑๕๖ ความผิดฐานซื้อเชื่อโดยเจตนาไม่ชำระราคา

ใช้ราคามาแต่แรก เช่น ก. ยากรัวร์วยโดยเร็วและเห็นว่า ถ้าจะไปซื้อเชื่อของเขาแล้วพาหนีไปอยู่จังหวัดอื่น ก. ก็จะรัวร์วยได้ ก. จึงมาขอซื้อเชื่อเครื่องเพชรจาก ข. โดยบอกว่าขอรับเอาเครื่องเพชรไปก่อน อีกสองสามวันจะมาชำระราคาให้ ก. มีผิดฐานฉ้อโกง เพราะ ก. ได้มีเจตนาที่จะไม่ชำระเครื่องเพชรมาตั้งแต่แรกแล้ว เมื่อกล่าวเช่นนั้นท่านผู้ฟังอาจฉงนว่า การซื้อเชื่อเป็นกรณีปกติ มีคนโดยมากซื้อเชื่อของไปก่อนแล้วชำระราคาต่อภายหลัง เราจะทราบได้อย่างไรว่าคนไหนซื้อเชื่อโดยเจตนาจะไม่ใช้ราคามาแต่แรก ซึ่งเป็นความผิดฐานฉ้อโกง คนไหนซื้อเชื่อโดยเจตนาจะใช้ราคาให้มาแต่แรกแต่ไม่สามารใช้ราคาได้ในภายหลัง หรือเพียงจะเกิดเจตนาขึ้นในภายหลังที่จะชำระราคา ซึ่งในสองกรณีหลังนี้ไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง อันเป็นความผิดอาญา แต่เป็นความแพ่งที่จะเรียกร้องราคากันในภายหลังตัวอย่างเช่น ก. ซื้อเชื่อข้าวสารจาก ข. ถ้าปรากฏว่า ก. เจตนาจะใช้ราคามาแต่แรก หากภายหลัง ก. มีหนี้สินรุงรัง จึงไม่ใช้ค่าข้าวสารให้ ข. หรือภายหลัง ก. เห็นว่าการซื้อเชื่อนี้ไม่มีเหตุฐาน ก. จึงปฏิเสธว่าไม่ได้ซื้อเชื่อข้าวสารจาก ข. ซึ่งกรณีตามตัวอย่างนี้ไม่เป็นผิดฐานฉ้อโกงเลย เพราะ ก. ไม่มีเจตนามาแต่แรกที่จะซื้อเชื่อว่าจะไม่ชำระราคา ปัญหาเกี่ยวกับความ

ความผิดฐานขอเชอโดยเจตนาไม่ชำระราคา ๑๕๓

ในใจของบุคคลนั้นต้องใช้หลัก "กรรมเป็นเครื่องชดความเจตนา" กล่าวคือพฤติการณ์ที่เป็นไปแล้วจะแสดงให้เห็นเจตนาของผู้ขอเชอว่าจะไม่ชำระราคาแต่แรกหรือไม่ เช่นถ้าปรากฏจากพยานหลักฐานว่าผู้ขอเชอไปบอกกับเขาว่าตนจะซื้อของมาขาย แต่ความจริงผู้ขอเชอไม่มีรายชำนายสินค้าเลย และเมื่อได้สินค้ามาแล้วกรับจำหน่ายสินค้านั้นต่อไปในราคาถก ๆ คงเป็นตัวอย่างพฤติการณ์ดังกล่าวนี้ ย่อมแสดงว่าผู้ขอเชอได้มีเจตนาที่จะไม่ชำระราคามาแต่แรกและเป็นความผิดฐานฉ้อโกง

อนึ่ง ในตอนที่แล้วมาข้าพเจ้าได้กล่าวด้วยว่าความผิดฐานฉ้อโกงนั้นผู้เสียหายอยู่ในวิสัยที่จะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นจนถ้าเร็วได้ เพราะเป็นความผิดที่เกิดขึ้นโดยผู้เสียหายได้วางใจในบุคคลอื่น ไม่ได้ใคร่ควรระวังให้รอบคอบว่าควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อถ้อยคำของผู้อื่น เช่นเพราะปล่อยให้ความโลภชักนำไป เช่นเขามากล่าวเท็จหลอกว่าลงทุนทำอย่างนั้นจะได้กำไรมาก ทำอย่างนั้นจะร่ำรวยยกหลังเชอ บางทีก็กระทำไปโดยมีหน้าใจอนิด เช่นเขามาหลอกว่าจะทำบุญทอดกัณฑ์เยี่ยมเข่าของไปอย่างง่าย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อผู้หลอกกล่าวอ้างเหตุที่น่าเห็นใจให้ฟัง ฉะนั้นถ้าเรายึดถือสุภาษิตโบราณที่ท่านกล่าวไว้ "อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน จะจนใจเอง" เราก็จะระมัดระวังตัว

เหตุเพิ่มโทษความผิดฐานฉ้อโกง

ความระมัดระวังตัวของผู้เสียหาย เป็นเหตุหนึ่งที่จะกำจัดหรือทำให้ลดน้อยลงซึ่งความผิดฐานฉ้อโกงได้ เพราะเมื่อผู้เสียหายคอยระมัดระวังตัวอยู่เสมอแล้ว ผู้ทักตจะหลอกลวงก็จะชยาก เพราะเกรงว่าเมื่อหลอกลวงไปเขาจะจับได้และตนจะต้องได้รับโทษอาญา ข้าพเจ้าได้ตรวจค้นคำพิพากษาฎีกา ปรากฏว่าความผิดฐานฉ้อโกงที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างน่าสังเกต อาจเป็นเพราะเราใจกว้างใจกันมากเกินไปนี้เอง ในส่วนที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำเองนั้น แม้ความผิดฐานฉ้อโกงจะเป็นความผิดที่กระทำโดยทางวาจา แต่ก็เป็นความผิดที่กระทำได้ยากกว่าความผิดโดยทางวาจาอื่น ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว เพราะไม่ใช่เพียงแต่พูดปากเสียคัดกล่าวเท็จออกมาเฉย ๆ แต่เป็นกรณีผู้กระทำความผิดใจที่จะแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น อันเป็นประโยชน์ที่สมควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเกิดการเสียหายแก่ผู้อื่น ซึ่งบางคนก็กระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวควรวางคนกยดเป็นวชิราชีพเพียง

นอกจากนี้ในตอนที่แล้วมาข้าพเจ้ายังได้กล่าวถึงเหตุที่ทำให้ความผิดฐานฉ้อโกงที่ได้กล่าวมาแล้วหนักขึ้น ซึ่งได้แก่

(๑) ฉ้อโกงโดยปลอมตนเป็นคนอื่น เช่นปลอมเป็นญาติผู้เสียหาย

เหตุเพิ่มโทษความผิดฐานฉ้อโกง

๑๕๕

(๒) ฉ้อโกงโดยแก่งัดแสดงตนว่าเป็นคนใช้วิชา
ได้ ซึ่ง หมายความว่า ถึงการ แสดงว่ามี เวทย์มนต์คาถาศักดิ์สิทธิ์
อาจบรรดาทำให้เป็นไปได้อย่างต่าง ๆ แต่ที่จะเป็นผลตามนยะของ
ปรากฏว่าผู้กระทำเองก็ไม่เชื่อว่าตนเป็นคนใช้วิชาคมได้

(๓) ฉ้อโกงโดยแก่งัดปกปิดความที่ได้เอาทรัพย์สิน
อย่างใด ๆ ของตนไปขายหรือวางเป็นประกัน หรือ
จำนำเสียแล้ว เพื่อบายเอาทรัพย์สินนั้นมาขาย หรือวาง
เป็นประกัน หรือจำนำอีกหนหนึ่ง เช่น ก. ขายปากกา
หมึกซึมแก่ ข. ไปแล้ว ยังเอาปากกาหมึกซึมนั้นมาหลอกตวง
ขายให้ ค. อีกหนหนึ่ง

(๔) ฉ้อโกงโดยเอาทรัพย์สินอย่างใด ๆ ซึ่งผู้กระทำ
ไม่อาจที่จะจับจ่ายได้นั้นไปขายหรือ วางเป็นประกัน
หรือจำนำหรือจำหน่าย เช่น ก. แอมเอาหมวกของ ข. ไปขาย
ให้ ค. โดยหลอกตวงว่าเป็นหมวกของตนเอง ค. หลงเชื่อจึง
ซื้อหมวกของ ข. ไว้

(๕) ฉ้อโกงโดยเอาเปรียบแก่คนอายุน้อย ซึ่งยัง
อ่อนแก่ความรู้ หรือเอาเปรียบแก่คนวิกลจริต ซึ่งหมาย
ความถึงการถือเอาการเป็นเด็กหรือเป็นคนวิกลจริต ใ้ช้อบาย

๑๖๐ น้อโกงโดยเอาเปรียบคนที่อ่อนอายุหรือวิกลจริต

หลุดกดวงผู้อื่น เช่นเอาขนมมาแลกกับสร้อยคอของเด็กเป็นต้น
สำหรับฉันทน์ ข้าพเจ้าจะขอกล่าวถึงความผิดฐานน้อโกง
ใหม่อีกสองความผิด ความผิดหนึ่งได้แก่กระทำการ โดยการ
เอาเปรียบแก่คนอายุอ่อนซึ่งมีความซัดสน หรือเป็นคนวิกลจริต
หรือดุ่มหลงอยู่ด้วยการใด ๆ และผู้กระทำความผิดทำให้บุคคลดัง
กล่าวถึงชื่อในหนังสือสำคัญอย่างใด ๆ ให้เป็นที่เสื่อมเสีย
ประโยชน์ของบุคคลดังกล่าว หรือผู้อื่นโดยมิได้รับความทดแทน
ตามสมควร

จะเห็นได้ว่าที่จะเป็นความผิดดังกล่าวมานี้จะต้องปรากฏว่า

(๑) เอาเปรียบคนอ่อนอายุ คือเด็กซึ่งมีความซัดสนหรือ
คนวิกลจริต หรือคนที่ดุ่มหลงอยู่ด้วยการใด ๆ ซึ่งหมายความ
ถึงกรณีที่เขาโอกาสในการที่บุคคลดังกล่าวยังไม่รู้สึกผิดชอบ
หรือยับยั้งใจได้ หรือในการที่บุคคลนั้นดุ่มหลงอยู่ด้วยการใด ๆ
กระทำการเอาเปรียบบุคคลดังกล่าวนั้น

(๒) ใช้อบายให้บุคคลดังกล่าวลงชื่อในหนังสือสำคัญ
เช่นลงชื่อในหนังสือเงินหรือหนังสือสัญญาซื้อขาย

(๓) เป็นเหตุให้เสื่อมเสีย ประโยชน์ของผู้อื่นเอง หรือ
บุคคลอื่นโดยมิได้รับค่าทดแทนตามสมควร เช่นหลอกให้คน
วิกลจริตลงชื่อในหนังสือสัญญาจะขายที่ดิน โดยให้ราคาถูก ๆ

ข้อเท็จจริงโดยเขาเปรียบคนอ่อนอายุหรือวิกลจริต ๑๖๑

ข้อเท็จจริง วรรคถัดมา ถ้าการตั้งข้อ ในหนังสือสัญญาทำให้คนอ่อนอายุ คนวิกลจริต หรือบุคคลที่หมดสติอยู่ด้วยการใด ๆ ได้รับความทดแทนตามสมควร เช่นข้อที่ตนจากบุคคลวิกลจริต ตามราคาที่เหมาะสมแก่ตนนั้น ๆ ผู้กระทำก็ไม่ผิด และคำว่า "ค่าทดแทนตามสมควร" นี้ไม่ได้หมายความว่า จะต้องตรงกับราคาตลาดพอดี ในการค้าขายหรือธุรกิจอย่างอื่นก็ต้องมีการต่อรองราคาเขาเปรียบกันบ้าง ถ้าหากว่าค่าทดแทนนั้นยังอยู่ในกรอบของธุรกิจการค้าตามปกติ ผู้กระทำก็ไม่มีความผิด

(๔) ผู้กระทำจะมีผิดฐานข้อ โกงตามที่กล่าวแล้ว ผู้กระทำก็ต้องมีเจตนา ทั้งนี้เป็นเหตุที่ท้วงติงของกฎหมายลักษณะอาญาที่ว่า นอกจากจะเป็นความผิดที่กฎหมายระบุว่ากระทำโดยประมาทผิด และนอกจากกฎหมายบัญญัติชัดแจ้งเป็นอย่างอื่นแล้ว คือเมื่อบุคคลกระทำโดยเจตนา บุคคลจึงจะมีความผิด และบุคคล จะ กระทำโดยเจตนาได้ ก็คือเมื่อ บุคคลนั้น ทราบว่า บุคคลที่ตนคิดคือด้วยเป็นคนอ่อนอายุ คือเด็กซึ่งมีความซัดสั่น หรือเป็นคนวิกลจริตหรือเป็นคนหมดสติอยู่ด้วยการใด ๆ และนอกจากนั้นผู้กระทำเองก็ต้องทราบดีด้วยว่า การที่ตนให้คนอ่อนอายุซึ่งมีความซัดสั่น คนวิกลจริต หรือคนหมดสติอยู่ด้วยการใด ๆ ลงชื่อในหนังสือสัญญา เป็นที่เสื่อมเสียประโยชน์ของ

๑๖๒ ข้อใดโดยบังเอิญมิให้ทรัพย์สินถูกริบยึดหรืออายัด

ผู้ตนเอง หรือเต็มแต่ประโยชน์ของผู้อื่น และทั้งๆ ที่ทราบเช่นนั้นก็ยังได้ มีเจตนา เพศบายให้บุคคล ดังกล่าว ลงชื่อใน หนังสือสำคัญเช่น ให้ขายที่ดินให้ลูกๆ เป็นต้น

ข้อที่ควรระวังถึงความผิดตามที่ใดก็ตามมาข้างบนเป็นเรื่องเพศบายให้ลงชื่อในหนังสือสำคัญเท่านั้น นับว่าเป็นความผิดพิเศษ ถ้าเป็นการเพศบายให้กระทำการอย่างอื่นผู้กระทำไม่มีผิด แต่อาจผิดฐานข้อใดโทษประเภทอื่นได้

ส่วนความผิด ฐานข้อใด ข้อความผิด หนังสือ ได้แก่ บุคคลมีเจตนาที่จะบังเอิญมิให้ทรัพย์สินอย่างใด ๆ ถูกริบ ถูกอายัด ถูกยึด ความคำพิพากษา หรือตามคำบังคับ หรือตามคำสั่งศาลที่ได้ประกาศแล้ว หรือที่ว่าจะประกาศ แล้วบุคคลนั้นเอาทรัพย์สินไปเสีย ซ่อนเร้นเสีย โอนหรือนำส่งทรัพย์สินให้แก่ผู้อื่น หรือร้องเรียนว่าทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือแถลงว่าตนมีส่วนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน หรือแถลงให้ตนเองต้องคำพิพากษาว่าเป็นหนี้สิน ซึ่งมีได้เป็นหนี้จริง

ความผิดฐานข้อใดโทษประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้ ก. ทราบว่าศาลออกหมายยึดทรัพย์สินเพราะแพ่ง ก. ไม่อยากให้ทรัพย์สินถูกยึด ก. จึงซ่อนซ่อนออกจากบ้านไปฝากผู้อื่นไว้ หรือหนีระแหม ก. ก็ซ่อนซ่อนของอันมีค่า เช่น เครื่องทองรูปพรรณไว้ใน

